

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om nödcentralsverksamhet och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om nödcentralsverksamhet, lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser, lagen om konsulära tjänster och räddningslagen ändras.

Enligt propositionen ska lagen om nödcentralsverksamhet tillämpas på Nödcentralsverkets verksamhet samt på räddningsväsendets, polisväsendets, social- och hälsovårdsväsendets samt Gränsbevakningsväsendets nödcentralstjänster. Dessutom ska lagen tillämpas på nödcentralsverksamheten och på behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten. Med nödcentralsverksamhet avses nödcentralstjänster och därtill anslutet utförande av uppgifter som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet, vid behov med bistånd från Nödcentralsverket.

Genom propositionen ändras bestämmelserna om behandling av personuppgifter i lagen om nödcentralsverksamhet så att de börjar motsvara EU:s allmänna dataskyddsförordning. Genom propositionen föreskrivs om kravet på att behandlingen av personuppgifter ska vara lagenlig och om personuppgiftsansvariga. Personuppgiftsansvarig för polisens information är Polisstyrelsen, för social- och hälsovårdens information välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, för räddningsväsendets uppgiftsinformation välfärdsområdena och Helsingfors stad och för Gränsbevakningsväsendets information staben för Gränsbevakningsväsendet. Nödcentralsverket ska vara personuppgiftsansvarig i fråga om den information som hänför sig till skötseln av egna övervakningsuppdrag samt Nödcentralsverkets övriga uppdrag och bistående av andra myndigheter.

I propositionen förtydligas Nödcentralsverkets kärnuppgifter. Enligt lagen om konsulära tjänster ska Nödcentralsverket dessutom kunna bistå utrikesförvaltningen i biträdande kundtjänstuppgifter och enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar. Dessa lagar utökas med bemyndiganden att utfärda förordning om närmare bestämmelser om biträdande uppgifter. Noggrant avgränsade bestämmelser om Nödcentralsverkets andra uppgifter och bistånd till andra myndigheter föreslås ingå i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet i enlighet med grundlagens krav.

I propositionen preciseras och ändras myndigheternas rätt att få information samt föreskrivs det om sekundär användning av information i fråga om uppgifter som behandlas inom nödcentralsverksamheten. Dessutom ändras lagen om nödcentralsverksamhet så att där stryks de bestämmelser om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning samt i anslutning till användarregister och loggregister som överlappar lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft i början av 2023. Avsikten är dock att 16, 16 a och 20—22 § i lagen om nödcentralsverksamhet ska träda i kraft den 1 januari 2024.

FÖRSLAG

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	5
1 Bakgrund och beredning.....	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Beredning.....	6
2 Nuläge.....	7
2.1 Grundlagen.....	7
2.2 Lagen om nödcentralsverksamhet.....	8
2.3 Nödcentralsverket	8
2.4 Nödcentralsverksamhet.....	13
2.5 Nödcentralsdatasystemet.....	19
2.6 Lagstiftningen om ordnande av räddningsväsendet.....	24
2.7 Lagstiftningen om ordnande av social- och hälsovård.....	25
2.8 Dataskyddslagen	26
2.9 Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen	27
2.10 Europeiska unionens lagstiftning	29
3 Bedömning av nuläget	30
4 Målsättning	39
5 Förslagen och deras konsekvenser.....	39
5.1 De viktigaste förslagen.....	39
5.2 De huvudsakliga konsekvenserna	43
5.2.1 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna	43
5.2.2 Ekonomiska konsekvenser	43
5.2.3 Konsekvenser för miljön.....	47
5.2.4 Andra konsekvenser för människorna och samhälleliga konsekvenser	47
6 Alternativa handlingsvägar.....	52
6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	52
6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	57
7 Remissvar	58
8 Specialmotivering	58
8.1 Lagen om nödcentralsverksamhet.....	58
8.2 Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser.....	78
8.3 Lagen om konsulära tjänster	79
8.4 Räddningslagen.....	79
9 Bestämmelser på lägre nivå än lag	79
10 Ikraftträdande.....	80
11 Förhållande till andra propositioner.....	80
11.1 Samband med andra propositioner.....	80
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	82
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	82
12.1 Grundlagsbestämmelser om är viktiga med tanke på förslaget.....	82
LAGFÖRSLAG	86
1. Lag om ändring av lagen om nödcentralsverksamhet.....	86

2. Lag om ändring av lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser	95
3. Lag om ändring av lagen om konsulära tjänster	96
4. Lag om ändring av 91 § i räddningslagen	97
BILAGOR.....	99
PARALLELLTEXTER	99
1. Lag om ändring av lagen om nödcentralsverksamhet	99
2. Lag om ändring av lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser	121
3. Lag om ändring av lagen om konsulära tjänster	123
4. Lag om ändring av 91 § i räddningslagen	125
FÖRORDNINGSUTKAST	126
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet	126

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (i fortsättningen *dataskyddsförordningen*) antogs den 4 maj 2016. Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig rätt och som sådan förpliktande lagstiftning i medlemsstaterna. Enligt artikel 62 i dataskyddsförordningen ska medlemsstaterna tillämpa förordningens bestämmelser från och med den 6 maj 2018.

Dataskyddsförordningens syfte är att stärka en enhetlig europeisk lagstiftning om skydd av personuppgifter och därvid förbättra rättskyddet för enskilda och effektivisera genomförandet av lagstiftningen. Nationell lagstiftning är möjlig endast när förordningen uttryckligen tillåter sådan. En ytterligare förutsättning för nationell speciallagstiftning är att den är nödvändig för att komplettera förordningens bestämmelser och att den nationella speciallagstiftningen också i övrigt är förenlig med dataskyddsförordningen. Dataskyddsförordningen är förpliktande för framför allt personuppgiftsansvariga, men också personuppgiftsbiträden måste förbinda sig att iaktta föreskrifterna, om de behandlar personuppgifter för personuppgiftsansvarigas räkning.

Genom lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) reviderades bestämmelserna för att motsvara den tekniska utvecklingen och de förändrade förfarandena inom informationshanteringen till följd av ökade informationsintensiteten i fråga om samhällsfunktionerna samt uppställdes preciserade förpliktelser som främjar utnyttjandet av information i förvaltningsverksamheten. Informationshanteringslagens syfte är att främja kvaliteten på myndigheternas informationshantering, informationssäkerheten samt ett informationssäkert och ansvarsfullt utnyttjande av myndigheternas informationsmaterial på ett sådant sätt att myndigheterna i överensstämmelse med en god förvaltning kan sköta sina uppgifter på ett effektivt och resultatgivande sätt genom att för förvaltningskunderna producera kvalitativa tjänster. Bestämmelserna i fråga skapar på allmän lagnivå en grund för enhetliga förfaranden då den offentliga förvaltningen behandlar information som den har i sin besittning. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2020.

Lagen om nödcentralsverksamhet trädde i kraft den 1 januari 2011, dvs. före dataskyddsförordningen och lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Bestämmelser om dataskydd, personuppgiftsansvariga och behandling av personuppgifter är tillåtna och delvis nödvändiga i lagen om nödcentralsverksamhet för att komplettera dataskyddsförordningen. Bestämmelserna i lagen om nödcentralsverksamhet måste emellertid uppdateras i överensstämmelse med såväl dataskyddsförordningen som lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen och samtidigt måste överlappande bestämmelser strykas.

I slutrapporten från Strategiarbetsgruppen för utveckling av nödcentralsverksamheten (inrikesministeriets publikation 2022:2) föreslog arbetsgruppen följande strategiska riktlinjer för nödcentralsverksamheten: 1. Lägesbilden och ledningen hos myndigheterna inom nödcentralsverksamheten utvecklas genom att man främjar myndigheternas gemensamma lägesuppfattning och gemensamma informationssystem och förnyar Nödcentralsverkets styrning. 2. Personalresurserna säkerställs genom ökad utbildningsvolym för jourhavande vid nödcentraler och en utredning av en reform av behörighetsvillkoren och examensutbildningen. 3. Möjligheten att utvidga Nödcentralsverkets tjänsteproduktion och användningen av nödcentralsdatasystemet (ERICA) utreds. 4. De nationella indikatorerna för nödcentralsverksamheten utvecklas och forsknings-

och utvecklingsverksamheten främjas. 5. Lagstiftningen om nödcentralsverksamheten reformeras utifrån de strategiska riktlinjerna och förslagen i förstudien om lagstiftningen.

Inrikesministeriet tillsatte den 2 maj 2019 ett förstudieprojekt om behovet att revidera lagen om nödcentralsverksamhet för tiden 2.5.2019—31.12.2019. Projektet bereddes som tjänsteuppdrag. För projektet tillsattes en arbetsgrupp som kartlade ändringsbehoven utifrån funktionella behov eller genom effekterna av utvecklingen av annan lagstiftning. Enligt inrikesministeriets arbetsgrupp måste man överlag vid översynen av lagen om nödcentralsverksamhet beakta den gällande dataskyddsregleringens krav. Enligt arbetsgruppen borde tillämpningsområdet för lagen om nödcentralsverksamhet inte knytas till informationssystem utan i enlighet med nyare utvecklingslinjer till de ändamål för vilka personuppgifter behandlas. De personuppgiftsansvariga och deras inbördes ansvarsfördelning fastställs på lagnivå och personuppgiftsansvaret borde genomföras utifrån nuläget. Lagen om nödcentralsverksamhet borde förses med en separat definitionsparagraf samt med en informativ hänvisningsbestämmelse till de uppgifter som föreskrivs i annan lagstiftning. Lagen om nödcentralsverksamhet borde innehålla närmare bestämmelser om användning av de registeruppgifter som Nödcentralsverket samt de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver för sina uppgifter.

Enligt arbetsgruppens förslag borde skötseln av Nödcentralsverkets kärnuppgifter prioriteras. Det borde föreskrivas om Nödcentralsverkets permanenta tilläggsuppgifter på lagnivå, eftersom smidigheten i Nödcentralsverkets kärnfunktioner påverkar andra myndigheters verksamhet. Det borde föreskrivas att samtal som visar sig att vara något annat än nödsamtal ska överföras till social- och hälsovårdens riksomfattande styrnings- och rådgivningstjänst. Fallen gäller uppdrag där man inte direkt behöver larma en prehospital akutsjukvårdsenhet, utan vårdbehovet behöver bedömas av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Med beaktande av nödmeddelandenas karaktär bör det föreskrivas att nödmeddelanden ska vara sekretessbelagda genom att foga en punkt om dem till 24 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.2 Beredning

Inrikesministeriet tillsatte ett reformprojekt för lagen om nödcentralsverksamhet för tiden 1.1.2021—31.12.2021. Projektets mål är att bedöma 1) förhållandet mellan lagen om nödcentralsverksamhet och kraven i den nationella dataskyddslagstiftningen och EU:s dataskyddslagstiftning, 2) den behövliga helheten av uppgifter och befogenheter för och ansvarsfördelningen mellan de myndigheter som använder nödcentralsdatasystemet, 3) ändringsbehoven i anslutning till användningen av nödcentralsdatasystemet, underhållet av systemet och ansvarsfördelningen samt 4) andra ändringsbehov i lagen om nödcentralsverksamhet eller lagar med anknytning till nödcentralsverksamheten. Projektets uppgift var att bereda ett förslag till reform av nödcentralslagstiftningen i form av en regeringsproposition.

För att stödja reformprojektet för lagen om nödcentralsverksamhet tillsattes en arbetsgrupp som samlades 11 gånger. I arbetsgruppen ingick företrädare för Nödcentralsverket, inrikesministeriets polisavdelning, Gränsbevakningsväsendet vid inrikesministeriet, Polisstyrelsen, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriets räddningsavdelning, räddningsverken och Räddningsinstitutet. Under arbetet hörde arbetsgruppen också företrädare för justitieministeriet och dataombudsmannens byrå.

Utkastet till regeringens proposition bereddes som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. Utkastet till proposition var ute på remiss under tiden xx.xx—xx.xx.2022. Yttranden begärdes av social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, inrikesministeriets polisavdelning, Nödcentralsverket, dataombudsmannen, Polisstyrelsen,

Gränsbevakningsväsendet, räddningsverken, Räddningsinstitutet, Tullen, välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen. Yttranden gavs av....

Beredningsmaterialet för regeringens proposition finns på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med projektkoden SM035:00/2020.

2 Nuläge

2.1 Grundlagen

I 2 § 3 mom. i grundlagen (731/1999) föreskrivs det att all utövning av offentlig makt ska bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Enligt motiveringen till paragrafen i regeringens proposition (RP 1/1998) omfattar utövande av offentlig makt sådana ensidiga normgivnings-, rättskipnings- och förvaltningsbeslut vilkas verkningar sträcker sig till privata rättssubjekt. Som en annan form av offentlig maktutövning kan användande av direkta maktmedel mot utomstående betraktas. Området för offentlig maktutövning kan emellertid inte definieras på ett uttömmande sätt, utan det kan vid behov genom lagstiftning utvidgas eller inskränkas inom grundlagens gränser.

Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. I övrigt kan bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning. Med allmänna grunder avses i första hand enhetens namn, verksamhetsområde samt huvudsakliga uppgifter (RP 238/1984 rd, 262/1990 rd och 328/1994 rd) och befogenheter.

Enligt regeringens proposition (RP 1/1998, sidan 74) används i 2 § 3 mom. i grundlagen, liksom i 119 och 124 §, begreppet "offentlig makt" för att beskriva ett visst slags verksamhet medan begreppet "det allmänna", som förekommer i 2 kap. i den nya regeringsformen, används för att beskriva subjektet, dvs. dem som är förpliktade av bestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter.

I 124 § i grundlagen föreskrivs det om överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter används i detta sammanhang i en relativt vidsträckt bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som hänför sig till exempelvis verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Paragrafen inbegriper både överföring av uppgifter som ankommer på myndigheterna och överföring av nya till förvaltningen hänförliga uppgifter på andra än myndigheter.

Vid sidan av offentliga förvaltningsuppgifter som innebär utövning av offentlig makt kan också tillhandahållande av offentlig service betraktas som sådan skötsel en offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen. I den juridiska litteraturen har det framförts att när det är fråga om skötsel av lagstadgad offentlig service är det fråga om en offentlig förvaltningsuppgift oberoende av om det är en offentlig aktör, till exempel en kommun, eller en privat aktör som tillhandahåller servicen. Alla offentliga serviceuppgifter omfattas inte av offentliga förvaltningsuppgifter. Offentliga förvaltningsuppgifter kan också ha karaktären av faktisk förvaltningsverksamhet eller operativ och teknisk verksamhet, som inte innebär utövning av offentlig makt som grundar sig på självständig prövning.

I 10 § i grundlagen föreskrivs det om skydd för privatlivet. Enligt 1 mom. är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Ur skyddet för privatlivet har traditionellt härletts skyldighet för staten att inte bara avhålla sig från att kränka medborgarnas privatliv utan också aktivt agera mot kränkningar av privatlivet. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet är individens rätt att leva sitt eget liv utan myndigheters eller andra utomstående aktörers godtyckliga eller ogrundade inblandning i hans eller hennes privatliv.

Bestämmelser om nödcentraler och deras uppgifter finns i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) samt statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet (877/2010). Nödcentralsverkets jourhavande anses utöva offentlig makt i sin tjänst (RP 262/2009 rd, s. 5). Jourhavanden bedömer på basis av ett meddelande vilka resurser situationen kräver och hur brådskande uppdraget är samt förmedlar uppdraget till vederbörande enhet. Jourhavandens verksamhet är till sin karaktär egentlig förvaltningsverksamhet som innebär utövning av offentlig makt, till exempel beslutsfattande som berör enskilda personers rättigheter. Högsta domstolen har i sitt avgörande (HD:2009:37) bedömt att statens nödcentraler är en fast del av den myndighetsverksamhet som hänför sig till faktisk utövning av offentlig makt.

2.2 Lagen om nödcentralsverksamhet

Syftet med lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) (i fortsättningen *nödcentralslagen*) är att främja befolkningens säkerhet, organisera produktionen av nödcentraltjänster och förbättra tillgången till och kvaliteten på tjänsterna. Med tanke på befolkningens säkerhet är det viktigt att det finns ett nödcentralssystem i landet som tillhandahåller fungerande och högklassiga tjänster. Lagen tillämpas på räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens nödcentraltjänster samt på Nödcentralsverket.

2.3 Nödcentralsverket

Nödcentralsverkets styrning och övervakning

Enligt 3 § i nödcentralslagen produceras nödcentraltjänsterna av Nödcentralsverket, som lyder under inrikesministeriet. Nödcentralsverket styrs och övervakas av inrikesministeriet. Nödcentralsverket avgör de ärenden som hör till dess behörighet. För den funktionella styrningen av Nödcentralsverket, som i allmänhet gäller målsättningar på årsnivå, svarar inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet i samarbete.

Enligt 2 § i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet (877/2010) finns för samordning av den funktionella styrningen av Nödcentralsverket en landsomfattande samarbetsgrupp för den funktionella styrningen av Nödcentralsverket (*överdirektörsrådet*), vars medlemmar är inrikesministeriets räddningsöverdirektör, polisavdelningens avdelningschef och en överdirektör som utnämns av social och hälsovårdsministeriet. Ordförande för samarbetsgruppen är räddningsöverdirektören. Samarbetsgruppen behandlar förberedelsevis ärenden som gäller Nödcentralsverkets strategiska riktlinjer och fastställandet av årliga resultatmål. Samarbetsgruppen följer hur resultatmålen uppnås och ger vid behov utlåtande i frågor som gäller sådana principbeslut som förutsätter medverkan av flera myndigheter som använder Nödcentralsverkets tjänster. Till samarbetsgruppens möte kan även en representant för Nödcentralsverket och andra sakkunniga bjudas in.

Nödcentralsverkets uppgifter

Enligt 4 § i nödcentralslagen har Nödcentralsverket till uppgift att producera nödcentralstjänster och att producera stödtjänster i anslutning till dem samt att utveckla och övervaka uppgifter och rutiner i samband med nödcentralstjänsterna.

Med nödcentralstjänster avses mottagande och bedömning av meddelanden som gäller nödsituationer och andra motsvarande meddelanden som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens myndigheter, dvs. *nödmeddelanden*, samt förmedling av meddelanden och uppdrag. Med myndigheter avses räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens behöriga myndigheter i enlighet med det speciallagstiftning som gäller verksamhetsområdet i fråga. Myndigheternas uppgifter kan skötas med stöd av avtal av aktörer utanför räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens myndighetsorganisation i enlighet med de arrangemang som tillämpas inom området i fråga. De aktörer som sköter uppgifterna kan vara avtalsbrandkårer, enskilda sjuktransportörer, föreningar som deltar i frivillig räddningstjänst samt experter på olika områden.

Meddelandena gäller i praktiken situationer som förutsätter räddningsverkens hjälp, såsom eldsvådor och olyckor, situationer som förutsätter polisåtgärder, såsom brott och andra situationer som förutsätter brådskande polisåtgärder, samt situationer som förutsätter brådskande åtgärder inom social- och hälsovården, såsom sjukdomsattacker, olycksfall och brådskande socialvårdsfall. Uppgifterna förmedlas i enlighet med myndigheternas anvisningar till behörig myndigheter eller till den aktör som sköter myndighetens larmuppdrag med stöd av avtal, för att kunden ska få behövlig hjälp i en nödsituation.

År 2021 tog Nödcentralsverket emot 2 782 980 nödmeddelanden. Av dem var 2 754 870 egentliga nödsamtal medan 4 520 var 112 textmeddelanden och resten var larm från larmanläggningar och E call-larm. Av de mottagna nödmeddelandena förmedlades 1 488 290 till andra myndigheter. Andelen meddelanden som gjordes i misstag eller av ofog var cirka 620 700. Av nödcentralernas uppdrag 2018 hörde 55 procent till hälsovården, 35 procent till polisen, 6 procent till räddningsväsendet och sammanlagt 4 procent till socialvården samt andra sektorer.

Stödtjänster i anslutning till produktionen av nödcentralstjänster är stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters verksamhet, såsom åtgärder i samband med förmedling av meddelanden och uppdrag, sambandscentralsuppgifter, åtgärder i syfte att varna befolkningen i plötsliga farosituationer och andra sådana uppgifter i anslutning till stödjande av myndigheternas verksamhet som det är ändamålsenligt att Nödcentralsverket utför. Med stöd av 4 § 4 mom. i nödcentralslagen föreskrivs det genom förordning av statsrådet närmare om stödtjänster.

Enligt 3 § 1 mom. i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet är brådskande stödtjänster som hör till produktionen av nödcentralstjänster sökning av säkerhetsinformation som hänför sig till arbetarskyddet och utlämnande av informationen till myndigheterna, extra larm och ändring av larmrespons, påkoppling av larmanordning för varning av befolkningen i farosituationer, förmedling av varningsmeddelanden och operativa meddelanden, utredning och förmedling av information till myndigheterna, förmedling av begäran om handräckning och annan begäran om stöd, förmedling av sådana förhandsmeddelanden som krävs i storolyckssituationer eller i situationer med många skadade till vårdinrättningarna och förmedling av brådskande operativ information till verksamhetsenheterna, samt registerförfrågningar, informationssökning, utredning av kontaktuppgifter, förmedling av begäran om stöd och registrering av uppgifter, information och prestationer.

Brådiskande stödtjänster ska ges utan dröjsmål, eftersom information som fås i form av en stödtjänst kan påverka till exempel bedömningen av myndigheternas resursbehov och det taktiska och tekniska utförandet av uppdrag. Den aktör som leder verksamheten kan begära eller bestämma att Nödcentralverket ska utföra ytterligare stödtjänster, till exempel larma mera resurser. Resurserna kan också styras om, om det finns flera brådiskande uppdrag som överlappar varandra. Myndigheternas larmanvisning bör omfatta dessa situationer (prioritetsordning) eller så bestämmer den behöriga myndigheten att resurserna ska styras om.

Andra stödtjänster som hänför sig till myndigheternas uppgifter är enligt 3 § 2 mom. i statsrådets förordning om nödcentralverksamhet registerförfrågningar och informationssökning, utredning av kontaktuppgifter, förmedling av begäran om stöd på begäran av den myndighet som leder verksamheten, uppgifter i samband med den operativa tele- och radiokommunikationen, prov i samband med test av systemens funktionsduglighet, anteckning av uppgifter, information och prestationer, samt deltagande i nödpositionering som baserar sig på beslut av behörig myndighet. Dessa uppgifter sköts till den del det inte är motiverat att sköta dem genom åtgärder som myndigheterna inom räddningsväsendet, polisväsendet eller social- och hälsovårdsväsendet själva vidtar. I praktiken ska man komma överens om uppgiftsfördelning enligt vad som är ändamålsenligt med tanke på verksamheten.

Nödcentralverket tillhandahåller stödtjänster oberoende av om informationen om en situation som kräver omedelbara åtgärder av myndigheterna förmedlas via Nödcentralverket eller om det är fråga om ett myndighetsuppdrag som sker på eget initiativ. Med myndighetsuppdrag på eget initiativ avses uppdrag som Nödcentralverkets samarbetsmyndighet utför på eget initiativ. I synnerhet polisen har sådana uppdrag. Uppdragen kan vara till exempel att hämta en person till förhör, att en patrull deltar i säkrandet av domstolens sammanträde, hastighetsövervakning eller skolbesök. Från Nödcentralverket fristående är myndigheternas egna lednings- och lägescentraler, som sköter myndigheternas ledningsfunktioner och också kan tillhandahålla stödtjänster inom sina organisationer. Myndigheterna, dvs. i första hand polisens uppdrag på eget initiativ uppgick 2018 till cirka 445 000. Dessa ingår inte i statistiken över nödmeddelanden. Sjöräddningsväsendet får årligen cirka 300 uppdrag via numret 112.

Stödtjänster är dessutom larmanordningar som i farosituationer används för att varna befolkningen, analysering av information och förmedling av handräckningsbegäran samt stödjande av operativ information och vårdinrättnings information. Kärnverksamheten omfattar också sökning och förmedling av arbetarskyddsinformation och uppföljning av uppdrag från nödcentralernas sida. Från Nödcentralverket fristående enheter är myndigheternas kontrollrum och bland annat polisens lägescentraler som sköter uppgifter i anslutning till polisens ledningsfunktioner. Nödcentralverkets stödtjänster skiljer sig från de stödtjänster som polisens lägescentraler producerar för polisen. Det landsomfattande lednings- och kommunikationscentralen vid polis-inrättningen i Helsingfors verkar som lägescentral i Helsingfors och håller polisen informerad om läget i hela landet.

Nödcentralverket utvecklar sina rutiner och metoder framförallt med avseende på det operativa arbetet i jourrummen och samarbetet mellan myndigheterna, för att tillgodose de krav som verksamhetsmiljön ställer. Nödcentralverkets övervakning innefattar både föregripande övervakning och efterhandsövervakning, till exempel behandling av klagomål. Övervakningen inriktas på utförandet av uppdrag och på förebyggande av fel.

Enligt 4 § 3 mom. i nödcentralslagen kan Nödcentralverket utöver samarbetet mellan Nödcentralverket och Gränsbevakningsväsendet i syfte att upprätthålla och främja säkerheten sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt på annat sätt bistå myndigheter. Nödcentralverket får dock endast om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det utföra

sådana övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter.

Enligt 4 § 4 mom. föreskrivs det genom förordning av statsrådet närmare om stödtjänster och Nödcentralsverkets övriga uppgifter samt om bistående av myndigheter. Enligt 3 § 4 mom. i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet kan Nödcentralsverket sköta andra för verket lämpliga uppgifter, om det inte medför uppenbar olägenhet för skötseln av de uppgifter som föreskrivs i lagen om nödcentralsverksamhet. I själva verket har det inte föreskrivits om närmare uppgifter i varken lagen eller förordningen. Enligt förordningens 3 § 5 mom. finns bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgifter i anslutning till sjöräddningsväsendet i sjöräddningslagen (1145/2001).

Nödcentralsverket stödjer dessutom Strålskyddscentralen (STUK) vid övervakning av strålning, räddningsväsendet vid uppföljning av brandövervakningsflyg, svarar för tipstelefontjänsten som gäller försvunna barn (116 000), förmedlar de offentliga delarna av första meddelanden och fortsatta meddelanden till Meteorologiska institutets och vägtrafikcentralernas system som förmedlar första meddelanden till Olycksutredningscentralen. Nödcentralsverket utför också avtalsbaserad testning av brandlarmanläggningar.

Den som är anställd hos Nödcentralsverket är skyldig att vid behov göra anmälan så att en persons behov av socialvårdens stöd kan bedömas. Enligt 25 § i barnskyddslagen (417/2007) ska anmälan utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om en anställd hos Nödcentralsverket i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds. I 35 § i socialvårdslagen (1301/2014) ingår en stark förpliktelse att göra anmälan om en person vars behov av socialvård är uppenbart, att styra personen till att söka socialservice eller om personen samtycker till det att kontakta den myndighet som ansvarar för den kommunala socialvården, så att stödbehovet kan bedömas. Om samtycke inte kan fås och personen är uppenbart oförmögen att svara för sin omsorg, hälsa eller säkerhet, eller om ett barns bästa absolut kräver det, ska en anmälan om behovet av socialvård göras trots sekretessbestämmelserna. I 25 § i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012, äldreomsorgslagen) ingår en förpliktelse att utan dröjsmål göra en anmälan till den kommunala myndighet som ansvarar för socialvården 25 §, om man i sitt arbete har fått kännedom om en äldre person som är i behov av social- eller hälsovård och som är uppenbart oförmögen att sörja för sin omsorg, hälsa eller säkerhet. Dessa ovannämnda anmälningsskyldigheter gäller förutom Nödcentralsverket alla myndigheter som delta i nödcentralsverksamheten.

Nödcentralsverket har anmälningsplikt enligt 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser att underrätta Olycksutredningscentralen om en olycka. Enligt paragrafen ska bland annat en myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats samt den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud utan dröjsmål underrätta Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt anmälarens bedömning kan bli föremål för utredning enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser. Syftet med säkerhetsutredningar är att öka den allmänna säkerheten, att förebygga olyckor och tillbud och att förhindra skador till följd av olyckor. För säkerhetsutredningar finns i anslutning till justitieministeriet Olycksutredningscentralen, som utreder stora olyckor som inträffar i Finland samt allvarliga olyckor inom luftfarten, sjöfarten och järnvägstrafiken.

I lagen om transportservice (320/2017) föreskrivs skyldighet för Nödcentralsverket att underrätta leverantören av vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster om vissa störningar i

trafiken automatiskt via ett gränssnitt eller på annat sätt i elektronisk form. Nödcentralverket bistår vidare leverantören av vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster när den utför sina uppgifter genom att ge den sådan information och stöd av annat slag som den behöver, om det behövs med beaktande av hur allvarlig situationen är och dess särskilda karaktär, och det inte föreligger något hinder för biståndet som har att göra med myndighetens uppgifter.

Med stöd av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) förmedlar en nödcentral till ett teleföretag ett riktat myndighetsmeddelande, om meddelandet kommer från räddnings-, polis- eller gränsbevakningsmyndigheterna eller vissa andra myndigheter. Meddelanden används när en myndighet varnar befolkningen eller avvärjer avsevärda skador på egendom eller miljön. Enligt statsrådets förordning om beredskapsskyldighet i anslutning till kommunikationsmarknaderna och skyldigheten att förmedla myndighetsmeddelanden (838/2003) har en nödcentral motsvarande uppgift vid förmedling av meddelanden som ska förmedlas i masskommunikationsnät.

Nödcentralverkets ämbetsområde, ledning och personal

Enligt 5 § i nödcentralslagen är Nödcentralverkets ämbetsområde hela landet. Landskapet Åland hör inte till ämbetsområdet, eftersom nödcentralverksamheten ordnas i enlighet med landskapets egen lagstiftning. Enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om allmän ordning och säkerhet, brand- och räddningsväsendet samt hälso- och sjukvården med undantag av de frågor som enligt 27 § i självstyrelselagen hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Nödsituationer utomlands sköts av myndigheterna i det berörda landet.

Nödcentralverket omfattar nödcentraler, en enhet som sköter stabsfunktionerna och vid behov andra enheter. Inrikesministeriet beslutar om inrättande och indragning av nödcentraler samt om placeringsorterna för nödcentralerna på grund av de aspekter på den inre säkerheten som hänför sig till saken. Inrikesministeriet beslutar också om placeringsorten för enheten som sköter stabsfunktionerna.

Enligt lagens 6 § svarar Nödcentralverkets direktör för verksamhetens resultat och för att verkets målsättningar uppnås. Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om direktörens uppgifter. Enligt förordningens 4 § ska Nödcentralverkets direktör svara för 1) ordnandet av Nödcentralverkets förvaltning och verksamhet, 2) den allmänna styrningen av Nödcentralverket, 3) de uppgifter som åläggs Nödcentralverket i budgetlagstiftningen, och 4) principiellt viktiga och vittsyftande frågor som gäller verksamhetsbetingelserna för Nödcentralverket.

Enligt lagens 7 § avgörs ärenden Nödcentralverkets direktör eller av någon annan tjänsteman vid verket som enligt arbetsordningen har sådan behörighet. I praktiken förbehåller sig verkets direktör inte avgörandet av uppgifter i anslutning till den operativa verksamheten i jourrummet. Å andra sidan ska verkets direktörs behörighet på grund av ärendets betydelse anses omfatta beslut om verksamhetsarrangemang mellan nödcentralerna i störningssituationer.

Enligt 8 § i nödcentralslagen utnämns Nödcentralverkets direktör av statsrådet. Nödcentralverkets övriga personal utnämns i princip av direktören. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om behörighetsvillkoren för jourpersonalen. Enligt förordningens 5 § krävs av personal som sköter jouruppgifter examen för jourhavande vid nödcentraler eller motsvarande tidigare examen eller grundexamen för polis eller motsvarande tidigare examen.

Nödcentralsverkets årsverkesutfall 2018 var 584,5 årsverken, varav andelen för dem som sköter nödcentralsjouruppgifter var 468,2 årsverken. Det fanns 82 nödcentralsjourhavande med polisutbildning. Tjänstebeteckningen för den personal som sköter jouruppgifter kan vara jourcentralsjourhavande, överjourhavande, vice skiftesmästare eller skiftesmästare. Tjänstemän med polisbakgrund kan ha tjänstebeteckningen polis. År 2021 var Nödcentralsverkets årsverkesutfall 598 årsverken.

Utbildning som leder till examen för nödcentralsjourhavande ordnas vid Räddningsinstitutet i Kuopio. Utbildningen varar 1,5 år och i studierna ingår en period av inläring i arbetet vid Nödcentralsverkets nödcentral. I grundexamen för polis ingår inga studier som gäller nödcentralsjour. Det räcker ungefär tre månader för en person med polisutbildning att introduceras i nödcentralsjourhavandes uppgifter vid Nödcentralsverket, varefter personen kan börja sköta nödsamtal självständigt.

Den period av inläring i arbetet som ingår i examen för nödcentralsjourhavande avläggs vid Nödcentralsverket. Praktiken baserar sig på ett skriftligt avtal mellan Räddningsinstitutet och arbetsplatsen. Med stöd av polisförvaltningsförordningen (158/1996) kan en studerande som deltar i sådan utbildning som avses i 24 § i lagen om Polisyrkeshögskolan utnämnas till ett tjänsteförhållande för viss tid som yngre konstapel under den praktikperiod som ingår i studierna samt för sammanlagt högst ett år efter praktikperioden. På så vis är personen behörig att sköta uppgifter som innehåller utövning av offentlig makt och han eller hon omfattas av tjänsteansvar.

Enligt lagens 9 § föreskrivs det i Nödcentralsverkets arbetsordning närmare om organisering av Nödcentralsverkets funktioner samt om verkets organisation, såsom andra enheter än nödcentralerna, och nödcentralernas och andra enheters samt personalens uppgifter. Nödcentralsverkets direktör beslutar om innehållet i verkets arbetsordning. I lagens 10 § föreskrivs om skiljande från tjänsteutövning för viss tid. Paragrafen gäller också Nödcentralsverkets direktör.

2.4 Nödcentralsverksamhet

Allmänt nödnummer 112 och nödmeddelande

Nödcentralsverkets verksamhet bildar ett nätverk, och nödsamtal till det allmänna nödnumret 112 kan tas emot i vilken som helst av de 6 nödcentralerna. För mottagande av nödmeddelanden har utvecklats applikationen 112 Suomi, via vilken nödsamtal kan ringas så att applikationen bestämmer positionen exakt.

Nödtextmeddelanden som skickas till det allmänna nödnumret 112 besvaras för närvarande vid Åbo nödcentral. För att skicka nödmeddelande som textmeddelande förutsätts att man förhandsregistrerar sig i tjänsten med stöd av 13 b § i nödcentralslagen. Varje år skickas cirka 4000 nödmeddelanden i form av nödtextmeddelanden och cirka 3900 användare har registrerat sig i tjänsten. Antalet nödtextmeddelanden har varit på uppgång.

Nödmeddelande kan göras på finskt teckenspråk under ett försök som pågår ett år (15.6.2021—15.6.2022). Tolkningen sköts av en utomstående tjänsteleverantör, Folkpensionsanstalten (FPA) och dessa nödmeddelanden behandlas vid Åbo nödcentral. Tjänsten är tillgänglig vardagar klockan 08—16. Den teckenspråkiga tjänsten används med hjälp av applikationen 112, som användaren måste ladda ned i sin telefon. Med hjälp av applikationen får användaren kontakt med FPAs teckenspråkiga tolkningstjänst, varifrån tolken kontaktar nödcentralen. Kontakten mellan den som använder tjänsten och tolkcentralen omfattar ljudförbindelse samt

textningsmöjlighet med hjälp av chat. Vid kontakten mellan tolken och nödcentralen används tal. I början av försöket med tolkningstjänst har det förekommit kontakter från användarna, där de bara testat om tjänsten fungerar. Fram till den 16 augusti 2021 hade den teckenspråkiga tolkningstjänsten kontaktats 72 gånger. I 4 fall av dessa hade meddelandet förmedlats till nödcentralen som ett faktiskt nödmeddelande.

I Nödcentralsverket är utgångspunkten att samtal på finska, svenska och engelska ska behandlas utan tolkning. En nödcentralsjourhavande kan anlita tolkningstjänst vid behandlingen av nödmeddelanden. År 2020 anlätades tolkningstjänst 212 gånger och antalet använda språk var 15. De språk för vilka nödcentralsjourhavande anlätade tolkningstjänst under tiden januari—juni 2021 var arabiska, dari, spanska, italienska, lettiska, persiska, portugisiska, franska, rumänska, tyska, somaliska, sorani, thailändska, tigriska, turkiska, ukrainska, ryska, vietnamesiska och estniska.

I regeringens proposition (RP xx/2022) genom vilken tillgänglighetsdirektivet genomförs i Finland föreslås att även lagen om nödcentralsverksamhet ändras. Enligt ändringen av lagen om nödcentralsverksamhet ska Nödcentralsverket svara på nödmeddelanden som inkommer till det allmänna nödnumret 112 och som består av realtidstal eller realtidstext. Nödcentralsverket får också svara på nödmeddelanden som skickas på ett annat sätt som möjliggör interaktion mellan den som sänder meddelandet och Nödcentralsverket. Nödcentralsverket ska svara på det allmänna nödnumret 112 sakligt och med användning av samma kommunikationssätt som nödnumret kontaktats med. Om videobild tillhandahålls som ett sätt att ta kontakt, ska verket svara med talkommunikation, text och video som synkroniseras i en totalkonversation. Närmare bestämmelser om att svara på det allmänna nödnumret 112 får utfärdas genom förordning av statsrådet. Att de tillgänglighetskrav för svar på det allmänna nödnumret 112 iakttas ska övervakas av inrikesministeriet. Samtidigt ska bestämmelserna om nödtextmeddelanden och användarregister för nödtextmeddelanden upphävas. Detta stödjer medlemsstaternas skyldighet enligt artikel 109.5 i EU:s direktiv 2018/1972 att säkerställa att tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning till alarmeringstjänster är tillgängligt via nödkommunikation och är likvärdigt med det tillträde som åtnjuts av andra slutanvändare, i enlighet med unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskraven för produkter och tjänster. Genom ändringen säkerställs att slutanvändare med funktionsnedsättning som reser i en annan medlemsstat har tillträde till alarmeringstjänster på likvärdiga villkor som andra slutanvändare, utan förhandsregistrering. Den föreslagna ändringen av lagen om nödcentralsverksamhet ska godkännas senast den 28 juni 2022 och avsikten är att den ska träda i kraft den 28 juni 2025. Sätten att svara på det allmänna nödnumret 112 ska bringas i överensstämmelse med denna lag inom ett år efter lagens ikraftträdande.

Jourpersonalens uppgifter

Bestämmelser om jourpersonalens uppgifter finns i 12 § i nödcentralslagen. Den viktigaste uppgiften för en tjänsteman som utför jouruppgifter är att ta emot nödmeddelanden med anknytning till nödsituationer, på basis av nödmeddelandena bedöma hur skyndsamma uppdragen är och vilka resurser situationen kräver, och förmedla uppdrag till de myndigheter på vilka det ankommer att sköta dem.

Jourpersonalen använder och tillämpar myndighetens anvisning när den bedömer meddelanden utifrån en lägesbedömning och förmedlar uppdrag. Den jourhavande har rätt att avgöra att inte förmedla ett meddelande, när meddelandet inte kräver alarmering. Det fattas inget separat beslut om detta avgörande. Den jourhavande får separat avgöra att avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om det inte är fråga om ett egentligt nödmeddelande. Anmälaren

underrättas om att kontakten avbryts och avslutas. I den jourhavandes uppgifter ingår också möjlighet att under kontakten ge anmälaren råd och anvisningar i anslutning till nödsituationen. Det är i första hand fråga om fall där den som befinner sig i en nödsituation ges instruktioner innan hjälp anländer till platsen. Andra brådskande uppgifter som hör till verket kan vara att varna befolkningen i plötsliga farosituationer. Nödcentralverket har också möjlighet, men inte skyldighet, att i mån av möjlighet överföra ett meddelande som inte hör till det på behörig myndighet eller en annan aktör.

Lagens 13 § möjliggör rätt att begränsa behandlingen av mottagna meddelanden. Bestämmelsen gäller i praktiken ofog eller anhopningar som skapas i syfte att störa verksamheten, som hindrar tillhandahållandet av nödcentralstjänster och äventyrar befolkningens säkerhet. I lagens 13 a § föreskrivs det om Nödcentralverkets rätt att föra över ett nödmeddelande som det har tagit emot till en separat kö för att vänta på svar. Förutsättningen för att överföra ett meddelande till en kö är att meddelandet kommer från ett sådant abonnemang eller sådan utrustning som inte kan identifieras eller lokaliseras, eller meddelandets innehåll är sådant att det är motiverat att misstänka att det är fråga om sådant störande av verksamheten eller ofog som avses i 13 §.

På jourpersonalens uppgifter tillämpas inte 8 § i förvaltningslagen (434/2003). Enligt 8 § i förvaltningslagen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller uträttandet av ärenden. Vidare ska myndigheten försöka hänvisa kunden till den behöriga myndigheten. Framför allt i ärenden enligt 8 § i förvaltningslagen som gäller myndighetens rådgivningsskyldighet har det förutsatts annan betjäning än sådan som hänför sig till nödmeddelanden. För att den operativa verksamheten i jourrummet ska kunna ordnas effektivt förutsätts det att rådgivning ges endast i samband med behandlingen av meddelandet och i mån av möjlighet. Härigenom säkerställs det att nödsituation sköts effektivt och myndigheterna ges stöd. Förvaltningslagens bestämmelser om rättsprinciperna inom förvaltningen, serviceprincipen och adekvat service samt krav på gott språkbruk och samarbete mellan myndigheter tillämpas emellertid på jourverksamheten. Rättsprinciperna inom förvaltningen gäller att de som uträttar ärenden hos förvaltningen ska bemötas jämlikt och befogenheterna ska användas enbart för godtagbara syften samt att myndigheternas åtgärder ska vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte.

Samarbete samt andra myndigheters anvisningar och planer

Myndigheterna ger anvisningar till Nödcentralverket för räddningsväsendets, polisväsendets och social- och hälsovårdsmyndigheternas gemensamma nödcentralverksamhet. Enligt 14 § 1 mom. i nödcentralslagen tillsätter inrikesministeriet en landsomfattande samarbetsgrupp för Nödcentralverket i syfte att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och serviceproducenterna. Enligt 6 § i statsrådets förordning om nödcentralverksamhet ska den landsomfattande samarbetsgruppen vid Nödcentralverket ska på riksnivå behandla utfärdandet av anvisningar om riskbedömning och om skötseln av uppgifter samt frågor som gäller samarbete och nödcentralernas tekniska verksamhetssätt, och koordinera verksamhetsmodellerna.

Enligt 14 § 2 mom. i nödcentralslagen ska de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten ge Nödcentralverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Landsomfattande planer och anvisningar ska innan de tas i bruk behandlas och samordnas i Nödcentralverkets landsomfattande samarbetsgrupp. En myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten styr Nödcentralverket i stället för de enskilda nödcentralerna i frågor som gäller myndighetens verksamhetsområde så att de landsomfattande riktlinjerna beaktas och koordineras med

övriga myndigheters anvisningar. Nödcentralsverket ska för utförandet av sina uppgifter inneha information om tillgängliga resurser inom polisväsendet, räddningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet, om principerna för alarmering och användning av resurserna, om sakkunniga samt om ledningsarrangemangen. Dessutom ska verket inneha information om beredskapen när det gäller de ovan uppräknade resurserna.

Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) tillämpas från och med den 1 januari 2023. Enligt 8 § i den lagen svarar välfärdsområdet för ordnandet av social- och hälsovården inom sitt område och har organiseringsansvaret för invånarnas social- och hälsovård. Bestämmelser om innehållet i organiseringsansvaret finns i 7 § i lagen om välfärdsområden (611/2021).

Enligt 39 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt organisera den prehospitalkakutsjukvården inom sitt område. Den prehospitalkakutsjukvården ska i samarbete med de verksamhetsställen inom hälso- och sjukvården som håller jour planeras och genomföras så att dessa tillsammans med annan hälso- och sjukvård som ges som närservice i hemmet under jourtid bildar en regionalt sett funktionell helhet. En samkommun för ett sjukvårdsdistrikt kan organisera den prehospitalkakutsjukvården inom hela sitt område eller en del av det genom att sköta verksamheten själv, genom att ordna vården i samarbete med räddningsväsendet i området eller med en annan samkommun för ett sjukvårdsdistrikt eller genom att anskaffa servicen från någon annan serviceproducent. Enligt 46 § i hälso- och sjukvårdslagen ska samkommunerna för sjukvårdsdistrikten inom ett specialupptagningsområde i ett avtal om ordnande av specialiserad sjukvård komma överens om hur uppgifterna vid centralen för prehospital akutsjukvård ska ordnas. En uppgift för centralen för prehospital akutsjukvård är att samordna hälsovårdsväsendets larmanvisningar till Nödcentralsverket.

Enligt 29 a § i socialvårdslagen (1301/2014) bör socialjour ordnas i anslutning till de enheter för omfattande jour dygnet runt som avses i 50 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen samt den samjour inom primärvård och specialiserad sjukvård som avses i 4 mom. För anordnandet av socialjouren svarar sjukvårdsdistrikten och de kommuner där de enheter inom hälso- och sjukvård som avses i detta moment. Enligt 4 mom. 1 punkten i paragrafen har socialjouren i ett område i samarbete med den central för prehospital akutsjukvård som avses i 46 § i hälso- och sjukvårdslagen till uppgift att samordna de lokala och regionala larmanvisningar för socialväsendet som ges till Nödcentralsverket och därvid beakta larmanvisningarna för hälso- och sjukvårdsväsendet.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd) föreslås ändringar också i hälso- och sjukvårdslagen. Enligt propositionen ska det föreskrivs i 39 § i hälso- och sjukvårdslagen att välfärdsområdet och i Nyland HUS-sammanslutningen ska organisera den prehospitalkakutsjukvården inom sitt område. Det föreslås inte att 29 a § i socialvårdslagen ska ändras. Enligt algen om ordnande av social- och hälsovård svarar välfärdsområdet för ordnandet av socialjour.

Enligt 33 § i räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralsverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningarna ska också beaktas räddningsverkens samarbete enligt 44 § och bistånd enligt 45 §. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket område de är från. Räddningsverken ska sinsemellan och tillsammans med Nödcentralsverket samordna larmanvisningarna nationellt.

I polislagen finns det ingen bestämmelse som motsvarar de föregående. Polisen är en statlig organisation som leds på riksnivå, och där Polisstyrelsen, som lyder under inrikesministeriet, fungerar som den högsta polisledningen. Polisinrättningarna är lokala förvaltningsmyndigheter som lyder under Polisstyrelsen. Föreskrifterna och anvisningarna om polisverksamheten är i regel riksomfattande.

Enligt 2 a § i nödcentralslagen finns bestämmelser om samarbetet mellan Nödcentralsverket och gränsbevakningsväsendet i nödcentralslagenlag och i sjöräddningslagen (1145/2001). Nödcentralsverket deltar i sjöräddningstjänsten på det sätt som föreskrivs i 4 a i sjöräddningslagen. I 14 a § i nödcentralslagen finns bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets anvisningar till Nödcentralsverket. Enligt 4 § i sjöräddningslagen är Nödcentralsverket utöver Gränsbevakningsväsendet skyldigt att utan ersättning delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i dess verksamhetsområde eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarlig den farliga situationen är eller dess särskilda karaktär, och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndighetens utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift. Nödcentralsverket deltar, enligt vad som avtalas separat, i alarmeringen av efterspanings- och räddningsenheter och av personal som deltar i uppgifter inom sjöräddningstjänsten.

I praktiken bestämmer varje myndigheter kriterierna för alarmering av dess resurser, såsom enheter, uppdragsslag och skyndsamhetsklass i sina anvisningar och direkt i nödcentralsdatasystemet ERICA. Det centrala med tanke på olika parter rättsskydd är att anteckningen blir kvar i systemet från det att den behöriga myndigheten bestämmer att uppgifterna ska föras in i systemet. De ansvariga myndigheterna och Nödcentralsverket meddelar anvisningar på basis av erfarenhet så att slutresultatet är en ändamålsenlig resursanvändning i varje situationen. Det viktiga är det praktiska samarbetet och vid behov nära samarbete på riksnivå för att åstadkomma enhetliga riktlinjer.

Ansvarsöverföring

Enligt 11 § i nödcentralslagen övergår ansvaret för ett förmedlat meddelande eller uppdrag på den mottagande myndigheten, på den enhet som sköter dess uppgifter eller på någon annan jourpunkt när denna har tagit emot meddelandet eller uppdraget. När ett uppdrag överförs på en myndighet, så övergår ansvaret för det samtidigt på myndigheten. Ansvaret för uppdraget, inklusive uppdrag på eget initiativ, övergår inte från den mottagande myndigheten till Nödcentralsverket i någon situation. Efter ansvarsöverföringen svarar Nödcentralsverket för tillhandahållande av stödtjänster för egen del.

Nödcentralsverket ska vidta åtgärder för förmedling av meddelanden eller uppdrag, vilket kan inkludera bland annat alarmering av hjälp och andra åtgärder. Ansvaret för ett meddelande eller ett uppdrag övergår då den ansvariga myndigheten på fältet, till exempel via sitt fältledningssystem har tagit emot Nödcentralsverkets uppdrag eller meddelande. I social- och hälsovårdens fältledningssystem för prehospital akutsjukvård bekräftas mottagandet bekräftas genom kvittering eller på något annat ändamålsenligt sätt.

Nödcentralsverkets ansvar för ett uppdrag upphör till den del som det inte är fråga om uppföljning av ett uppdrag som hör till Nödcentralsverket eller om alarmering av tilläggsresurser eller andra stödtjänster som Nödcentralsverket tillhandahåller för myndigheter. Nödcentralsverket kan vid behov överföra uppdrag till en väntelista och ombesörja fördelningen av uppdragen till lediga myndighetsenheter i enlighet med myndigheternas anvisningar om riskbedömning och prioritering. Verksamhetsområdena ansvarar emellertid för sina egna resursers tillräcklighet.

Resursers otillräcklighet är inte en grund för att inte ta emot meddelanden eller uppdrag. På operativ nivå ansvarar i enlighet med den mottagande myndighetens ledningssystem i praktiken myndighetens chef i den aktuella situationen för att uppdraget sköts på fältet. När förhållandena kräver det ska den mottagande myndigheten ställa uppdragen i prioritets- och skyndsamhetsordning. I praktiken ska den som svarar för eller leder fältverksamheten, till exempel räddningsdirektören, polisens överdirektör, fältchefen, patrullchefen eller den som ansvarar för medicinska åtgärder sköta prioriteringen och vid behov ge Nödcentralsverket tilläggsanvisningar om prioriteringen. Med tanke på lägesbilden är det viktigt att Nödcentralsverket samarbetar med respektive myndighets fältledning. Nödcentralsverket har som organisation inte någon möjlighet att påverka skötseln och ledningen av en situation.

Rådgivnings- och handledningstjänsten för social- och hälsovården (Jourhjälp 116 117) håller på att utvecklas till en riksomfattande tjänst. Ett centralt mål för tjänsten är att den ska stödja nödcentralsverksamheten genom att bedöma vårdbehovet i fråga om uppdrag som kräver sakkunskap och bakgrundsinformation samt effektivisera och styra användningen av resurser mer ändamålsenligt vid alarmeringsuppdrag med låg risk inom social- och hälsovården. Avsikten är att tjänsten Jourhjälp 116 117 ska betjäna kunderna så att det är möjligt att överföra nödsamtal och samtal till rådgivningsnumret 116 117 så smidigt som möjligt.

Jourhjälp 116 117 kan anses vara en sådan annan jourpunkt som nämns i 11 § i nödcentralslagen. När den nödcentralsjourhavande utifrån riskbedömning och anvisningar konstaterar i sin riskbedömning att det inte finns några grunder för ett brådskande prehospital akutsjukvårdsuppdrag eller direkt för ett N-uppdrag, kan han eller hon överföra bedömningen av vårdbehovet till tjänsten 116 117, dvs. en annan jourpunkt. Ansvar för uppdraget överförs samtidigt som den nödcentralsjourhavande överför samtalet till jourhjälp.

Lagen om nödcentralsverksamhet utgår ifrån att brådskande meddelanden och uppdrag förmedlas till de aktörer som anges i lagens 11 §. I enlighet med 12 § i nödcentralslagen bedömer den jourhavande hur skyndsamt ett uppdrag är och kan utifrån sin bedömning vid behov överföra ett samtal till Jourhjälp 116 117 för närmare bedömning. Överföringen av uppdrag mellan Jourhjälp 116 117 och nödcentralen är förenade med tekniska frågor som utreds bland annat med hjälp av pilotobjekt inom det nationella 116 117-projektet. Målet är att skapa nationella handlingsmodeller.

Bestämmelser om kommunikationsnät

Lagens 15 § är av informativ karaktär. Kommunikationsmarknadslagen (393/2003) ska tillämpas på kommunikationsmarknaden, varmed avses en marknad där nättjänster och kommunikationstjänster samt anknyttande tjänster behandlas. Lagen innehåller också bestämmelser om det allmänna nödnumret 112 och om särskilda nödnummer för polisen och räddningsmyndigheterna samt om kontaktande av dem och om teleföretags skyldigheter i anslutning till biträdande av myndigheter. Syftet med lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) är att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation samt att främja dataskydd vid sådan kommunikation. I lagen föreskrivs om utlämnande av lokaliseringsuppgifter och information.

I 278 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) föreskrivs om det allmänna nödnumret. Enligt 1 mom. är teleföretag skyldiga att för sin del se till att användarna per telefon, textmeddelande och på andra sätt som anges i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112.

2.5 Nödcentralsdatasystemet

Åren 2018—2019 har det riksomfattande nödcentralsdatasystemet (ERICA) tagits i bruk vid Nödcentralsverket. Enligt 16 § 1 mom. i nödcentralslagen är nödcentralsdatasystemet ett permanent riksomfattande adb-baserat datasystem som är avsett för räddningsmyndigheterna, polismyndigheterna, social- och hälsovårdsmyndigheterna och Nödcentralsverket. Gränsbevakningsväsendet har rätt att använda nödcentralsdatasystemet och att där lagra information om sitt eget verksamhetsområde i enlighet med bestämmelserna i nödcentralslagen. Enligt 2 mom. är Nödcentralsverket huvudansvarig registerförare för nödcentralsdatasystemet. För polisens del är Polisstyrelsen registeransvarig för nödcentralsdatasystemet. Enligt 3 mom. övervakar Nödcentralsverket att bestämmelserna om behandling av personuppgifter iakttas och sköter skyddet av informationen i nödcentralsdatasystemet. De registeransvariga ansvarar för att den information som de lagrar i registret är korrekt samt för att informationen behandlas enligt lag i samband med de egna arbetsuppgifterna. Övriga användare av nödcentralsdatasystemet svarar dessutom för sin del för att informationen behandlas enligt lag i samband med de egna arbetsuppgifterna.

I 17 § i nödcentralslagen föreskrivs om information som ska lagras i nödcentralsdatasystemet. En förutsättning för att information ska lagras är att den behövs för utförande av sådana uppgifter som föreskrivs i lagens 4 §. I enlighet med lagens 17 och 4 § 1 mom. är information som ska lagras information som behövs för utförande av Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter, dvs. produktion av nödcentraltjänster, produktion av stödtjänster och utveckling och övervakning av uppgifter och rutiner i samband med nödcentraltjänsterna samt Nödcentralsverkets övriga uppgifter enligt 4 § 3 mom. och övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter. Vidare lagras i nödcentralsdatasystemet information enligt 17 och 4 § 2 mom. som behövs för skötseln av räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens myndigheters nödcentraltjänster.

Lagringen av information är avgränsad så att endast sådan information får lagras som nämns i paragrafen (RP 262/2009, s. 28). I registret lagras information som gäller myndigheternas enheter, information om nödmeddelanden och deras innehåll, identifierings- och lokaliseringsuppgifter om abonnemang, information om mottagande av meddelanden, alarmering av enheter och andra centrala omständigheter med anknytning till verksamheten. I bestämmelserna nämns också information som är nödvändig för den personliga säkerheten och för de larmade enheternas arbetarskydd. Sådan information ska vara gemensam för samtliga myndigheter. Informationen är nödvändig för de operativa enheternas arbete, dvs. för att de ska kunna vara i beredskap och vidta rätta åtgärder. Sådan säkerhetsinformation kan vara till exempel information om en plats där en farlig person befinner sig. Farligheten kan bestå till exempel i en smittsam sjukdom eller ta sig uttryck i ett särskilt aggressivt beteende. Säkerhetsinformationen kan också gälla explosionsrisk eller farlig strålning.

Information om en persons hälsotillstånd, brott, straff eller andra påföljder för brott eller om socialvård får inte lagras så att den blir allmänt tillgänglig. I sådana fall är det fråga om känsliga uppgifter enligt personuppgiftslagens (523/1999) 11 §. Det är förbjudet att behandla sådan information om inte annat föreskrivs i lag eller om ingen av de grunder för undantag föreligger som nämns i personuppgiftslagens 12 §.

Enligt 17 § 1 mom. 6 punkten i nödcentralslagen kan och ska myndigheternas uppdrag på eget initiativ, om aktören meddelar dem, registreras i nödcentralsdatasystemet. Uppdrag på eget initiativ registreras i nödcentralsdatasystemet för att underhålla lägesbilden, för att Nödcentralsverket ska veta vilka myndighetsresurser som är tillgängliga. När Nödcentralsverket gör riskbedömningen beaktar verket också enheter som åtagit sig uppdrag på eget initiativ och meddelar

brådskande uppdrag till dem på ändamålsenligt sätt. I enlighet med 3 § i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet omfattar Nödcentralsverkets uppgifter bland annat anteckning av uppgifter, information och prestationer samt tillhandahållande av stödtjänster oberoende av om informationen om en situation som kräver omedelbara åtgärder av myndigheterna förmedlas via Nödcentralsverket eller om det är fråga om ett myndighetsuppdrag som sker på eget initiativ.

Enligt 17 § 2 mom. i nödcentralslagen har personer som är anställda hos registerförande myndigheter och myndigheter som använder registret rätt att med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt få tillgång till och behandla information och uppdrag inom sitt eget verksamhetsområde endast inom ramen för sina befogenheter och enligt överenskommelse med Nödcentralsverket. Information som avses i 1 mom. 7 punkten får räddningsväsendets, polisväsendets samt social- och hälsovårdsväsendets myndigheter samt enheter som sköter uppgifter för och personer som är anställda hos sådana myndigheter behandla endast i anslutning till uppgifter inom det egna verksamhetsområdet, om det behövs för ett enskilt uppdrag. Sådan information omfattar information som behövs för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet, exempelvis om objektets eller personens farlighet eller oberoendelighet; personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett brott, information om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller information om socialvårdsåtgärder får dock lagras endast i den mån som det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet. De som använder och behandlar information omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Enligt 17 § 3 mom. i nödcentralslagen ska information avföras ur personregistret när den inte längre är behövs med tanke på ändamålet med registret, dock senast fem år efter det att meddelandet togs emot. Information som enligt 1 mom. 7 punkten hänförs till den personliga säkerheten eller arbetarskyddet ska dock inte avföras, om det inom fem år från det att informationen lagrades eller från det en fortsatt lagring av informationen senast konstaterades vara behövlig har konstaterats att fortsatt lagring av informationen behövs med tanke på dess användningsändamål. En anteckning ska göras om att informationen har konstaterats vara behövlig.

Enligt 17 § 4 mom. i nödcentralslagen gäller i fråga om registrerades rätt att ta del av information som polisen lagrat i nödcentralsdatasystemet lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003).

I 18 § föreskrivs om myndigheternas skyldighet att i systemet lagra för den operativa verksamheten nödvändig information om exempelvis responsförslag, beredskap, ledningsförhållanden och enheternas storlek. Responsförslag står för de enheter som alarmeras enligt myndigheternas anvisningar eller andra åtgärder. I praktiken innebär detta en möjlighet att bland annat uppdatera information om larminstruktioner, vilket också hör till myndigheternas skyldigheter. Nödcentralsverket ska inte ombesörja lagring av andra myndigheters information i systemet.

I 19 § föreskrivs om rätt för Nödcentralsverkets anställda att få den information som de behöver för att utföra sina uppgifter. Nödcentralsverkets anställda förmedlar meddelanden, larmar enheter och stödjer polisens, räddningsväsendets samt social- och hälsovårdsväsendets verksamhet också genom att förmedla information till enheter på fältet, om dessa inte har möjlighet att själva på distans använda registren eller om stödjandet av den operativa verksamheten i en viss situation kräver det. Den information som myndigheterna behöver för sin fältverksamhet kan ingå i flera än ett register. Informationsbehovet varierar också mellan myndigheterna inom olika verksamhetsområden. Nödcentralsverkets anställda ska liksom för närvarande få den information som de behöver ur de register som nämns i lagen. Information förmedlas till respektive verksamhetsområde. Dessutom innehåller paragrafen en informativ hänvisning till lagen om

behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005). Gränsbevakningsväsendet får utan hinder av sekretessbestämmelserna ur sina register med hjälp av teknisk anslutning eller i maskinläsbar form lämna ut information som behövs för att Nödcentralsverket ska kunna utföra sina uppgifter enligt nödcentralslagen. Det är fråga om information som behövs för säkerställande och förberedande åtgärder eller arbetarskyddet eller för stödjande av enheten i fråga.

I 20 § föreskrivs om utlämnande av information. Med stöd av paragrafen får ur nödcentralsdatasystemet till inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet lämnas ut information som är nödvändig för planerings- och utvecklingsuppgifter. Motsvarande information får lämnas ut till regionförvaltningsverken. Uppgifterna kan ha samband med den allmänna övervakningen av verksamheten eller med behandlingen av enskilda klagomål eller enskilda ärenden. Regionförvaltningsverket ombesörjer övervakningen av räddningsväsendet.

I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs om sekretessplikt. Nödcentralsverket får genom meddelanden information från fältenheter och ur olika register. Information kan utan hinder av sekretessbestämmelserna lämnas ut till enheter på fältet. Informationen lämnas ut till respektive verksamhetsområde. I 17 § ingår en ny bestämmelse om information som automatiskt ska lämnas ut till alla larmade enheter. Förteckningen över information som ska lämnas är uttömmande och inbegriper information om personlig förmögenhet och arbetarskydd. Den sistnämnda informationen kan i enlighet med 17 § också användas gemensamt av myndigheterna för förfrågningar. Från Nödcentralsverket kan förmedlas information gällande vissa förvaltningsområden till vederbörande registerförare. Utan hinder av sekretess och tystnadsplikten kan alltid lämnas ut information som behövs för skyddande av liv eller hälsa.

I 21 § föreskrivs det om användning av utlämnad information. Den som har fått information ur nödcentralsdatasystemet får använda informationen endast för avsett ändamål. Enligt ändamålsprincipen som framgår av personuppgiftslagens 7 § får information som lämnats ut ur nödcentralsdatasystemet användas endast för avsett ändamål. Enligt huvudregeln får informationen inte vidarebefordras. I någon annan lag kan emellertid föreskrivas om vidarebefordran av utlämnad information. Bland annat i räddningslagens 91 § föreskrivs om lagring av uppgifter som lämnats ut ur nödcentralsdatasystemet i ett annat register och om användning av registrets information.

Lagens 22 § innehåller en bestämmelse om användarregister för behandling av information som lagrats i nödcentralsdatasystemet, om registrets informationsinnehåll samt hur länge informationen ska förvaras. Bestämmelsen kompletterar personuppgiftslagens 32 § om skydd av uppgifter. Nödcentralsdatasystemet kan användas också av andra än anställda vid Nödcentralsverket. Nödcentralsverket ska enligt förslaget ansvara för användarregistret. Användarregistret är ett personregister enligt definitionen i personuppgiftslagens 3 § 3 mom. Med registrerad avses i detta fall den som har beviljats rätt att använda nödcentralsdatasystemet. Användaren kan vara en person som är anställd hos en utomstående användarorganisation.

Nödcentralsverket ska föra användarregistret över behandling av information i nödcentralsdatasystemet med hjälp av teknisk anslutning eller elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt. Med informationsbehandling avses i bestämmelsen all sådan behandling som nämns i personuppgiftslagens 3 § 2 punkt. I bestämmelsen definieras information som ska lagras i användarregistret.

I användarregistret får lagras användarens fullständiga namn och personbeteckning samt uppgifter som specificerar åtkomsträtten. Med uppgifter som specificerar åtkomsträtten avses uppgifter som identifierar användaren, till exempel användarnamn och lösenord eller användarens

identifieringsuppgifter på ett identitetskort eller motsvarande underlag. I användarregistret kan vidare lagras information om åtkomsträttens innehåll och omfattning. Med uppgifter om åtkomsträttens innehåll och omfattning avses information om vilka databaser, tillämpningar och program samt informationsgrupper eller information användaren har åtkomst till. Vidare kan i användarregistret lagras uppgifter om begränsad åtkomsträtt eller användningsförbud som en användare meddelats som påföljd för missbruk av systemets information. Det är då fråga om förfaranden som strider mot villkoren för användning och skydd av information och som konstaterats antingen i administrativt eller straffrättsligt förfarande. Det är nödvändigt att lagra sådan information för att den som gjort sig skyldig till missbruk inte ska kunna fortsätta sitt förfarande genom att på nytt ansöka om åtkomsträtt.

I användarregistret får lagras också uppgifter om den organisation som användaren företräder. Med uppgifter om användarorganisationen avses organisationens eller dess verksamhetsenhets namn, kontaktuppgifter samt identifieringsuppgifter. I användarregistret får dessutom lagras uppgifter om beslut eller avgöranden som gäller åtkomsträtt. Med ett beslut eller avgörande som gäller åtkomsträtt avses administrativa myndighetsbeslut eller andra avgöranden som gäller åtkomsträtt samt åtkomsträttens omfattning och villkoren för den.

Informationen ska förvaras i användarregistret i minst två år. Minimiförvaringstiden motsvarar den förvaringstid som nämns i dataombudsmannens byrås anvisningar om behandlingen av användarlogguppgifter (Asiaa tietosuojasta 1/2003, 10.2.2003). Informationen ska utplånas senast tio år efter att åtkomsträtten upphört. Maximitiden på tio år överensstämmer med den allmänna preskriptionstiden för fordringar, vilket kan vara en nödvändig uppgift i samband med eventuell fakturering. Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas närmare föreskrifter om användarregistrets informationsinnehåll.

I 23 § föreskrivs om syftet med användning av användarregistrets information. Informationen i användarregistret får användas endast för de ändamål som anges i paragrafen, såsom för att kontrollera, följa, övervaka och skydda behandlingen av nödcentralsdatasystemets information. Informationen får vidare användas för utredning av i vilken omfattning den i användarregistret lagrade informationen används samt för utredning av hur kostnaderna följs upp och fördelas. Den lagrade informationen får dessutom användas för eventuell fakturering som har samband med användningen. I fallen ovan är det fråga om grundläggande behov i samband med användarregistrets användningsändamål och existens samt om registrets bruksegenskaper. Den i användarregistret lagrade informationen behövs också för att säkerställa och förbättra nödcentralsdatasystemets funktion samt för att utreda problem med användningen av informationen.

Uppgifter om begränsad åtkomsträtt eller användningsförbud får användas endast för att administrera, följa, övervaka och skydda informationsbehandlingen. Den föreslagna begränsningen av informationsbehandlingen baseras på att det är fråga om känslig information enligt personuppgiftslagens 11 § 3 punkten.

Nödcentralsverket får lämna ut sådan information inom respektive verksamhetsområde som lagrats i användarregistret till vederbörande myndighet inom räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till gränsbevakningsväsendet för uppföljning och övervakning av dess egen verksamhet. Innan uppgifter lämnas ut kan Nödcentralsverket vid behov kräva en redogörelse för hur de utlämnade uppgifterna kommer att användas och skyddas.

I 24 § föreskrivs om loggregister som med hjälp av automatisk databehandling förs över behandlingen av information i nödcentralsdatasystemet, om registrets informationsinnehåll och om förvaringstiden för informationen. Bestämmelsen kompletterar personuppgiftslagens 32 § om skydd av information. Bestämmelsen gäller emellertid inte loggar som upprättats enbart för

tekniska syften och inte heller användning av sådana loggar eftersom de endast innehåller uppgifter om administration av teknisk informationsbehandling och eftersom personuppgifter inte behandlas i dem. Loggregister ska föras av Nödcentralsverket. Loggregistret är ett personregister enligt definitionen i personuppgiftslagens 3 § 3 punkten. Med registrerad avses i detta fall en person som har behandlat information som ingår i nödcentralsdatasystemet. I bestämmelsen räknas upp information som får lagras i loggregistret.

I loggregistret lagras identifieringsuppgifter om den organisation i vars namn behandlingen sker. Det är här fråga om den organisation som ansvarar för användningen av information och det är då skäl att lagra åtminstone organisationens och vederbörande verksamhetsenhets namn samt vid behov identifieringsuppgifter. Vidare kan i loggregistret lagras användarens identifieringsuppgifter. Med användare avses en sådan person i organisationens anställning som har beviljats åtkomsträtt till informationen. Med identifieringsuppgifter avses information som gör det möjligt att skilja användarna från varandra och att entydigt klarlägga användarens identitet. Information av detta slag kan vara till exempel användarnamn eller uppgifterna på ett identitetskort.

I loggregistret kan lagras också namnet på en tillämpning, ett program eller en tekniskt självständig del av en tillämpning eller ett program eller någon annan identifieringsuppgift samt information om behandlingstidpunkten, till exempel datum och klockslag för inledande och avslutande av en förfrågan. Vidare kan i registret lagras information eller informationsgrupper som behandlats eller varit föremål för behandling. Den i registret lagrade informationen förvaras i minst två år från ingången av det kalenderår som följer efter lagringstidpunkten. Informationen ska utplånas senast fem år efter att den lagrats. Maximitiden på fem år motsvarar den allmänna preskriptionstiden för åtalsrätten när det gäller eventuella missbruk.

I 25 § föreskrivs för vilka ändamål Nödcentralsverket i sin verksamhet får använda information som lagrats i loggregistret. På basis av loggregistret upprättad statistik och andra numeriska analyser, som inte avslöjar information om enskilda användare eller användningsändamål, får användas också för verksamhet och utveckling av verksamhet i samband med utlämnande av information ur systemet. I den föreslagna paragrafen ingår en uttömmande uppräkningslista av användningsändamålen.

I 89 § i räddningslagen föreskrivs det om rätt för räddningsmyndigheten att oberoende av sekretessbestämmelserna att få de uppgifter som behövs vid planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten och vid skötseln av för räddningsväsendet föreskrivna tillsynsuppgifter. Enligt 2 mom. 9 punkten har räddningsmyndigheten i detta syfte rätt att för skötseln av tillsynsuppgifter samt för planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten få sådana i 17 § 1 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet avsedda arbetarskyddsuppgifter ur nödcentralsdatasystemet som behövs för räddningsmyndighetens säkerhet eller arbetarskyddet.

Enligt 89 a § 2 mom. 1 punkten i räddningslagen har i farliga situationer den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, bland annat uppgifter om nödmeddelanden om skadan eller olyckan och uppgifter om farliga situationer ur nödcentralsdatasystemet. Enligt 2 mom. 8 punkten gäller rätt att få uppgifter också uppgifter om nödmeddelanden och farliga situationer ur Gränsbevakningsväsendets sjöräddningsregister.

I 91 § i räddningslagen föreskrivs det om åtgärdsregister. Enligt 1 mom. får räddningsverket för uppföljning och utveckling av räddningsväsendet föra ett personregister. I registret får sådana uppgifter införas som registreras i nödcentralsdatasystemet enligt 16 § i lagen om

nödcentralverksamhet och som nödcentralen med stöd av 20 § i den lagen har lämnat ut till räddningsmyndighetens ansvariga registerförare. Räddningsinstitutet är registrets tekniska administratör. I 5 och 6 mom. föreskrivs dessutom om utlämnande av uppgifter och i 7 mom. om utplånande av personuppgifter.

I 4 kap. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) föreskrivs det om socialvårdsmyndighetens rätt att få sekretessbelagda uppgifter och handräckning. Enligt 20 § 1 mom. är statliga och kommunala myndigheter samt andra offentlig-rättsliga samfund, folkpensionsanstalten, pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, utbildningsanordnare, producenter av socialservice, sammanslutningar och verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet samt yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården skyldiga att på begäran av en socialvårdsmyndighet avgiftsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna till denna sådana uppgifter och utredningar som de förfogar över och som i väsentlig grad inverkar på en klientrelation inom socialvården och som är nödvändiga för myndigheten på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda klientens behov av socialvård, för att ordna socialvård och genomföra därtill anknutna åtgärder samt för att kontrollera uppgifter som lämnats till myndigheten.

Enligt 22 § har en socialvårdsmyndighet rätt att av andra myndigheter få den handräckning som den behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter. Den som ger handräckning ska utan hinder av skyldigheten att iaktta sekretess röja för socialvårdsmyndigheten de uppgifter som skötseln av handräckningsuppdraget förutsätter.

Särskilda bestämmelser

I 5 kap. i nödcentrallagen ingår särskilda bestämmelser. Enligt 26 § kan det genom förordning av inrikesministeriet föreskrivas om tekniska system och metoder som kan användas för förmedling av meddelanden eller uppdrag eller alarmering. I 27 § föreskrivs det om skyldighet för Nödcentralsverkets personal att i tjänsten bära tjänstedräkt och paragrafen innehåller ett bemyndigande för inrikesministeriet att föreskriva om tjänstedräkten och gradbeteckningarna genom förordning.

2.6 Lagstiftningen om ordnande av räddningsväsendet

Enligt 24 § i den gällande räddningslagen (379/2011) ansvarar kommunerna i samverkan för räddningsväsendet inom räddningsområdena (det lokala räddningsväsendet). Statsrådet beslutar om indelningen av landet i räddningsområden och om ändring av den fastställda områdesindelningen. Räddningsområdets kommuner ska ha ett avtal om ordnande av räddningsväsendet.

Lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) träder i kraft den 1 januari 2023. När dessa lagar träder i kraft ansvarar välfärdsområdena och Helsingfors stad för ordnandet av räddningsväsendet.

I samband med reformen av räddningsväsendet överförs ordnandet av räddningsväsendet från kommunerna till välfärdsområdena, de 22 räddningsverk som upprätthålls av kommuner och samkommuner läggs ner och välfärdsområdena inrättar själva egna inom sin myndighetsorganisation. Räddningsverken ska också i fortsättningen sköta räddningsväsendets praktiska uppgifter på sitt område. Utöver räddningsväsendet kan räddningsverken sköta prehospital akut-sjukvård och första insatser, om välfärdsområdet beslutar det.

I 5 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet sägs att om det är nödvändigt för att trygga tillgången till tjänster eller för att trygga deras enhetlighet eller kvalitet eller med tanke på hur krävande tjänsterna är eller de stora kostnader de medför, får välfärdsområdenas följande uppgifter som hör till räddningsväsendet, på det sätt som avses i 7 § 2 mom. i lagen om välfärdsområden, samlas till större helheter som ordnas av ett eller flera välfärdsområden: 1) riksomfattande och regionala arrangemang för läges- och ledningscentraler och annan särskild beredskap som ledningen av räddningsverksamheten förutsätter, 2) särskild beredskap som situationer med kemiska ämnen och strålning och annan krävande räddningsverksamhet förutsätter, 3) räddningsverksamhet till havs, 4) bekämpning av oljeolyckor på havsområde vid kusterna och i skärgården samt på vidsträckta insjöområden, 5) särskild beredskap som krävs för att lämna eller ta emot internationellt bistånd som hör till räddningsväsendet, 6) materiell beredskap som krävs för räddningsväsendets förberedelser inför undantagsförhållanden och den regionala koordineringen av förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden.

2.7 Lagstiftningen om ordnande av social- och hälsovård

Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland träder i kraft den 1 januari 2023. Från ingången av 2023 ansvarar välfärdsområdena och Helsingfors stad samt HUS-sammanslutningen för ordnandet av social- och hälsovården. Enligt 9 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård kan en del av uppgifterna inom social- och hälsovården sammanföras i större helheter som ordnas av ett eller flera välfärdsområden, om det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänster eller andra åtgärder och tjänsternas eller åtgärdernas kvalitet eller tillgodoseendet av kundernas rättigheter därför att uppgifterna är krävande, aktualiseras sällan eller medför stora kostnader. Bestämmelser om de uppgifter som sammanförs i större helheter och den arbetsfördelning som detta innebär utfärdas separat.

Från ingången av 2023 är med stöd av 58 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård är de behöriga myndigheter i välfärdsområdena som ansvarar för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna personuppgiftsansvariga enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) i fråga om de klient- och patientuppgifter som uppkommer i social- och hälsovård som omfattas av deras organiseringsansvar eller som överförs till dem från kommuner och samkommuner.

Enligt 35 och 36 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård finns för samordning, utvecklande och samarbete på regional nivå rörande den social- och hälsovård som ordnas av välfärdsområdena fem samarbetsområden för social- och hälsovården. Vilka välfärdsområden som hör till vart och ett av samarbetsområdena fastställs genom förordning av statsrådet så att de i 34 § avsedda välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus samt HUS-sammanslutningen samtliga hör till olika samarbetsområden. Samarbetsområdena ska vara geografiskt sammanhängande och utgöra funktionella helheter med hänsyn till ordnandet och produktionen av social- och hälsovården för områdets befolkning, klient- och patientsäkerheten och tillgången till tjänsterna.

De välfärdsområden som hör till samma samarbetsområde för social- och hälsovården ska för varje fullmäktigeperiod ingå ett samarbetsavtal. Syftet med samarbetsavtalet är att säkerställa arbetsfördelningen, samarbetet och samordningen mellan de välfärdsområden som ingår i samarbetsområdet till den del detta behövs för skötseln av välfärdsområdenas lagstadgade uppgifter och för tryggandet av kostnadsnyttoeffektiviteten i social- och hälsovården.

Samarbetet ska främja kostnadsnyttoeffektiviteten, produktiviteten, kvaliteten, klient- och patientsäkerheten, ändamålsenligheten, jämlik tillgång, språkliga rättigheter samt fungerande servicekedjor och servicehelheter i social- och hälsovården. Genom samarbetsavtalet ska det dessutom säkerställas att en verksamhetsenhet som tillhandahåller social- och hälsovård med stöd av avtalet har tillräckliga ekonomiska och personella resurser samt tillräcklig kompetens för att sköta uppgiften. I samarbetsavtalet ska det bestämmas om bland annat socialjour och jour inom hälso- och sjukvården.

Enligt 29 a § i den gällande socialvårdslagen bör socialjour ordnas i anslutning till de enheter för omfattande jour dygnet runt som avses i 50 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen samt den samjour inom primärvård och specialiserad sjukvård som avses i 4 mom. För anordnandet av socialjouren svarar sjukvårdsdistrikten och de kommuner där de enheter inom hälso- och sjukvård som avses i detta moment finns. Enligt 4 mom. 1 punkten har socialjouren i ett område i samarbete med den central för prehospita akutsjukvård som avses i 46 § i hälso- och sjukvårdslagen till uppgift att samordna de lokala och regionala larmanvisningar för socialväsendet som ges till Nödcentralsverket och därvid beakta larmanvisningarna för hälso- och sjukvårdsväsendet.

Enligt 39 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt organisera den prehospita akutsjukvården inom sitt område. Den prehospita akutsjukvården ska i samarbete med de verksamhetsställen inom hälso- och sjukvården som håller jour planeras och genomföras så att dessa tillsammans med annan hälso- och sjukvård som ges som närservice i hemmet under jourtid bildar en regionalt sett funktionell helhet. En samkommun för ett sjukvårdsdistrikt kan organisera den prehospita akutsjukvården inom hela sitt område eller en del av det genom att sköta verksamheten själv, genom att ordna vården i samarbete med räddningsväsendet i området eller med en annan samkommun för ett sjukvårdsdistrikt eller genom att anskaffa servicen från någon annan serviceproducent. Enligt 46 § i hälso- och sjukvårdslagen ska samkommunerna för sjukvårdsdistrikten inom ett specialupptagningsområde i ett avtal om ordnande av specialiserad sjukvård komma överens om hur uppgifterna vid centralen för prehospita akutsjukvård ska ordnas. En uppgift för centralen för prehospita akutsjukvård är att samordna hälsovårdsväsendets larmanvisningar till Nödcentralsverket.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd) föreslås ändringar i bland annat hälso- och sjukvårdslagen. Enligt propositionen föreskrivs det i 39 § i hälso- och sjukvårdslagen att välfärdsområdet och i Nyland HUS-sammanslutningen ska organisera den prehospita akutsjukvården inom sitt område. Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen kan fatta beslut om produktionen av den prehospita akutsjukvården i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård samt räddningslagen. Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen fattar beslut om servicenivån för den prehospita akut sjukvården.

2.8 Dataskyddslagen

Genom dataskyddslagen preciseras och kompletteras Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, och dess nationella tillämpning. Lagen innehåller bestämmelser om bland annat lagenlig behandling, behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, tillsynsmyndighet och dennas uppgifter och befogenheter, rättssäkerhet

och påföljder, behandling av personbeteckningar samt behandling av personuppgifter för vetenskapliga och historiska forskningsändamål samt statistiska ändamål.

Dataskyddslagen tillämpas i enlighet med dataskyddsförordningens bestämmelse om tillämpningsområdet. Med stöd av dataskyddslagen tillämpas dataskyddsförordningen, med undantag av vissa bestämmelser, också på sådan behandling av personuppgifter som inte hör till tillämpningsområdet för Europeiska unionens lagstiftning, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Dataskyddslagen tillämpas dock inte på sådan behandling av personuppgifter som regleras i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (RP 31/2018 rd).

2.9 Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen

Enligt 3 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) (i fortsättningen *informationshanteringslagen*) ska lagen tillämpas på informationshantering och på användning av informationssystem, då myndigheter behandlar informationsmaterial, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Enligt 4 § är informationshanteringsenheter enligt lagen bland annat statliga ämbetsverk och inrättningar samt kommuner och samkommuner. En informationshanteringsenhet ska ombesörja att ansvaren och rollerna i anslutning till informationshanteringen har definierats och att det har ordnats tillräcklig övervakning när det gäller iakttagandet av författningarna, föreskrifterna och anvisningarna om informationshantering.

I 16 § föreskrivs det om kontroll av användarrättigheter för informationssystem. Enligt paragrafen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade användningsbehov. Syftet med paragrafen är enligt motiveringen till regeringens proposition att säkerställa tillträde till ett informationssystem endast för personer som har rätt att hantera systemets informationsmaterial och endast i den mån som respektive användares behov förutsätter detta. Enligt paragrafen ska en enligt informationssystemet ansvarig myndighet definiera informationssystemens användarrättigheter, som ska fastställas utifrån användarnas uppgiftsrelaterade behov. Användarrättigheterna ska bestämmas utifrån varje systemanvändares uppgiftsrelaterade behov och de ska hållas uppdaterade. Bestämmelserna förutsätter att användarrättigheterna fastställs på förhand för varje systemanvändare. Användarrättigheterna kan fastställas utifrån användarens typiska arbetsuppgifter. Rättigheterna ska också hållas uppdaterade för att tillgången till informationen ska kunna säkerställas i aktuella situationer och å andra sidan förhindra att en användare med föråldrade användarrättigheter får tillgång till information i en större utsträckning än användarens arbetsuppgifter skulle förutsätta. Upprätthållandet av informationssystemen och de ansvar som är förenade med dem ska definieras i informationshanteringsmodellen. Således ska av den också framgå vem som ansvarar för att definiera användarrättigheterna och upprätthållandet av dem. Den myndighet som ansvarar för ett informationssystem ska inte nödvändigtvis upprätthålla användarrättigheterna, men den myndighet som använder ett informationssystem kan vara ansvarig för uppdatering av användarrättigheterna. Kännetecknande för sådana informationssystem är att fördelningen av ansvaret för användarrättigheterna sker i nätverksbaserade informationssystem som är i gemensam användning av flera myndigheter, exempelvis i enlighet med tjänsteproduktionsmodeller som organiserats som servicecentraler. Det är således servicecentralen som definierar användarrättigheterna i egenskap av den myndighet som ansvarar för informationssystemet, men den myndighet som använder informationssystemet ska hålla användarrättigheterna uppdaterade.

Enligt 17 § ska en myndighet ombesörja att logginformation insamlas om användning av dess informationssystem och om utlämnande av information från dem, om användningen förutsätter identifiering eller annan registrering. Syftet med logginformationen är uppföljning av

användningen och utlämnandet av information från informationssystem samt utredning av tekniska systemfel. Enligt motiveringen till lagbestämmelsen ska logginformation samlas in, om användningen av ett informationssystem förutsätter identifiering eller annan registrering. Logginformation ska samlas in om användningen av och utlämnandet av information från informationssystem, men insamlingen ska vara behovsrelaterad. Om sekretessbelagd information eller personuppgifter lämnas ut från ett informationssystem via gränssnitt eller elektronisk förbindelse ska logginformation samlas från det utlämnande systemet i syfte att säkerställa att det finns en laglig grund för utlämnandet. Dessutom ska logginformation om användningen samlas in åtminstone i datasystem där sekretessbelagd information behandlas. Insamlingen av logginformation om användningen ska bedömas endast utifrån om informationen behövs för felutredningar eller för genomförande av en individs intressen, rättigheter, skyldigheter och rättsskydd eller för konstaterande av tjänsteansvar. Det är skäl att i synnerhet ur dessa synvinklar bedöma behovet av logginformation, om man i ett informationssystem behandlar information som inte är sekretessbelagd eller information som kunde vara relevant med tanke på tillgodoseendet av en individs rättssäkerhet.

En omständighet som inverkar på behovsprövningen är också de i den allmänna dataskyddsförordningen stadgade kraven som gäller genomförande av tekniska och organisatoriska åtgärder i syfte att skydda personuppgifter. Insamlingen av logginformation ska baseras på ett behov som definieras av den systemansvariga myndigheten. Omfattningen och typen av logginformation som samlas in är beroende av behovsprövning. Logginformation behöver inte samlas in om det inte i informationshanteringslagen eller i någon annan lag finns någon grund för insamlingen.

Logginformationen består huvudsakligen av personuppgifter, vilket innebär att de allmänna dataskyddsbestämmelserna ska beaktas vid regleringen. Logginformationen utgör en del av säkerhetsarrangemangen när det gäller myndigheternas informationssystem, vilket innebär att logginformationen enligt en tolkning som motsvarar vedertagen rättspraxis (HFD 2014:69 och HFD 27.5.2015 l. 1419) är sekretessbelagd med stöd av offentlighetslagens 24 § 1 mom. 7 punkten, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en handling inte äventyrar genomförandet av syftet med skyddsarrangemangen. Syftet med och grunden för insamling av logginformation är att genomföra informationssäkerheten i fråga om myndigheternas informationssystem så att det är möjligt att med stöd av logginformationen utreda felsituationer och övervaka användningen av systemen, bland annat i syfte att förverkliga rättssäkerheten och fastställa tjänsteansvaret. Syftet med logginformationen är också att dokumentera överföringar från informationssystem och samtidigt säkerställa att det funnits en laglig grund för utlämnandet. På detta sätt uppkommer informationssystemens användarloggar och överföringsloggar. Loggregistret beskriver informationssystemens och användarnas verksamhet och innehåller i regel personuppgifter. Logginformation samlas in om användningen av informationssystem, varmed avses lagring, ändring, avräknande, optisk granskning eller någon annan åtgärd som avser informationen.

I 17 § i informationshanteringslagen föreskrivs inte om logginformationens tillgänglighet, utan den frågan bestäms med stöd av offentlighetslagen eller speciallagar. Paragrafen innehåller inte heller någon bestämmelse om förvaringstiden för logginformation, utan förvaringstiden bestäms i stället med beaktande av behovet på samma sätt som när det gäller annan förvaring av information. Förvaringstiden för logginformation är i typfallet vanligen minst fem år, på grund av de straffrättsliga preskriptionstider som tillämpas i myndighetsverksamhet. I speciallagstiftning kan det föreskrivas särskilt om förvaringstiderna för logginformation, i synnerhet i sådana fall då logginformation förvaras under en längre tid än behövt för att fullgöra myndighetens skyldigheter. I paragrafen föreskrivs inte heller om innehållet i logginformationen. Informationens användningsbehov avgör vilka uppgifter som kan samlas in som logginformation ur ett visst informationssystem.

I 22 § föreskrivs det om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Enligt 23 § kan en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till.

2.10 Europeiska unionens lagstiftning

Enligt artikel 16.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem. En oberoende myndighet ska kontrollera att dessa regler efterlevs. I artikel 7 i stadgan tryggas respekt för privatlivet. Enligt artikeln har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer.

Europeiska kommissionen har genom att till fullo respektera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning förbundit sig att trygga lika möjligheter för personer med funktionsnedsättning. I rättigheterna ingår bland annat tillgänglighet i den fysiska miljön och i fråga om trafikmedel, informationsteknik och informationssystem samt teknik och system för informationsförmedling och andra funktioner och tjänster.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (*tillgänglighetsdirektivet*) trädde i kraft den 17 april 2019. I tillgänglighetsdirektivet bestäms att funktionella tillgänglighetskrav ska vara obligatoriska. Målet är att personer med funktionsnedsättning ska ha lika möjligheter som andra att tjänster och produkter. Tillgänglighet och design för alla bör tolkas i enlighet med den allmänna kommentar nr 2 (2014) om artikel 9: tillgänglighet som kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning har utarbetat.

Enligt artikel 2.3 i tillgänglighetsdirektivet gäller direktivet mottagande av nödkommunikation till det gemensamma europeiska larmnumret 112. Information om genomförandet av tillgänglighetsdirektivet finns på adressen stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM058:00/2021

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation

Enligt artikel 109.5 i EU-direktiv 2018/1972 ska medlemsstaterna säkerställa att tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning till alarmeringstjänster är tillgängligt via nödkommunikation och är likvärdigt med det tillträde som åtnjuts av andra slutanvändare, i enlighet med unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskraven för produkter och tjänster. Detta förutsätter lämpliga åtgärder för att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning som reser i en annan medlemsstat har tillträde till alarmeringstjänster på likvärdiga villkor som andra slutanvändare, om detta är möjligt, utan förhandsregistrering.

EU:s allmänna dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (i fortsättningen *dataskyddsförordningen*) är direkt tillämplig rätt och som sådan förpliktande lagstiftning i medlemsstaterna. Dataskyddsförordningen ska tillämpas inom såväl den offentliga som den privata sektorn.

Dataskyddsförordningen är förpliktande för framför allt personuppgiftsansvariga, men också personuppgiftsbiträden ska förbinda sig att iaktta bestämmelserna när de behandlar personuppgifter på personuppgiftsansvarigas vägnar. Såväl personuppgiftsansvariga som personuppgiftsbiträden ska på eget initiativ iaktta noggrannhet och god databehandlingssed vid behandlingen av personuppgifter. I artikel 5 i dataskyddsförordningen ingår principer för behandling av personuppgifter. Till dem hör krav på laglighet, korrekthet och öppenhet, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, korrekthet och lagringsminimering. Närmare bestämmelser om laglig behandling av personuppgifter finns i artikel 6 i förordningen. För myndigheternas del är de viktigaste grunderna för behandling av personuppgifter i enlighet med artikel 6.1 fullgörande av rättsliga förpliktelser (led c), utförande av en uppgift av allmänt intresse (led e) och den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (led e).

EU:s dataskyddsdirektiv för det brottsbekämpande området

Direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området). Dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området har genomförts genom lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018). Dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området innehåller nio kapitel. Kapitlet behandlar allmänna bestämmelser, principer, personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde, överföringar av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer, oberoende tillsynsmyndigheter, samarbete, rättsmedel, ansvar och sanktioner, genomförandeakter samt slutbestämmelser. I enlighet med dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området ska medlemsstaterna anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

3 Bedömning av nuläget

Allmänna bestämmelser

Den gällande nödcentralslagen innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten. Detta konstateras emellertid inte i lagens tillämpningsområde. Gränsbevakningsväsendets ställning i nödcentralsverksamheten och nödcentralslagens tillämpningsområde behöver förtydligas till denna del.

Nödcentralsverksamhet nämns inte i lagens tillämpningsområde. Till följd av detta tolkas nödcentralsverksamheten på olika sätt bland olika myndighetsaktörer. För att göra lagen lättare att läsa och klarlägga tolkningen är det motiverat att definiera nödcentralsverksamhet samt andra begrepp, såsom nödmeddelande, nödcentralstjänster, brådskande stödtjänster, stödtjänster och nödcentralsdatasystemet, i en separat paragraf med definitioner.

Nödcentralsverket

Inrikesministeriets roll som det ministerium som styr och övervakar Nödcentralsverket är fungerande. Samarbetsgruppen för den funktionella styrningen av Nödcentralsverket (överdirektörmötet) anses fortfarande behövlig.

Nödcentralsverkets uppgifter och roll i nödcentralsverksamheten fungerar i nuvarande form. Det skulle dock vara viktigt att förtydliga prioriteringen av Nödcentralsverkets kärnuppgifter, eftersom Nödcentralsverket utöver dem kan sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde och bistå myndigheterna på andra sätt. Enligt den gällande nödcentralslagen föreskrivs det genom förordning av statsrådet om Nödcentralsverkets övriga uppgifter samt om bistående av myndigheter. Genom statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet har det ändå inte föreskrivits närmare om Nödcentralsverkets övriga uppgifter eller om bistående av myndigheter. Enligt grundlagen ska utövning av offentlig makt grunda sig på lag och också utförandet av offentliga förvaltningsuppgifter förutsätter att det föreskrivs om befogenheterna i lag och förordning. Det bör föreskrivas närmare genom förordning om de övriga uppgifter och det bistående av myndigheter som Nödcentralsverket utför redan nu.

I lagen om konsulära tjänster (498/1999) finns bestämmelser om de konsulära uppgifter enligt artikel 5 i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 50/1980) som diplomatiska och konsulära beskickningar som hör till Finlands utrikesrepresentation (beskickning) kan sköta för att bistå enskilda eller sammanslutningar eller för att bevaka deras intressen och rättigheter och som med stöd av denna lag eller annan lagstiftning hör till utrikesförvaltningens uppgifter (konsulära tjänster). Dessa biträdande kundtjänstuppgifter är biträdande rådgivningsuppgifter som tillhandahålls enligt utrikesministeriets anvisningar och som inte är förenade med prövnings- eller beslutanderätt, så de innebär inte utövning av offentlig makt. Nödcentralsverket har med stöd av ett avtal som ingåtts med utrikesministeriet redan skött biträdande kundtjänstuppgifter i flera års tid. I praktiken tar medborgarna kontakt med ett journummer, som med stöd av avtalet besvaras i Nödcentralsverkets ledningscentral. I ledningscentralen finns dygnet runt-jour. Tidigare sköttes jöuren vid utrikesministeriet genom att tjänstemännen stod i beredskap. Det är motiverat att bistå utrikesministeriet i utrikesministeriets offentliga förvaltningsuppgifter av detta slag och det lämpar sig för Nödcentralsverkets uppgifter, men det bör förskrivas om uppgifterna genom lag och förordning.

Jöuren enligt 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser i anslutning till mottagandet av anmälningar har skötts vid Olycksutredningscentralen i form av informell beredskap. När en anmälan kommer in kan den jourhavande hålla på med andra åtgärder, som måste avbrytas medan anmälan tas emot. I Nödcentralsverkets ledningscentral finns dygnet runt-jour, som snabbt och informationssäkert kan ta emot anmälningar om olyckor, registrera dem i Olycksutredningscentralens system samt larma behövliga utredare från Olycksutredningscentralen. Nödcentralsverket har från 2021 bistått Olycksutredningscentralen med mottagandet av anmälningar med stöd av ett avtal mellan dem. Det passar ihop med Nödcentralsverkets uppgifter att bistå Olycksutredningscentralen i dess lagstadgade uppgifter genom att ta emot anmälningar. Eftersom det är fråga om Olycksutredningscentralens lagstadgade uppgift, bör det föreskrivas genom lag och förordning om överföring av den till Nödcentralsverket.

Nödcentralsverkets direktör motsvaras i andra statliga inrättningar av sådana tjänstebeteckningar som bland annat överdirektör och generaldirektör. Det är motiverat att ändra beteckningen för Nödcentralsverkets direktör till överdirektör så att den motsvarar uppgiftens ställning som verkets högsta ledare. För närvarande kan beteckningen förväxlas med verkets andra chefer, som också har beteckningen direktör.

Bestämmelserna om uppgifterna för Nödcentralsverkets jourpersonal motsvarar nuläget. Jourpersonalens uppgifter bör emellertid preciseras så att de är noggrant avgränsade och uppgiften kan alltså inte definieras allmänt som skötsel av andra brådskande uppgifter som hör till Nödcentralsverket. Sådana bestämmelser motsvarar inte grundlagens krav på att lagstiftningen ska vara noggrant avgränsad. Dessutom, om dessa uppgifter inbegriper en offentlig förvaltningsuppgift, bör det föreskrivas om dem genom lag eller förordning.

Personuppgiftsansvariga

De gällande bestämmelserna om behandling av personuppgifter är knutna till informationssystem. På grund av den utveckling som ägt rum inom dataskyddet skulle det vara mera motiverat att knyta behandlingen av personuppgifter inom nödcentralsverksamheten till de faktiska ändamålen med behandlingen av personuppgifter. I nödcentralsverksamheten behandlas de facto personuppgifter för att sköta Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter samt för att effektivt och ändamålsenligt sätta i gång och utföra räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets nödvändiga uppdrag, för att tillgången till och kvaliteten på nödcentralstjänster ska kunna tryggas för medborgarna i hela landet. Lagligheten hos behandlingen av personuppgifter baserar sig på artikel 6.1 c i allmänna dataskyddsförordningen, dvs. behandlingen behövs för fullgörande av den personuppgiftsansvarigas rättsliga förpliktelser.

I artikel 4 i dataskyddsförordningen definieras register, varmed avses en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig enligt särskilda kriterier, oavsett om samlingen är centraliserad, decentraliserad eller spridd på grundval av funktionella eller geografiska förhållanden. I artikel 4 i dataskyddsförordningen definieras dessutom bland annat behandling, personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde. Dessa begrepp behöver således inte definieras i nödcentralslagen.

Enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen bestämmer den personuppgiftsansvariga ensam eller tillsammans med andra ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Den personuppgiftsansvariga eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses ska föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Också när den personuppgiftsansvariga och ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter preciseras i lag, ska utgångspunkten vid fastställandet vara att till personuppgiftsansvarig kan utses endast en sådan aktör som de facto utövar den bestämmanderätt som hör till den personuppgiftsansvarige och som kan uppfylla den personuppgiftsansvariges förpliktelser. Det är inte möjligt att föreskriva nationellt på ett sätt som avviker från den faktiska situationen.

Enligt artikel 26 i dataskyddsförordningen fastställer gemensamt personuppgiftsansvariga ändamålen med och medlen för behandlingen. De ska under öppna former fastställa sitt respektive ansvar för att fullgöra sina skyldigheter och möjliggöra utövande av den registrerades rättigheter.

I praktiken har det också förekommit oklarhet om vem som är personuppgiftsansvarig och var personuppgiftsansvaret börjar. Det är möjligt att föreskriva om personuppgiftsansvarig i nödcentralslagen med stöd av dataskyddsförordningen, och det är motiverat eftersom informationssystemet används av flera myndigheter. Den allmänna dataskyddsförordningen känner inte till någon huvudansvarig registerförare enligt nödcentralslagen. Den gällande lagens registerförare Nödcentralsverket och Polisstyrelsen är ändå inte gemensamt personuppgiftsansvariga enligt dataskyddsförordningen, eftersom de behandlar personuppgifter för olika ändamål i nödcentralsverksamheten, och de fastställer inte gemensamt ändamålet med behandlingen av

personuppgifter. Nödcentralslagen borde fås att överensstämja med dataskyddsförordningen till de delar som lagen står i konflikt med förordningen, trots att det med avseende på normhierarkin är klart att konflikter ska avgöras till förordningens fördel.

Räddningsväsendet, polisen, social- och hälsovården och Gränsbevakningsväsendet bestämmer var och en för egen del ändamålet med behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten, dvs. vilka uppgifter som verksamhetsområdet i fråga behöver för att en anmälan eller ett uppdrag kan anses höra till den myndighetens uppgifter samt till vilken enhet och med vilken skyndsamhetsklass uppdraget förmedlas. Varje myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten ger Nödcentralsverket anvisningar och planer för behandlingen och förmedlingen av uppdrag och annan skötsel av en anmälan eller ett uppdrag i anslutning till det egna verksamhetsområdet. Nödcentralsverket tar emot och bedömer nödmeddelandet och förmedlar uppdraget i enlighet med myndigheternas anvisningar. De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten för att de ska kunna uppfylla sina lagstadgade förpliktelser. Med stöd av EU:s dataskyddsförordning är de ovannämnda myndigheterna som deltar i nödcentralsverksamheten således personuppgiftsansvariga för den egna informationens del. Med stöd av dataskyddsförordningen blir respektive myndighet personuppgiftsansvarig från det att nödmeddelandet inkommer.

För närvarande innehåller polisens uppgiftsinformation i nödcentralsdatasystemet utöver mottagna anmälningar också information som polisen behandlar genom polisuppdrag som ligger till grund för nödmeddelanden. Polisen lagrar i nödcentralsdatasystemet också uppdrag på eget initiativ och information om dem, som inte förutsätter Nödcentralsverkets åtgärder. Dessutom lagrar polisen i nödcentralsdatasystemet också information om uppdraget eller åtgärder med anknytning till ett nödmeddelande (till exempel händelse- och åtgärdsrapporter, information om tidpunkter, platser, uppdragens skyndsamhetsklass och farlighet, information om de personer som deltar och har deltagit i uppdrag, om tele- och radiokommunikationen mellan Nödcentralsverket och den myndighet som utför uppdraget). Polispatruller för också i systemet in uppdragsblanketter med anknytning till händelsedagboken, prestationer och tidsstämplar, som kan utnyttjas för att utveckla verksamheten och bestämma resultatmålen.

Förvaltningsutskottet har i samband med behandlingen av reformen av polisens personuppgiftslag konstaterat att polisens personuppgiftslag ska tillämpas kompletterande på behandlingen av personuppgifter för utförandet av polisens uppgifter till den del som speciallagstiftningen inte innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i polisens personuppgiftslag (FvUB 39/2018 rd, s. 9). Uppgifter i nödcentralsdatasystemet behandlas således i enlighet med inte bara nödcentralslagen utan också lagstiftningen om polisens behandling av personuppgifter. Dessutom föreskrivs det om den registrerades rättigheter till polisens uppgifter i nödcentralsdatasystemet i 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) och i 6 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019). Polisstyrelsen svarar redan för närvarande de facto som personuppgiftsansvarig för skyddet av de registrerades rättigheter och tillgodoseende av rättigheterna i fråga om polisens information och fattar också beslut om utlämnande av information.

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter är för räddningsväsendets del mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelandet eller uppdraget i enlighet med räddningsväsendets anvisningar till räddningsverket eller en avtalsbrandkår som sköter dess uppgifter. För närvarande innehåller räddningsverkens uppgiftsinformation i nödcentralsdatasystemet utöver det mottagna meddelandet bland annat information som används för att sköta räddningsväsendets uppdrag, dvs. genomföra räddningsverksamheten, underhålla och följa lägesbilden, rapportering och statistik, för tillsynsuppgifter och administrativa uppgifter, såsom fakturering, lednings av räddningsverksamheten, genomförande av befolkningsskydd,

underhåll av beredskapen, brandutredning, behandling av information med anknytning till brandlarmanläggningar samt automatiska släckanläggningar, uppföljning och utveckling av den egna verksamheten och hantering av arbetarskyddsuppgifter. I systemet underhåller sektorn dessutom information om bland annat riskanalyser, responsmodeller, riskbedömningar, resurs- och egendomsuppgifter.

Eftersom kommunen svarar för ordnande av räddningsväsendet, svarar den i själva verket för den personuppgiftsansvarigas skyldigheter i fråga om räddningsväsendets information enligt dataskyddsförordningen. Från och med den 1 januari 2023 svarar välfärdsområdena (sammanslagd 21) och Helsingfors stad för ordnande av räddningsväsendet i sitt område och är därmed personuppgiftsansvarig i sitt område. Räddningsmyndigheten som deltar i nödcentralsverksamheten ger anvisningar om behandlingen av uppdrag i anslutning till sitt verksamhetsområde eller anvisningar om skötseln av uppdrag till Nödcentralsverket. Riksomfattande planer och anvisningar samordnas innan de tas i bruk i Nödcentralsverkets landsomfattande samarbetsgrupp. Sålunda är de 21 välfärdsområden och Helsingfors stad som svarar för ordnande av räddningsväsendet gemensamt personuppgiftsansvariga för räddningsväsendets information, eftersom de bestämmer ändamålet och metoderna för behandlingen av personuppgifter gemensamt för verksamhetsområdets del.

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter är för social- och hälsovårdens del mottagande av bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag i enlighet med social- och hälsovårdens anvisningar till social- och hälsovårdstjänsterna. Från ingången av 2023 är välfärdsområdena, som svarar för ordnande av social- och hälsovårdstjänster, personuppgiftsansvariga. I Nyland är också Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen personuppgiftsansvariga. Social- och hälsovårdsmyndigheten som deltar i nödcentralsverksamheten ger anvisningar om behandlingen av uppdrag i anslutning till sitt verksamhetsområde eller anvisningar om skötseln av uppdrag till Nödcentralsverket. Riksomfattande planer och anvisningar samordnas i Nödcentralsverkets landsomfattande samarbetsgrupp innan de tas i bruk. Sålunda är de 21 välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, som svarar för ordnande av social- och hälsovården, gemensamt personuppgiftsansvariga, eftersom de bestämmer ändamålet och metoderna för behandlingen av personuppgifter gemensamt.

Också Gränsbevakningsväsendet ger Nödcentralsverket anvisningar och planer för utförande av uppdrag som avses i sjöräddningslagen samt andra uppdrag som kräver omedelbara åtgärder och som hör till Gränsbevakningsväsendet och för överföring av uppdragen till Gränsbevakningsväsendet för behandling. Gränsbevakningsväsendet för självt in informationen direkt i systemet. Samma information finns delvis i Gränsbevakningsväsendets egna register. Den information om Gränsbevakningsväsendets enheter som har matats in i andra myndigheters respons finns endast i nödcentralsdatasystemet. I nödcentralsdatasystemet innehåller Gränsbevakningsväsendets uppgiftsinformation information för behandling av meddelandena för överföring av information om de i sjöräddningen deltagande enheternas aktionsberedskap, placering och prestationsförmåga till sjöräddningens datasystem (jfr. 14 § i sjöräddningslagen) samt för alarmering av Gränsbevakningsväsendets enheter för att sköta och stödja ett uppdrag där andra myndigheter har ledningsansvaret enligt vad som överenskommits i responsen på uppdraget i fråga. Sålunda är Gränsbevakningsväsendet personuppgiftsansvarig för Gränsbevakningsväsendets information.

En myndighet kan också själv ta initiativ till ett uppdrag eller en åtgärd, vilket inverkar på Nödcentralsverkets uppgifter och nödcentralstjänsterna. Uppdrag på eget initiativ förs in i systemet för att underhålla lägesbilden, så att Nödcentralsverket vet vilka resurser myndigheten i fråga har till sitt förfogande. I riskbedömningen beaktar Nödcentralsverket enheter som har åtagit sig uppdrag på eget initiativ och förmedlar ändamålsenliga brådskande uppdrag till dem.

Exempelvis polisuppdrag utförs av polisenheter som kan alarmeras. För att den närmaste enheten ska kunna larmas till ett uppdrag som kräver brådskaande polisåtgärder måste det i nödcentralsdatasystemet också finnas positionsuppgifter för polisenheter som utför ett uppdrag på eget initiativ och som kan larmas till ett mer brådskaande uppdrag.

Alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver behandla information i nödcentralsdatasystemet för att övervaka myndigheternas egen verksamhet eller efterlevnaden av de anvisningar som de meddelat samt för att följa och utveckla verksamheten.

Nödcentralsverket ansvarar för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Nödcentralsverket underhåller dessutom nödcentralsdatasystemet tekniskt samt bestämmer ändamålen med behandlingen av sin egen information. Nödcentralsverket är personuppgiftsansvarig för denna information.

Nödcentralslagen bör uppdateras också i fråga om behandlingen av personuppgifter. Data-skyddsförordningen känner inte till sådan behandling som föreskrivs i nödcentralslagen. Med personuppgiftsbiträde avses enligt dataskyddsförordningen en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Med behandling avses i sin tur en åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring.

Varje myndighet bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter i sina anvisningar. När Nödcentralsverket tar emot ett nödmeddelande, registrerar det i systemet och förmedlar uppdraget till behörig myndighet är verket den myndighetens personuppgiftsbiträde. Nödcentralsverket är personuppgiftsbiträde också när det söker efter, tar fram eller lämnar ut information för den personuppgiftsansvarigas räkning.

Informationshantering

Utgångspunkten för lagberedningen är att lagförslagen utarbetas i överensstämmelse med grundlagen och allmänna lagar och strävan är att behålla en tydlig och klar lagstiftning. Utgångspunkten är att det inte görs några avvikelser från allmänna lagar och normflödet dämpas genom att de allmänna lagarna respekteras. Det behövs alltid ett särskilt, vägande skäl för att avvika från en allmän lag.

Informationshanteringslagen är en allmän lag, som skapar grund för enhetliga förfaranden, med vilkas hjälp den offentliga förvaltningen behandlar uppgifter som den innehar. Nödcentralsverket ska i enlighet med informationshanteringslagen ombesörja att ansvaren och rollerna i anslutning till informationshanteringen har definierats och att det har ordnats tillräcklig övervakning när det gäller iakttagandet av författningarna, föreskrifterna och anvisningarna om informationshantering. Nödcentralslagen behöver dock utökas med en hänvisning till ansvaret enligt informationshanteringslagen för att klarlägga nuläget.

Enligt 16 § i informationshanteringslagen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem, så det behöver inte föreskrivas separat i nödcentralslagen om nödcentralsdatasystemets användarregister. Nödcentralsdatasystemet underhålls av Nödcentralsverket, som alltså är systemansvarig myndighet. Enligt

informationshanteringslagen ska användarrättigheterna vidare definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade användningsbehov, och de ska vara uppdaterade. Nödcentralsverket ska också i fortsättningen definiera användarrättigheterna för informationssystemet utifrån användarens uppgiftsrelaterade behov. Underhållet av informationssystemet och ansvaret i anslutning därtill ska definieras i informationshanteringsmodeller. De myndigheter som använder informationssystemet ska själv underhålla uppdaterade användarrättigheter.

Användning av nödcentralsdatasystemet förutsätter identifiering eller annan registrering, så med stöd av 17 § i informationshanteringslagen ska behövlig logginformation insamlas om användning av informationssystemet och om utlämnande av information från det. Logginformation behövs också för utredning av tekniska systemfel. Eftersom sekretessbelagda uppgifter eller personuppgifter utlämnas ur nödcentralsdatasystemet via gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, bör överföringslogginformation insamlas i det utlämnande systemet för att säkerställa att det har funnits en laglig grund för utlämnandet. Dessutom bör användarlogguppgifter insamlas, eftersom sekretessbelagda uppgifter behandlas i nödcentralsdatasystemet och användarlogginformation behövs för att utreda fel och för att tillgodose individers intressen och rättigheter och fullgöra deras skyldigheter samt för att genomföra rättssäkerhet och påvisa tjänsteansvar. Insamlingen av logginformation grundar sig i enlighet med informationshanteringslagen på behov, som definieras av den myndighet som ansvarar för informationssystemet. Insamlingen av logginformation om nödcentralsdatasystemet definieras således av Nödcentralsverket, som ansvarar för informationssystemet. Logguppgifterna är i huvudsak personuppgifter, så i bestämmelserna om dem ska de allmänna dataskyddsbestämmelserna beaktas.

I informationshanteringslagen föreskrivs det inte om erhållande av logginformation, så bestämmelser som detta bör ingå i nödcentralslagen. Varje personuppgiftsansvarig för nödcentralsdatasystemet bör ha rätt att få logginformation om behandling av det egna verksamhetsområdets uppgifter. Detta är en förutsättning för att verksamhetsområdet ska kunna kontrollera till exempel att det har funnits en laglig grund för behandling och utlämnande av uppgifter om verksamhetsområdet. Logginformation behövs också för att den personuppgiftsansvariga ska kunna utreda fel samt för att tillgodose individers intressen och rättigheter och fullgöra deras skyldigheter samt övervaka myndigheternas tjänsteansvar.

Förvaringstiden för logginformation bör bestämma med beaktande av behovet på samma sätt som när det gäller annan förvaring av information. Förvaringstiden för logginformation är i typfallet vanligen minst fem år, på grund av de straffrättsliga preskriptionstider som tillämpas i myndighetsverksamhet. I speciallagstiftning kan det föreskrivas särskilt om förvaringstiderna för logginformation, i synnerhet i sådana fall då logginformation förvaras under en längre tid än behövt för att fullgöra myndighetens skyldigheter. Det finns inget behov av att föreskriva om längre förvaringstid för logginformation än den ovannämnda i nödcentralslagen.

Det finns inget behov av att föreskriva separat om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt i nödcentralslagen, eftersom det föreskrivs om detta i informationshanteringslagen. I 22 § i informationshanteringslagen föreskrivs det om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt. Enligt den ska myndigheterna bland annat genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Det föreskrivs särskilt om överföring av handlingar och information på annat sätt. Enligt 23 § i informationshanteringslagen kan dessutom en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till

en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. I paragrafen föreskrivs också om förutsättningarna för öppnande av en elektronisk förbindelse.

Rätt till information, utlämnande av uppgifter och sekundär användning av uppgifter

Bestämmelserna om rätt till information och utlämnande av uppgifter behöver uppdateras till följd av preciseringar av den personuppgiftsansvariga för det personregister som uppstår inom nödcentralsverksamheten. Det borde också föreskrivas om utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga och om sekundär användning av uppgifter.

Nödcentralsverket bör i fortsättningen ha rätt till information ur olika myndighetsregister och dessutom ur nödcentralsdatasystemet i vissa situationer också när Nödcentralsverket inte är personuppgiftsansvarig för informationen och personuppgifterna. För Nödcentralsverkets laglighetskontroll är det nödvändigt att verket får den information det behöver från den personuppgiftsansvariga. Nödcentralsverket behöver dessutom få information för att arbetsgivarens tillsynsrätt ska kunna tillgodoses.

Polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovården samt Gränsbevakningsväsendet bör ha rätt att få sådan information om ett uppdrag eller åtgärder som är nödvändiga för att sköta sina uppgifter, information som behövs med tanke på någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet samt information om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag från Nödcentralsverket, polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovården samt Gränsbevakningsväsendet. För närvarande överlämnas denna information till myndigheterna efter Nödcentralsverkets prövning.

Inrikesministeriet styr och övervakar Nödcentralsverket samt svarar tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet för den funktionella styrningen av Nödcentralsverket. Dessa ministerier bör ha rätt att få nödvändig information för laglighetskontrollen samt ur nödcentralsdatasystemet för ledning, styrning och styrning av verksamheten inom det egna verksamhetsområdet, för planerings- och utvecklingsuppgifter samt för övervakningsuppgifter. Den gällande lagens ordalydelse gör det möjligt för Nödcentralsverket att pröva vilken information det lämnar till ministerierna.

I praktiken bestämmer varje myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten kriterierna för alarmering av sina resurser, såsom enheter, uppdragsslag och skyndsamhetsklass, i sina anvisningar. De gällande bestämmelserna förpliktar ändå inte till att föra in anvisningarna i nödcentralsdatasystemet. Med tanke på Nödcentralsverkets verksamhet är det ändå nödvändigt att myndigheterna förpliktas att föra in anvisningarna i datasystemet.

I artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning föreskrivs det om principen om ändamålsbegränsning. Enligt den principen ska personuppgifter samlas in för ett visst, uttryckligt och lagligt ändamål och de får inte senare behandlas på ett sätt som inte är förenligt med dessa ändamål.

Alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver behandla uppgifter också för andra ändamål än det för vilka uppgifterna ursprungligen insamlades. Så kallad sekundär användning av uppgifter är förenat med övervakning, uppföljning och myndigheternas egen verksamhet. Övervakning, uppföljning och utveckling av myndigheternas egen verksamhet är ett användningsändamål som är förenligt med det ändamål för vilket uppgifterna insamlades, eftersom en medborgare kontaktar det allmänna nödnumret för att få behövlig hjälp och genom sekundär användning av uppgifterna säkerställs att myndighetens nödcentralsverksamhet

motsvarar medborgarnas behov så effektivt och högklassigt som möjligt och samtidigt ombesörjs skyddet för medborgarnas personuppgifter och övervakas skyddet effektivt.

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innehåller inga särskilt bestämmelser om nödcentralsverksamheten eller nödmeddelanden. Nödcentralsverket tar emot uppskattningsvis 3000—4000 begäranden om information som gäller nödmeddelanden per år. Största delen av begärandena om information kommer från enskilda och andra myndigheter, såsom polisen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira), regionförvaltningsverken, de högsta laglighetsövervakarna och Olycksutredningscentralen. En mindre antal begäranden om information kommer också från medierna, försäkringsbolag samt andra kommersiella aktörer. Största delen av begärandena om information gäller polisens och den prehospitala akutsjukvårdens uppdrag. Nödcentralsverket överför de begäranden om information som gäller polisens uppdrag till Polisstyrelsen, som behandlar och avgör begärandena. I fråga om andra begäranden om information än de som gäller polisens uppdrag bedömer Nödcentralsverket från fall till fall om nödmeddelandet är offentligt eller sekretessbelagt. Ett nödmeddelande kan vara endast delvis sekretessbelagt. Även om det är tekniskt möjligt att klippa en nödsamtalsupptagning, är följden sällan en förståelig helhet. Det är ofta arbetskrävande att gå igenom nödmeddelanden och bedöma sekretessgrunderna med beaktande av det stora antalet sekretessgrunder. I praktiken lämnar Nödcentralsverket ut nödsamtalsupptagningar till enskilda bara om personen har ringt till nödcentralen i ett ärende som gäller honom eller henne själv och samtalet inte gäller andra personer. I nödmeddelanden ska dock alltid antingen den person som gör anmälan, den jourhavande eller den person som anmälan gäller kunna identifieras.

I enlighet med artikel 5.1 i dataskyddsförordningen berörs behandlingen av personuppgifter av bland annat ändamålsbegränsning och uppgiftsminimering. Personuppgifter behandlas inom nödcentralsverksamheten för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter och för att medborgarna ska få hjälp. Bestämmelser om sekretess för nödmeddelanden skulle främja en enhetlig tillämpningspraxis i en situation där flera olika personregisteransvariga avgör frågor som gäller sekretess för nödmeddelanden. Även om ett nödmeddelande inte innehåller information som är sekretessbelagd enligt lag, är det motiverat att skydda människors tillit så att deras anmälningar till en myndighet via nödcentralen förblir konfidentiella. De föreslagna bestämmelserna skyddar integriteten hos den som gör anmälan, den som anmälan gäller samt den jourcentralshavande som tagit emot nödsamtalet.

När det gäller händelser av betydelse för samhället kan det ligga i allmänt intresse att få information om huruvida en anmälan har gjorts, när den gjorts, vilken aktör som har gjort anmälan och vilken information myndigheten har haft tillgång till utifrån anmälan. Det skulle således vara motiverat att lämna information om att en anmälan har gjorts och om dess innehåll, om lämnandet av informationen inte äventyrar ett viktigt allmänt eller enskilt intresse. Genom bestämmelserna ges myndigheten prövningsrätt beträffande vilken information som kan ges om ett nödmeddelande i olika situationer.

Föråldrade hänvisningar

I lagen bör omnämnanden på finska av ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö” och föråldrade hänvisningar till informationssamhällsbalken bör ändras till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

4 Målsättning

Ett syfte med propositionens är att förtydliga Nödcentralsverkets kärnuppgifter samt att föreskriva om andra uppgifter och bistående av andra myndigheter i lag och förordning i enlighet med grundlagens krav. Bestämmelser om Nödcentralsverkets bistånd till andra myndigheter föreslås i lagen om konsulära tjänster och lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser samt statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet. I statsrådets förordning föreslås noggrant avgränsade bestämmelser även om Nödcentralsverkets andra uppgifter, som innebär utövning av offentlig makt och skötsel av offentliga förvaltningsuppgifter.

Propositionens syfte är också att uppdatera nödcentralslagen i fråga om skydd och behandling av personuppgifter. Bestämmelserna om personuppgiftsansvariga i nödcentralsverksamheten behöver uppdateras så att de börjar motsvara kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning och den faktiska situationen i dag med beaktande av den ändring av ansvaret för att ordna räddningsväsendet och social- och hälsovården som träder i kraft vid ingången av 2023. De personuppgiftsansvariga för uppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten samt deras ansvarsfördelning klarläggs. Propositionens syfte är att förtydliga det lagenliga ändamålet med behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten och separera behandlingen av personuppgifter från informationssystembundenheten. Samtidigt uppdateras de bestämmelser som hänför sig till informationshantering, rätt till information, överföring av information mellan personuppgiftsansvariga och sekundär användning av uppgifter.

Ett syfte med propositionen är också att främja tillgodoseende av skyddet för privatlivet, skyddet för förtroliga meddelanden samt skyddet för personuppgifter.

Propositionens syfte är dessutom att undanröja onödiga överlappningar med dataskyddsförordningen och informationshanteringslagens bestämmelser.

5 Förslagen och deras konsekvenser

5.1 De viktigaste förslagen

Propositionen innehåller en bestämmelse om tillämpningsområde, enligt vilken lagen ska tillämpas på Nödcentralsverkets verksamhet samt på räddningsväsendets, polisens, social- och hälsovårdens och Gränsbevakningsväsendets nödcentralstjänster och nödcentralsverksamhet samt på behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten.

Propositionen innehåller en bestämmelse om definitioner. Definitionerna samlas i en separat paragraf och utöver de nuvarande definitionerna (nödmeddelande, nödcentralstjänster) definieras nödcentralsverksamhet, uppdrag på eget initiativ och nödcentralsdatasystemet samt stöd-tjänster separat i fråga om brådiskande och andra stödtjänster. Med nödcentralsverksamhet avses nödcentralstjänster och därtill anslutet utförande av uppgifter som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet med Nödcentralsverkets stöd. Med brådiskade stödtjänster avses direkt stöd-jande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets brådiskande verksamhet i samband med produktionen av nödcentralstjänster på grundval av den berörda myndighetens föreskrift eller anvisning. Med andra stödtjänster avses Nödcentralverkets åtgärder i samband med stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter, om myndigheten av funktionella orsaker inte kan producera dem genom egna åtgärder och skötseln av stödtjänsterna inte medför uppenbar olägenheter för skötseln av nödcentralstjänster och brådiskande stödtjänster. Med uppdrag på eget initiativ avses uppgifter som

räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter eller Gränsbevakningsväsendet inleder på eget initiativ utan Nödcentralverkets åtgärder och myndighetens resurser för nödcentralverksamhet som finns i nödcentralsdatasystemet används. Med nödcentralsdatasystemet avses ett övergripande arrangemang som består av databehandlingsapparater, programvara och annan databehandling och som är avsett att användas för elektronisk behandling av personuppgifter samt lagring och underhåll av kundhandlingar för att möjliggöra, genomföra och trygga nödcentralverksamheten.

I lagen ingår noggrant avgränsade bestämmelser om Nödcentralverkets kärnuppgifter, som är att producera nödcentralstjänster, producera brådskanande stödtjänster och andra stödtjänster med anknytning till produktionen av nödcentralstjänster, underhålla och utveckla nödcentralsdatasystemet, samt utveckla, utbilda i och övervaka uppgifter och rutiner med anknytning till nödcentralstjänster. Enligt propositionen kan Nödcentralverket sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt bistå myndigheter i sådana tjänster som lämpar sig för att tillhandahållas inom Nödcentralverket, om de inte medför olägenheten för skötseln av de grundläggande uppgifterna. Samtidigt med propositionen föreslås det att statsrådets förordning om nödcentralverksamhet ändras. Till förordningen fogas en noggrant avgränsad och uttömmande förteckning över Nödcentralverkets övriga uppgifter och bistånd till andra myndigheter.

I propositionen preciseras det att med Nödcentralverkets ämbetsområde avses det administrativa området. Enligt propositionen kan Nödcentralverket i fortsättningen besluta om placeringen av sin stabsenhet. Också beteckningen för Nödcentralverkets direktör ändras till överdirektör.

Sättet att uttrycka jourpersonalens uppgifter förtydligas genom propositionen. Innehållsmässigt ändras inte den jourhavandes uppgifter.

Enligt propositionen är de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten skyldiga att ge Nödcentralverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Dessutom ska räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet i nödcentralsdatasystemet lagra planer och anvisningar jämte förslag till respons, vilka innehåller information om enheter och aktörer som utför uppdrag för räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet.

De föråldrade hänvisningarna på finska till "sisäasiainministeriö" ändras till "sisäministeriö" och hänvisningarna till informationssamhällsbalken ändras till hänvisningar till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

I lagen föreskrivs det om lagenlig behandling av personuppgifter i nödcentralverksamheten. Enligt propositionen får personuppgifter behandlas bara om det behövs för att utföra nödcentralverksamhet och uppgifter som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag. Dessutom får personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personbeteckningar behandlas endast som behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Personuppgiftsansvariga för ett personuppgiftsregister som består av personuppgifter är i enlighet med propositionen för polisens information Polisstyrelsen, för social- och hälsovårdens information välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, för räddningsväsendets uppgiftsinformation välfärdsområdena och Helsingfors stad och för Gränsbevakningsväsendets information staben för Gränsbevakningsväsendet. Enligt propositionen är Nödcentralverket personuppgiftsansvarig för den information som är avsedd för utförandet av Nödcentralverkets uppgifter enligt 4 § 2 och 3 mom. Nödcentralverket är dessutom

personuppgiftsansvarig för den information som i enlighet med myndigheternas anvisningar inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter och som gäller kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna samt störningar av informationssystemen eller nättrafiken. Till bestämmelsen fogas också en informativ hänvisning till att Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

I enlighet med propositionen föreskrivs det uttömmande och noggrant avgränsat om de personuppgifter som behandlas inom nödcentralsverksamheten. Behandlingen av personuppgifter ska inte längre knytas till informationssystem utan till information som behövs för Nödcentralsverkets uppgifter. Paragrafens formulering förtydligas. I fråga om larmanläggningar preciseras att också objektinformation, lokaliseringssuppgift och geografisk information om brand- och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer är information som kan behandlas med stöd av lagen.

Enligt propositionen separeras bestämmelserna om radering av personuppgifter till en egen paragraf.

Nödcentralsverkets rätt att få information ur myndigheternas register uppdateras så att den börjar motsvara nuläget och dagens behov.

Propositionen innehåller bestämmelser om myndigheternas rätt att få information. Enligt propositionen har inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för ledning, styrning och övervakning av det egna verksamhetsområdet samt för planerings- och utvecklingsuppgifter. Också regionförvaltningsverket ska trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för verkets övervakningsuppgifter inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet. Nödcentralsverket ska trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för Nödcentralsverkets interna laglighetsövervakning och tillgodoseendet av arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt. Polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet ska trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få sådan information av andra personuppgiftsansvariga för nödcentralsdatasystemet som är nödvändig för utförandet av deras uppgifter eller som gäller åtgärder, information som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet samt information om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag. Dessutom ska Tullen ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information för att trygga någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet för tjänstemän vid Tullen i samband med utförandet av Tullens lagstadgade uppdrag.

I paragrafen föreskrivs det om utlämnande av information mellan personuppgiftsansvariga. Nödcentralsverket ska ha rätt att till andra personuppgiftsansvariga ur sina register lämna ut uppgifter som verket har fått ur andra myndigheters register. Till denna del motsvarar propositionen nuläget. Dessutom får de personuppgiftsansvariga trots sekretessbestämmelserna till varandra lämna ut information för laglighetsövervakning, analys, planering och utveckling, pseudonymiserade uppgifter för utbildning och, om det i ett enskilt fall är nödvändigt att lämna ut information för att skydda liv eller hälsa, för att undvika omfattande miljö- eller egendoms-skador eller om det är skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

Det föreslås att lagen utökas med nya bestämmelser som gäller behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet, dvs. så kallad sekundär användning av uppgifter. Enligt propositionen får polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovården,

Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket behandla uppgiftsinformation som de själva är personuppgiftsansvariga för också för andra ändamål än det ursprungliga. Sekundär användning av information ska vara möjlig för laglighetsövervakning och kvalitetskontroll, för analys, planering och utveckling och för utbildning, dock så att personuppgifter är pseudonymiserade, dvs. inte kan kopplas till en viss registrerad utan att använda ytterligare information. För polisens och Gränsbevakningsväsendets del hänvisas dessutom till dessa myndigheters egen lagstiftning, med stöd av vilken de kan behandla egen information för annat än det ursprungliga ändamålet.

Propositionen innehåller en ny bestämmelse om den registrerades rättigheter. Genom bestämmelsen utesluts tillämpning av artikel 18 i dataskyddsförordningen, dvs. den registrerades rätt till begränsning av behandling ska inte tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som avses i nödcentralslagen. Dessutom tillfogas preciseringar av att på framställande av en begäran som gäller tillgodoseende av den registrerades rätt till insyn enligt lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten och den registrerades rätt till tillgång till uppgifter enligt artikel 15 i allmänna dataskyddsförordningen tillämpas lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, när begäran gäller information i polisens registerföring, och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet när begäran gäller information i Gränsbevakningsväsendets registerföring. Samtidigt tillfogas en hänvisning till lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019).

Enligt propositionen är Nödcentralsverket ansvarig myndighet för insamling av logginformation. Den personuppgiftsansvariga ska ha rätt att få det egna verksamhetsområdets logginformation för uppföljning och övervakning av verksamheten inom verksamhetsområdet.

Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

Enligt propositionen kan Nödcentralsverket bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar. Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgift att bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Lagen om konsulära tjänster

Enligt propositionen kan Nödcentralsverket bistå utrikesministeriet med sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralsverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga. Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets biträdande uppgifter i samband med konsulära tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

Räddningslagen

Det föreslås att hänvisningarna i paragrafen om åtgärdsregister till lagen om nödcentralsverksamhet uppdateras så att de börjar motsvara de ändringar i nödcentralslagen som hänför sig till denna proposition.

5.2 De huvudsakliga konsekvenserna

5.2.1 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna

Propositionen stärker skyddet för personuppgifter enligt artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt artikeln har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Dessutom har var och en rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem.

I 2 kap. i Finlands grundlag ingår en förteckning över grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen. Propositionens förslag till bestämmelser stärker i synnerhet skyddet för privatlivet (10 §). I nödcentralsdatasystemet behandlas personuppgifter som kan vara känsliga eller annars mycket personliga och specificerande och som tränger djupt in i den privata sfären. Skyddet för personuppgifter som gäller medborgare som behöver nödcentralstjänster och som kontaktar nödcentralen förtydligas och stärks när nödcentralslagen uppdateras så att den börjar motsvara dataskyddsförordningen. Propositionen klarlägger vem som är personuppgiftsansvariga för nödcentralsdatasystemet och därmed är det klarare vem som ansvarar för den personuppgiftsansvarigas förpliktelser mot den registrerade. Också preciseringen av ändamålet med behandlingen av uppgifter, rätten till information, utlämnandet av uppgifter samt sekundär användning av uppgifter stärker skyddet för personuppgifter som gäller enskilda.

5.2.2 Ekonomiska konsekvenser

Den offentliga ekonomin

Personuppgiftsansvariga för personuppgifter i anslutning till de föreslagna bestämmelserna gäller i första hand myndigheterna, dvs. Nödcentralsverket, Gränsbevakningsväsendet och välfärdsområdena, som ansvarar för ordnande av räddningsväsendet och social- och hälsovården, vilka också berörs av konsekvenserna. Enligt propositionen ska de ovannämnda myndigheterna i fortsättningen vara personuppgiftsansvariga för den egna informationen. För Polisstyrelsens del avviker propositionen inte från nuläget.

Nödcentralsdatasystemet berörs eventuellt av behov av tekniska ändringar till följd av de ändringar som gäller den personuppgiftsansvariga. Nya personuppgiftsansvariga blir enligt propositionen de 21 välfärdsområdena och Helsingfors stad, som ansvarar för ordnande av räddningsväsendet, högst 21 välfärdsområden, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, som ansvarar för ordnande av social- och hälsovården, samt Gränsbevakningsväsendets stab. De ekonomiska kostnadsverkningarna är beroende av hur de ändringar som krävs i nödcentralsdatasystemet genomförs och det faktiska antalet personuppgiftsansvariga.

Kostnaderna för nödvändiga datatekniska ändringar

Nödcentralsdatasystemet används med hjälp av två olika användarapplikationer, Erica-client och Eric-portal. Erica-client är en jourapplikation, som används i nödcentralsjouren samt i lednings- och lägescentralerna. Erica-client installeras i arbetsstationen, där det också finns fungerande teleförförbindelser (telefon och Virve). Varje användare av Erica-client ser verksamhetsområdets alla egna uppgifter och via Erica-client är till exempel alla kommunikationer tillgängliga. För närvarande är tillgången till uppgifter begränsad enligt verksamhetsområde. Detta betyder att varje verksamhetsområde ser de egna uppgifterna, men inte ett annat verksamhetsområdes

uppgifter. Erica-portal är en applikation som används med webbläsare via datanätet. Erica-portal är en webbapplikation som används via nätet. Den används för att lagra och administrera information samt för att läsa händelsestatistik. Den som använder Erica-portal kan administrera det egna verksamhetsområdets uppgifter (till exempel resurser), men kan inte utföra jouråtgärder. Den som använder Erica-portal kan läsa uppgifter som det egna verksamhetsområdet lagrat och händelser inom det egna verksamhetsområdet (statistik).

Ändamålet med och omfattningen av de uppgifter som lagras i nödcentralsdatasystemet förblir oförändrade. De nödcentralsjourhavande ska enligt propositionen kunna läsa samma uppgifter som nu och det föreslås inga ändringar i kommunikationsupptagningarna. Antalet personuppgiftsansvariga ökar som mest från nuvarande två (Nödcentralsverket och Polisstyrelsen) till 47 personuppgiftsansvariga. De verksamhetsområden som får flera personuppgiftsansvariga kan behandla det egna verksamhetsområdets personuppgifter som gemensamt personuppgiftsansvariga. Exempelvis de 21 välfärdsområdena och Helsingfors stad, som ansvarar för ordnande av räddningsväsendet, bestämmer i egenskap av personuppgiftsansvariga gemensamt för vilka ändamål räddningsväsendets personuppgifter behandlas inom nödcentralsverksamheten.

De uppgifter som kan läsas i Erica-client bör även i fortsättningen begränsas endast enligt verksamhetsområde, och de kan inte begränsas regionalt. De personuppgiftsansvariga för räddningsväsendets och social- och hälsovårdens personuppgifter är gemensamt personuppgiftsansvariga inom det egna verksamhetsområdet. De uppgifter som kan läsas i Erica-client kan de facto inte begränsas regionalt så att varje separat personuppgiftsansvarig skulle se endast uppgifter som gäller det egna området. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd) innehåller bland annat ändringar av räddningslagen, vilka avses träda i kraft den 1 januari 2023. Det föreslås att 33 § i räddningslagen ändras så att räddningsverket ska i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralsverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningen ska också beaktas sådant samarbete med stöd av avtal mellan räddningsverken som avses i 8 kap. i lagen om välfärdsområden och skyldigheten enligt 45 § för ett räddningsverk att bistå ett annat räddningsverk. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket välfärdsområde de är från. Enligt ändringen av 46 § i räddningslagen är statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt. I detta syfte ska också de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för välfärdsområdets, kommunens och samkommunens olika verksamhetsområden förbereda sig för och delta i räddningsverksamheten i enlighet med sina uppgiftsområden, sin inbördes uppgiftsfördelning och lagstiftningen om dem. I olycksituationer är myndigheterna alltså med stöd av lag skyldiga att samarbeta och olika myndigheter kan delta i räddningsverksamheten över välfärdsområdesgränserna. Av denna orsak är det också nödvändigt att verksamhetsområdena fortsätter att underhålla den riksomfattande lägesbilden. Till exempel när räddningsväsendets eller den prehospitalkakutsjukvårdens enheter larmas till ett annat välfärdsområde vid stora skogs- eller terrängbränder eller stora olyckor, måste alla enheter inom ett verksamhetsområde från olika välfärdsområden som deltar i uppdraget se det egna verksamhetsområdets enhets- och uppgiftsinformation i Erica. Dessutom förbereds det bland annat för räddningsväsendets framtida samarbetsområden 5 lednings- och lägescentraler samt en riksomfattande lednings- och lägescentral. Det är nödvändigt att säkerställa dessa ledningscentralers verksamhet vid en olycka som inträffar på flera välfärdsområdens område eller vid

en riksomfattande situation. Av denna orsak bör uppgifterna i Erica-client kunna läsas som tidigare och propositionen medför inga datatekniska ändringsbehov eller tilläggskostnader.

Trots att antalet personuppgiftsansvariga ökar, har det inga direkta konsekvenser för hur många som använder nödcentralsdatasystemet samtidigt, och det förutsätter alltså ingen utökning av antalet Erica-clients. För polisens räddningsväsendets och Gränsbevakningsväsendets del finns det inget behov av flera användare, eftersom de redan har rättigheter till Erica-client. Det förutsätts inte att den personuppgiftsansvariga har rätt till Erica-client, om den personuppgiftsansvariga inte sköter jourverksamhet. För social- och hälsovårdens del har centralerna för prehospital akutsjukvård redan 5 client-rättigheter, eftersom de sköter jourverksamhet. Annars är det inte nödvändigt att välfärdsområdena, som ansvarar för ordnande av social- och hälsovården, i egenskap av personuppgiftsansvariga får rättigheter till Erica-client. För personuppgiftsansvariga räcker rättigheter till Erica-portal för att sköta den personuppgiftsansvarigas förpliktelser.

Av motsvarande orsaker som möjligheterna att läsa uppgifter i Erica-client inte kan begränsas bör också möjligheterna att läsa uppgifter i Erica-portal kvarstå oförändrade. Möjligheterna att läsa uppgifter begränsas också fortsättningen enligt verksamhetsområde, och begränsningar inom verksamhetsområde kan vid behov genomföras inom organisationen. Till denna del medför propositionen inga ändringsbehov eller tilläggskostnader.

Nödcentralsdatasystemet Erica innehåller också upptagningar av samtal. Upptagningar ska kunna utlämnas på samma sätt som i nuläget, dvs. Nödcentralsverket lämnar ut upptagningar till den personuppgiftsansvariga på begäran. När samtalsupptagningar begärs via Nödcentralsverket, kan de filtrera uppgifter som specificerar andra myndigheter och som de andra aktörerna inte får höra. På så vis kan man säkerställa att uppgifterna skyddas också vid uppdrag som berör flera myndigheter. Om polisen, åklagaren eller Olycksutredningscentralen begär att få en upptagning med stöd av speciallagstiftning, har de rätt att få hela upptagningen med stöd av sin rätt att få information. Detta medför inga behov av ändringar i informationssystemet och inga tilläggskostnader.

Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemets loggregister för närvarande och enligt propositionen också i fortsättningen. Loggregistret är ett register med personuppgifter som i regel beskriver informationssystemets och användarnas verksamhet. Logginformation insamlas om informationssystemens användning, varmed avses lagring, ändring, radering och läsning av uppgifter och andra åtgärder som avser uppgifterna. Syftet med och grunden för insamlingen av logginformation är att myndigheternas informationssystem ska vara informationssäkra så att man utifrån logginformationen kan utreda felsituationer och övervaka användningen av informationssystemen bland annat för att tillgodose rättssäkerheten och påvisa tjänsteansvaret. Ett syfte med logginformationen är också att dokumentera utlämnanden ur informationssystemen och samtidigt säkerställa att det finns en laglig grund för utlämnandena. I enlighet med informationshanteringslagen svarar Nödcentralsverket i egenskap av informationshanteringsenhet för nödcentralsdatasystemets loggregister, och enligt propositionen har de personuppgiftsansvariga rätt till det egna verksamhetsområdets logginformation, så att den kan övervaka den personuppgiftsansvarigas förpliktelser och lagenligheten hos behandlingen av personuppgifter. För närvarande använder bara Nödcentralsverket ett verktyg för att övervaka användningen av loggregistret. Det är möjligt att behålla nuläget så att Nödcentralsverket hämtar information som hänför sig till övervakningen av användningen och lämnar den till den personuppgiftsansvariga på begäran. Detta medför inga behov av ändringar i informationssystemet och inga tilläggskostnader. Om varje personuppgiftsansvarig skulle få ett verktyg för att övervaka användningen av loggregistret skulle det orsaka en tilläggskostnad på cirka 0,35 miljoner euro.

Enligt propositionen kan Nödcentralsverket bland annat behandla, lagra, söka och utlämna uppgifter i nödcentralsdatasystemet i rollen som personuppgiftsbiträde till den personuppgiftsansvariga. Detta orsakar inga tilläggskostnader vad gäller informationssökning och utlämnande av information. Propositionen inverkar inte på antalet begäranden om information, trots att antalet personuppgiftsansvariga ökar. Nödcentralsverket genomför redan nu motsvarande åtgärder och svarar på begäranden om information med undantag av polisens information.

Nödcentralsverket orsakar mera arbete i anslutning till sammanställandet av samtalsupptagningar och logginformation samt behandlingen av utlämnanden. Deras antal är beroende av de personuppgiftsansvarigas begäranden till Nödcentralsverket. Detta arbete uppskattas orsaka behov av ytterligare 1 årsverke vid Nödcentralsverket.

Propositionen uppskattas orsaka kostnader av engångsnatur på cirka 0,35 miljoner euro.

Datatekniska ändringskostnader, om de personuppgiftsansvariga kräver dem separat

Om de gemensamt personuppgiftsansvariga i fortsättningen vill att varje personuppgiftsansvariga ska kunna se sina egna uppdrag i nödcentralsdatasystemet och mata in sin egen information som behövs för nödcentralsverksamheten i systemet, skulle det orsaka tilläggskostnader på cirka 0,5 miljoner euro. Om alla personuppgiftsansvariga i fortsättningen vill att varje verksamhetsområde ska kunna höra de upptagningar av nödsamtal som hänför sig till egna uppdrag, orsakar en sådan förändring tilläggskostnader på cirka 0,5 miljoner euro. Verktyg för att övervaka användningen av loggregistret till alla personuppgiftsansvariga skulle orsaka en tilläggskostnad på cirka 300 000 euro.

De ovannämnda ändringarna i nödcentralsdatasystemet skulle dessutom orsaka årsverkeskostnader för att ändra uppgiftsbegränsningarna och möjligheterna att läsa uppgifter. Detta beräknas orsaka tilläggskostnader på uppskattningsvis 350 000 euro för Nödcentralsverket, 280 000 euro för social- och hälsovården och 280 000 euro för räddningsväsendet i form av årsverkeskostnader.

Om välfärdsområdena, som ansvarar för ordnande av social- och hälsovården, behöver nya rättigheter till Erica-client utöver de gällande 5 rättigheterna, skulle det betyda både användarlicenser och byggande av behövliga förbindelser. En användarlicens till Erica-client kostar 10 000 euro och en client-förbindelse orsakar kalkylmässigt en årlig nät- och infrastrukturavgift på cirka 25 000 euro. Nät- och infrastrukturavgiften orsakas av Suomen Turvallisuusverkkos byggnads- och underhållskostnader och för ERICA-clienternas del riktas dessa avgifter till Nödcentralsverket. Avgifterna fördelas på användarorganisationerna i förhållande till procentandelarna för de förbindelser som används, så det är svårt att uppskatta deras exakta kostnadseffekt. Behovet av ytterligare client-rättigheter är beroende av verksamheten i välfärdsområdena, som svarar för ordnande av social- och hälsovården, dvs. behöver de nödcentralsdatasystemet för sin jourverksamhet och centraliserar de eventuellt sitt anordnansvar. Dessutom ansvarar varje verksamhetsområde självt för byggandet av de egna användarpunkternas förbindelser (TUVE-förbindelser och EDU-nät). Nödcentralsverket har inte byggt dessa förbindelser, så det har inte gått att uppskatta kostnaderna till denna del.

Övrigt

Nödcentralsverkets uppgifter för att bistå Olycksutredningscentralen orsakar inga tilläggskostnader i statsbudgeten. I justitieministeriets budget har man inte uppskattat separat vilken personalresurs och ekonomiska kostnader som orsakats av skötseln av de anmälningar om olyckor

som Olycksutredningscentralen tagit emot. Enligt Olycksutredningscentralens uppskattning har behandlingen av de anmälningar som centralen tagit emot krävt cirka 50 timverken per år. Vid Olycksutredningscentralen har mottagandet av jouranmälningar traditionellt skötts i form av informell beredskap, som inte har orsakat tilläggskostnader. I Nödcentralens ledningscentral finns dygnet runt-jour, som snabbt och informationssäkert kan ta emot anmälningar om olyckor, registrera dem i Olycksutredningscentralens system samt larma behövliga utredare från Olycksutredningscentralen. I november 2021 tog Nödcentralens verk emot 10 anmälningar som krävde åtgärder av den ledningscentraljourhavande. Av dessa förmedlades tre uppdrag till Olycksutredningscentralens utredare med SMS textmeddelande. Uppgifterna om sju anmälningarna registrerades noggrannare i samband med att anmälan förmedlades. Mottagandet av anmälningar om olyckor passar ihop med Nödcentralens verkets uppgifter att ta emot anmälningar om olyckor och uppgiften kan skötas med Nödcentralens verkets befintliga resurser.

Nödcentralens verk har med stöd av ett avtal som ingåtts med utrikesministeriet skött biträdande kundtjänstuppgifter redan i flera års tid. Enligt avtalet har utrikesministeriet förbundit sig att till Nödcentralens verk som en kalkylmässig ersättning för skötseln av de uppgifter som specificeras i avtalet överföra ett anslag som motsvarar sex årsverken per år. Enligt det nuvarande avtalet har man kommit överens om att överföring av anslag till utgången av 2023. Propositionen inverkar på statsbudgeten och Nödcentralens verkets uppgifter för att bistå utrikesministeriet förutsätter även i fortsättningen en anslagsöverföring från moment 24.01.01 till moment 26.30.02.

5.2.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen bedöms inte ha några direkta eller indirekta konsekvenser för miljön, eftersom propositionen inte innehåller några ändringar i själva nödcentralstjänsterna eller nödcentralens verksamheten.

5.2.4 Andra konsekvenser för människorna och samhällseliga konsekvenser

Konsekvenser för människorna och myndigheternas verksamhet

Propositionen inverkar inte på behovet av eller tillgången på nödcentralstjänster eller på medborgarnas kommunikation med myndigheterna i en nödsituation, eftersom de nödcentralstjänster som tillhandahålls medborgarna inte ändras, slopas eller omorganiseras genom propositionen och det tillkommer inte heller några nya nödcentralstjänster. Av samma orsak inverkar propositionen inte på myndigheternas processer eller deras smidighet i nödcentralens verksamheten.

Förslaget till bestämmelser inverkar på Nödcentralens verkets uppgifter så till vida att andra myndigheter som deltar i nödcentralens verksamheten i fortsättningen är personuppgiftsansvariga för sin egen information i nödcentralssystemet. Propositionen inverkar på den inbördes rätten till information för de myndigheter som deltar i nödcentralens verksamheten och förfarandena i anslutning därtill. Förslaget till bestämmelser innehåller ändringar i rättigheterna till information och klarlägger verksamheten hos de myndigheter som deltar i nödcentralens verksamheten för dataskyddets del.

Skötseln av Nödcentralens verkets kärnuppgifter fortsätter som förr enligt lagförslaget, men när det gäller verkets övriga uppgifter klarlägger propositionen tolkningsmotsättningar och prioriteringen av Nödcentralens verkets kärnuppgifter. Nödcentralens verk tar också i fortsättningen emot nödmeddelanden och den jourhavande har rätt och möjlighet att agera på samma sätt som nu vid bedömningen av meddelanden och förmedlandet av uppdrag till behörig myndighet. Genom

propositionen klarläggs emellertid dataskyddsbestämmelserna, vilket för sin del klarlägger och därmed också underlättar de jourhavandes uppgifter. Propositionen gör det även i fortsättningen möjligt att utveckla Nödcentralsverkets egen interna verksamhet, men säkerställer samtidigt att verksamheten överensstämmer med grundlagen, när andra uppgifter som innebär offentlig makt eller offentliga förvaltningsuppgifter eller uppgifter som genom lag föreskrivits för en annan myndighet kan bistås endast inom de gränser som föreskrivs i lag och förordning.

Lagförslaget påverkar allokeringen av resurser till Nödcentralsverkets samt utrikesministeriets och Olycksutredningscentralens myndighetsverksamhet samt myndigheternas samarbete. De föreslagna biträdande uppgifterna enligt lagen om konsulära tjänster och bistående av Olycksutredningscentralen passar ihop med Nödcentralsverkets uppgifter och den senare uppgiften kan skötas med Nödcentralsverkets nuvarande resurser.

De anmälningar som görs till Olycksutredningscentralen med Nödcentralsverkets bistånd ökar Nödcentralsverkets arbete nominellt. Behandlingen av en anmälan som kräver registreringar tar cirka 10–15 minuter av ledningscentralsjourhavandes arbetstid vid Nödcentralsverket. Behandlingen av de anmälningar som kan förmedlas till Olycksutredningscentralen utan registreringar tar mindre tid. Mottagandet av anmälningar orsakar uppskattningsvis cirka två timverken per månad, dvs. 24 timverken per år, för Nödcentralsverket. Volymen är så liten att Nödcentralsverket har kunnat sköta uppgiften vid sidan av sitt övriga arbete och man har inte behövt anställa mer personal. Olycksutredningscentralen har för sin del kunnat avstå från beredskapen för att ta emot anmälningar om olyckor. När Nödcentralsverket bistår vid mottagandet och förmedlingen av uppdrag till Olycksutredningscentralen förbättras mottagandet av anmälningarna. Enligt propositionen tas anmälningarna emot under informationssäkra kontorsförhållanden i Nödcentralsverkets ledningscentral med dygnet runt-jour.

Propositionen har konsekvenser för myndigheternas informationshanteringsförfaranden. Den ändring av de personuppgiftsansvariga som hänför sig till dataskyddsförordningen ökar personalens utbildningsbehov. Å andra sidan är dataskyddsförordningen och informationshanteringslagen redan gällande lagstiftning i Finland, och myndigheterna borde känna till de krav som de ställer oberoende av lagförslaget.

Att nödsamtalsupptagningar och andra nödmeddelanden sekretessbeläggs underlättar arbetet för de myndigheter som behandlar begäranden om information, eftersom sekretessgrunden förtydligas. De myndigheter som behandlar begäranden om information har dock fortfarande prövningsrätt när det gäller vilken information om nödsamtalsupptagningar och andra nödmeddelanden som det är möjligt att ge. Den information som ges får inte vara sekretessbelagd med stöd av andra lagbestämmelser.

När det gäller rätten till information har propositionen ingen inverkan på myndigheternas verksamhet. De myndigheter som behöver nödsamtalsupptagningar och andra nödmeddelanden i sin verksamhet har redan med stöd av den gällande speciallagstiftningen rätt att få meddelandena trots sekretessbestämmelserna.

Välfärdsområdena och Helsingfors stad

Från den 1 januari 2023 svarar välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för ordnande av social- och hälsovården inom sitt område och Helsingfors stad för ordnande av räddningsväsendet inom sitt område. Propositionen medför inga nya uppgifter för välfärdsområdena, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen. De personuppgiftsansvariga för personuppgifter som uppkommer i nödcentralsverksamheten preciseras så att de börjar motsvara vad

som bestäms om personuppgiftsansvariga i dataskyddsförordningen och lagen om ordnande av social- och hälsovården. Enligt propositionen svarar välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för den personuppgiftsansvarigas förpliktelser också när det gäller de ovannämnda verksamhetsområdenas information inom nödcentralsverksamheten.

Redan nu förutsätts av Helsingfors stad och HUS och i fortsättningen av välfärdsområdena juridiska kunskaper om förpliktelser i anslutning till dataskydd, till exempel behandling av personuppgifter, personuppgiftsansvariga och dataskydd.

Bedömning av ändringarna av informationshanteringen

Propositionen har direkta konsekvenser för informationshanteringen. Konsekvensbedömningen ingår också delvis i motiveringen till denna regeringsproposition.

Informationshanteringslagen innehåller bestämmelser om uppgifter och ansvar mellan informationshanteringsenheten och myndigheterna. Genom propositionen förenhetligas nödcentralslagen så att den börjar motsvara informationshanteringslagen och onödiga överlappande bestämmelser stryks. Eftersom informationshanteringslagen, som kommer att tillämpas som allmän lag, innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att öppna ett tekniskt gränssnitt eller en förbindelse, ska det inte längre föreskrivas separat i nödcentralslagen om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. På motsvarande sätt stryks de separata bestämmelserna om nödcentralsdatasystemets användarregister, eftersom det föreskrivs i användarregister i informationshanteringslagen. När det gäller loggregister behålls endast sådana bestämmelser i nödcentralslagen som gäller sådant som inte föreskrivs i informationshanteringslagen. Till denna del påverkar propositionen inte behovet av att uppdatera tillvägagångssätten eller anvisningarna.

Ordnandet av och ansvaret för informationshanteringen klarläggs i propositionen. Nödcentralsverket ansvarar i egenskap av informationshanteringsenhet för nödcentralsdatasystemet i enlighet med informationshanteringslagen. Nödcentralsverket ska redan i enlighet med den gällande informationshanteringslagen ombesörja att ansvaren och rollerna i anslutning till informationshanteringen har definierats och att det har ordnats tillräcklig övervakning när det gäller iakttagandet av författningarna, föreskrifterna och anvisningarna om informationshantering. Enligt propositionen utökas lagen i anslutning till detta ordnande av och ansvar för informationshanteringen med en hänvisning till informationshanteringslagen och konstateras Nödcentralsverkets ansvar. Detta klarlägger också att Nödcentralsverket har rätt och också skyldighet att till exempel säkerställa att nödcentralssystemet fungerar samt att utreda och lösa störningar i systemet. Det ska inte krävas separat samtycke av andra myndigheter som använder systemet för att säkerställa att informationssystemet fungerar och är informationssäkert. Ändringsförslaget inverkar inte på Nödcentralsverkets tillvägagångssätt eller anvisningar.

I propositionen föreskrivs det om myndigheternas parallella registerföring när det gäller uppgifter som behandlas inom nödcentralsverksamheten och samtidigt görs ändringar i rättigheterna till information mellan de personuppgiftsansvariga. I propositionen har det säkerställts vilken information respektive myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten har rätt att få elektroniskt från de andra via tekniska gränssnitt eller förbindelser. I lagen föreskrivs det emellertid inte längre om rätt att lämna ut information utan om mottagarens rätt att få information. I nödcentralslagen behövs separata bestämmelser om rätt till information, eftersom det i princip handlar om sekretessbelagda uppgifter, och det är i regel inte möjligt att få informationen med stöd av offentlighetslagens bestämmelser. Rätten att få information har dock föreskrivits så att den trots sekretessbestämmelserna gäller ett nödvändigt eller behövligt intresse av information

som är nödvändig för en myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten, antingen för myndighetens egen lagstadgade verksamhet eller för utveckling, bedömning och övervakning av verksamheten. Dessutom påverkar bestämmelserna om personuppgiftsansvarig Nödcentralsverket, som enligt propositionen inte längre ska vara personuppgiftsansvarig för nödmeddelanden, och inte automatiskt har rätt till uppgifter i nödmeddelandena i efterhand. Nödcentralsverket ska dock fortfarande vara personuppgiftsbiträde i fråga om nödmeddelanden och verket ska ha rätt att med stöd av arbetsledningsrätten följa den jourhavandes verksamhet också i samband med mottagandet av nödmeddelanden och förmedlingen av uppdrag. Ändringen medför behov av att uppdatera tillvägagångssätten och anvisningarna i fråga om information som ges till och utlämnas av de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten och använder nödcentralsdatasystemet.

Propositionen har inga direkta konsekvenser för nödcentralsdatasystemets användarrättigheter. Också i fortsättningen säkerställs tillgång till nödcentralsdatasystemet endast för de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten och som har rätt att behandla material i informationssystemet och endast i den utsträckning som respektive användares behov förutsätter. Nödcentralsverket ansvarar för informationssystemet och definierar också i fortsättningen användarrättigheterna till informationssystemet i enlighet med användarens typiska arbetsuppgifter. Underhållet av informationssystemet och ansvaret i anslutning därtill ska även i fortsättningen definieras i informationshanteringsmodeller. De myndigheter som använder informationssystemet och som deltar i nödcentralsverksamheten ska även i fortsättningen ansvara för att deras användarrättigheter är ajour.

Ministeriernas och regionförvaltningsverkens rätt till information ska vara bunden till skötseln och övervakningen av dessa myndigheters lagstadgade uppgifter. Preciseringsen av rätten till information medför behov av att uppdatera anvisningarna hos Nödcentralsverket.

Lagändringarna inverkar på materialet i nödcentralsdatasystemet samt på offentligheten och sekretessen för handlingar. Eftersom de personuppgiftsansvariga definieras i enlighet med dataskyddsförordningen och enligt propositionen ska personuppgiftsansvariga förutom Nödcentralsverket och Polisstyrelsen också vara välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen samt Gränsbevakningsväsendet, så informationssystemet måste ändras för att säkerställa dataskyddet och sekretessen för uppgifterna. Dessa ändringsförslag medför direkta ändringsbehov och därmed verkningar för nödcentralsdatasystemet och myndigheternas egna anvisningar.

Inom nödcentralsverksamheten tillämpas offentlighetslagens bestämmelser om handlingsoffentlighet och handlingssekretess, men begäranden om information måste alltid bedömas från fall till fall. In nödcentralsdatasystemet behandlas i huvudsak personuppgifter. I nödcentralsdatasystemet lagras alla nödmeddelanden till nödcentralerna, och de innehåller samtal och textmeddelanden från enskilda medborgare. I praktiken bedöms begäranden om information så att nödmeddelanden är sekretessbelagda, eftersom de mycket ofta innehåller uppgifter om till exempel en enskild person och hans eller hennes behov av hälso- eller socialvård eller ett misstänkt brott. Medborgarna måste kunna lita på att när man ringer till nödnumret, lämnas nödmeddelandet inte ut till utomstående med stöd av offentlighetslagen. Av denna orsak innehåller propositionen ett förslag till ändring av offentlighetslagen, vilket medför behov av att uppdatera de personuppgiftsansvarigas egna interna anvisningar.

Till följd av propositionens rättigheter till information samt personuppgiftsansvariga berörs informationssystemet av tekniska ändringsbehov. Reformen när det gäller de personuppgiftsansvariga för nödcentralsdatasystemet påverkar de gemensamma gränssnitten och

informationslagen för de myndigheter som använder informationssystemet. Denna sak behandlas mer ingående i de ekonomiska konsekvenserna.

I fråga om loggregistret behålls i nödcentralslagen bara sådana bestämmelser som gäller sådant som det inte föreskrivs om i informationshanteringslagen. Till denna del medför propositionen inget behov av att uppdatera tillvägagångssätten eller anvisningarna. Den ändring som gäller de personuppgiftsansvariga medför behov av att föreskriva separat om rättigheterna till logginformation.

Konsekvenser för dataskyddet

Den behandling av personuppgifter som ingår i propositionen omfattas av dataskyddsförordningens tillämpningsområde. En konsekvensbedömning i anslutning till dataskyddet ingår också i motiveringen till regeringens proposition.

Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig lagstiftning och binder som sådan alla personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden. I propositionen upprepas inte dataskyddsförordningens bestämmelser men den innehåller närmare bestämmelser om parallella personuppgiftsansvariga och rättigheter till information. Nationella bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen är tillåten och motiverad med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

Bestämmelser om personuppgiftsansvariga föreslås i enlighet med artikel 4.7 i dataskyddsförordningen och konsekvensbedömning ingår till denna del i propositionens beskrivning av nuläget, alternativa handlingsvägar samt specialmotivering. Personuppgifter behöver behandlas i nödcentralsverksamheten för att uppfylla de deltagande myndigheternas lagstadgade förpliktelser. Uppgifterna behandlas för att Nödcentralsverket, polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovården samt Gränsbevakningsväsendet ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter också i brådskande nödsituationer. Eftersom flera myndigheter använder nödcentralsdatasystemet och svarar för registerföringen, är det för att säkerställa tydlighet och undanröja tolkningsoklarheter motiverat att föreskriva närmare om personuppgiftsansvariga i nödcentralslagen. De olika aktörerna har varit oense om hur bestämmelserna om personuppgiftsansvariga ska tolkas under den gällande lagens tid. Särskilt när man beaktar att även känsliga uppgifter som gäller enskilda medborgare samt mycket personliga uppgifter behandlas i informationssystemet, måste det genom noggrannare nationella bestämmelser säkerställas att alla som använder informationssystemet förstår sitt ansvar för att trygga dataskyddet. I fråga om behandling av personuppgifter inom den offentliga sektorn förutsätts det dessutom nationell lagstiftning om den rättsliga grunden för behandlingen. Samtidigt behöver de personuppgiftsansvarigas rätt att få information av varandra förtydligas. De föreslagna bestämmelserna är förenliga med dataskyddsförordningen och EU:s bestämmelser.

En definition av det lagenliga ändamålet med behandlingen av personuppgifter ingår som en ny bestämmelse i ändringsförslaget. Uppgiftsminimering eftersträvas genom att behålla en uttömmande bestämmelse om de uppgifter som ska behandlas inom nödcentralsverksamheten och som alltid kommer att behövas för såväl Nödcentralsverkets uppgifter som nödcentralsverksamheten. Eftersom uppgifterna kan behandlas endast för de ovannämnda ändamålen, föreslås i propositionen dessutom bestämmelser om sekundär användning av uppgifter.

Genom propositionen görs inga andra avvikelser från dataskyddsförordningens förpliktelser än att de registrerade inte ska ha rätt att begränsa behandlingen av personuppgifter i nödcentralsdatasystemet.

6 Alternativa handlingsvägar

6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

En personuppgiftsansvarig

Ett alternativ som bedömts har varit att bestämma att Nödcentralsverket ska vara den enda personuppgiftsansvariga. Förslaget baserade sig på den i samband med förstudien framförda åsikten om att personuppgifter behandlas i nödcentralsdatasystemet endast för mottagande och bedömning av nödmeddelanden som Nödcentralsverket tar emot och vid behov förmedling av ärendet till behörig myndighet. På denna grund har man ansett att det förefaller uppenbart att definiera Nödcentralsverket som personuppgiftsansvarig och Polisstyrelsen roll vid behandlingen av personuppgifter förefaller inte motsvara definitionen av personuppgiftsansvarigas uppgift.

Ändamålet med användningen av personuppgifter inom nödcentralsverksamheten är i själva verket mer omfattande än att säkerställa endast Nödcentralsverkets verksamhet. Ändamålet med behandlingen av personuppgifter är inte heller de facto beroende av informationssystemet, eftersom samma uppgifter också behandlas till exempel i räddningsväsendets egna informationssystem och i myndigheternas fältledningssystem. Personuppgifter förs in i nödcentralsdatasystemet, dvs. i själva verket behandlas de för skötseln av lagstadgade uppgifter för alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten. Polisen, räddningsväsendet samt social- och hälsovården och Gränsbevakningsväsendet bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter inom nödcentralsverksamheten, dvs. vilken information behövs för att en anmälan eller ett uppdrag ska kunna anses höra till den aktuella myndighetens lagstadgade uppgifter, till vilken enhet uppdraget förmedlas och med vilken skyndsamhetsklass, för att medborgaren effektivt och snabbt ska få korrekt hjälp. Exempelvis polisens uppgiftsinformation innehåller förutom den mottagna anmälan också information som polisen behandlar genom polisuppdrag som ligger till grund för nödmeddelanden.

Alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver information som behandlas i nödcentralsverksamheten även för till exempel underhåll och uppföljning av lägesbilden i anslutning till myndighetens uppdrag, rapportering och statistik, övervakning, beredskap och uppföljning och utveckling av den egna verksamheten. Räddningsväsendet, polisen samt social- och hälsovården lagrar också i nödcentralsdatasystemet med stöd av 17 § i nödcentralslagen i stor utsträckning information om bland annat det egna verksamhetsområdets materiel, kontaktuppgifter, personal, arbetsskiften och specialkompetens. Denna helhet behandlas i avsnitt 2.3. Bedömning av nuläget, Personuppgiftsansvariga. Nödcentralen lagrar information andra myndigheters uppdrag i nödcentralsdatasystemet i enlighet med deras anvisningar.

Den gällande nödcentralslagen innehåller bestämmelser om Polisstyrelsens roll som personuppgiftsansvarig, men rollen som personuppgiftsansvarig bestäms också utifrån de uppgifter som de facto hör till Polisstyrelsen. Med den personuppgiftsansvarigas faktiska uppgifter avses att i nödcentralsdatasystemet registreras polisens uppgiftsinformation, som bara polisen har rätt att behandla, och beträffande vilken ändamålet med användningen bestäms av Polisstyrelsen, som sköter den personuppgiftsansvarigas uppgifter enligt dataskyddslagen för brottmål. När det gäller polisuppdrag upphör behandlingen av ärendet i regel inte heller med att Nödcentralen tar emot och förmedlar uppdrag, utan uppdraget kan leda till exempelvis att förundersökning inleds. För polisens är det viktigt att kunna använda informationen också i fortsättningen och till exempel utnyttja den som bevis.

Om Nödcentralsverket skulle vara den enda personuppgiftsansvariga, skulle behandlingen av särskilt information om polisens uppdrag behövas minimeras inom nödcentralsverksamheten för att polisens verksamhet och användningen av information om polisens uppdrag i enlighet med polisens personuppgiftslag skulle kunna tryggas för att inrikta förundersökningen, kriminalunderrättelsen och den operativa verksamheten. I Nödcentralsverkets registerföring skulle kvarstå bara information om nödsamtalet, till exempel vilken patrull som larmades och när. Informationen borde i praktiken raderas ur registret genast när Nödcentralsverkets grund för att behandla personuppgifter upphör. När det gäller polisens uppgiftsinformation borde all annan tilläggsinformation då lagras i något annat personregister hos polisen, vilket skulle orsaka betydande tilläggskostnader och resursbehov för polisens jouruppdrag. Dessutom borde det föreskrivas om omfattande rätt för polisen till nödsamtalsupptagningar. Å andra sidan kan upptagningarna vara förenade med mångahanda intressen som har kopplingar till sekretessen för informationen och som bara polisen kan bedöma (vittnespåverkan, hämnd på anmälaren osv.).

Förvaltningsutskottet har i samband med reformen av polisens personuppgiftslag konstaterat att polisens personuppgiftslag ska tillämpas kompletterande på behandlingen av personuppgifter för utförandet av polisens uppgifter till den del som speciallagstiftningen inte innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i polisens personuppgiftslag (FvUB 39/2018 rd, s. 9). Uppgifter som ska behandlas i nödcentralsverksamheten behandlas således i enlighet med inte bara lagen om nödcentralsverksamhet utan också lagstiftningen om polisens behandling av personuppgifter, vilket motiverar att polisen ska vara personuppgiftsansvarig.

Förutom polisen bestämmer också räddningsväsendet samt social- och hälsovården och Gränsbevakningsväsendet ändamålet med behandlingen av personuppgifter i nödcentralsdatasystemet, dvs. vilken information behövs för att en anmälan eller ett uppdrag ska kunna anses höra till den aktuella myndighetens uppgifter, till vilken enhet uppdraget förmedlas och med vilken skyndsamhetsklass, för att medborgaren effektiv och snabbt ska få korrekt hjälp. Denna helhet behandlas i avsnitt 2.3. Bedömning av nuläget, Personuppgiftsansvariga.

Att Nödcentralsverket ensamt skulle vara personuppgiftsansvarig överensstämmer inte med bestämmelserna om fastställande av personuppgiftsansvarig i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Nödcentralsverket bestämmer inte vilken information de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter. Exempelvis när Nödcentralsverket producerar stödtjänster söker det efter den information som myndigheten i fråga behöver, till exempel säkerhetsinformation som hänför sig till arbetarskyddet, registerförfrågningar och utredning av kontaktuppgifter på myndighetens begäran.

Två personuppgiftsansvariga

Utgångspunkten för förstudien om en reform av nödcentralslagen och när reformarbetet inledes var att Nödcentralsverket och Polisstyrelsen borde kvarstå som personuppgiftsansvariga.

Enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen bestämmer den personuppgiftsansvariga ensam eller tillsammans med andra ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Också när den personuppgiftsansvariga och ändamålen och medlen för behandlingen preciseras i lag, bör utgångspunkten vara att till personuppgiftsansvarig kan utses endast en sådan aktör som faktiskt utövar den personuppgiftsansvarigas bestämmanderätt och som kan fullgöra den personuppgiftsansvarigas skyldigheter.

Inom nödcentralsverksamheten är ändamålet med behandlingen av personuppgifter de facto mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och

uppdrag i enlighet med räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets anvisningar till berörda myndighet eller till den som enligt avtal sköter myndighetens uppgifter. Ett ytterligare ändamål med behandlingen av personuppgifter är skötsel av lagstadgade uppgifter för en myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten i samarbete med Nödcentralsverket och skötsel av Nödcentralsverkets andra uppgifter.

Alla verksamhetsområden bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter för de egna uppgifternas del, varvid det förfaller som om alla verksamhetsområden redan nu skulle vara personuppgiftsansvariga för den egna informationens del med stöd av dataskyddsförordningen. Det är inte möjligt att föreskriva nationellt på ett sätt som avviker från den faktiska situationen. Sålunda motsvarar det inte den faktiska situationen att Nödcentralsverket och Polisstyrelsen skulle vara gemensamt personuppgiftsansvariga, och det är således inte möjligt med stöd av dataskyddsförordningen.

Under beredningen har man också bedömt möjligheten att Nödcentralsverket och Polisstyrelsen skulle vara separat, dvs. parallellt personuppgiftsansvariga. Detta skulle förutsätta att det i lagen tas in bestämmelser om för vilka ändamål respektive personuppgiftsansvarig får behandla personuppgifter inom nödcentralsverksamheten. Ändamålet med behandlingen av personuppgifter vid Nödcentralsverket är i praktiken mottagande av nödmeddelanden och andra anmälningar som kräver brådskande hjälp samt ändamålsenlig skötsel av Nödcentralsverkets nödcentraltjänster och stödtjänster. För Polisstyrelsens del är ändamålet med behandlingen av personuppgifter mottagande av nödmeddelanden som förutsätter polisåtgärder samt utförande av polisens lagstadgade uppgifter. Vardera personuppgiftsansvarig skulle för den egna registerföringens del svara för den faktiska bestämmanderätten och de förpliktelser som följer av dataskyddsförordningen samt för lagenlig behandling av personuppgifter i den egna verksamheten. Nödcentralsverket skulle svara för det tekniska genomförandet av nödcentralssystemet och i lagen skulle Nödcentralsverkets ansvar för informationssystemet och dess informationssäkerhet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) preciseras.

Också räddningsväsendet, social- och hälsovården samt Gränsbevakningsväsendet bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter, dvs. vilken information behövs för att en anmälan eller ett uppdrag ska kunna anses höra till den aktuella myndighetens uppgifter, till vilken enhet uppdraget förmedlas och med vilken skyndsamhetsklass, för att medborgaren effektivt och snabbt ska få korrekt hjälp. I detta syfte ger de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten enligt 14 § 2 mom. i nödcentralslagen Nödcentralsverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Med stöd av dataskyddsförordningen förefaller det som att alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten skulle vara personuppgiftsansvariga för den egna informationens del. Av denna orsak är modellen med två separata personuppgiftsansvariga inte möjlig, eftersom den inte motsvarar den faktiska situationen.

Även om nödcentralslagen inte skulle ändras, är dataskyddsförordningen till följd av lagstiftningshierarkin den lagstiftning som ska tillämpas i första hand, om den nationella lagstiftningen står i strid med förordningen.

Personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information

Som personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information har förutom Nödcentralsverket bedömts Räddningsinstitutet, de 21 välfärdsområdena och Helsingfors stad och

inrikesministeriet. Ovan beskrivs varför Nödcentralsverket inte kan vara personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information.

Räddningsinstitutet är en inrättning som lyder under inrikesministeriet och som det föreskrivs om i lagen om Räddningsinstitutet (607/2006). Räddningsinstitutets huvudsakliga uppgift är att ordna utbildning inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten samt för sin del svara för forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet. Institutet ska dessutom sköta uppgifter i anknytning till internationell räddningsverksamhet. Räddningsinstitutet leder och styr inte operativ räddningsverksamhet och räddningsverken lyder inte under Räddningsinstitutet. Räddningsinstitutet bestämmer inte ändamålen med behandlingen av information och kan inte vara personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information.

Inrikesministeriet är en del av statsrådet. Enligt grundlagen och statsrådets förordning om inrikesministeriet har inrikesministeriet tre huvudsakliga uppgifter: 1) bereda lagstiftning som gäller polisen, räddningsväsendet, nödcentralsverksamheten, gränsbevakningen, sjöräddningen och invandring, 2) resultatstyra de ämbetsverk och inrättningar som lyder under inrikesministeriet och 3) behandla internationella och EU-frågor som hör till ministeriets ansvarsområde.

Enligt 23 § i räddningslagen ska inrikesministeriet leda, styra och utöva tillsyn över räddningsväsendet samt tillgången till och nivån på dess tjänster, svara för räddningsväsendets förberedelser och organisering i hela landet, samordna de olika ministeriernas och ansvarsområdenas verksamhet inom räddningsväsendet och dess utveckling samt sköta även andra uppgifter som i denna lag åläggs inrikesministeriet. Dessutom ska regionförvaltningsverket övervaka räddningsväsendet samt tillgången till och nivån på räddningsväsendets tjänster inom sitt verksamhetsområde. I regeringens proposition med förslag till räddningslag och lag om ändring av 23 § i sjöräddningslagen (RP 257/2010, s. 44) sägs att "Inrikesministeriet ser även för närvarande till att räddningsväsendets förvaltningsområde fungerar som sig bör genom att meddela bland annat räddningsväsendets myndigheter anvisningar som gäller räddningsväsendets servicenivå, räddningsverksamheten samt förebyggandet av eldsvådor och andra olyckor. Den uttryckliga skyldighet att styra räddningsväsendet och samordningen av dess utveckling som föreslås i räddningslagen framhäver dessa uppgifters betydelse för att säkerställa att förvaltningsområdet fungerar som sig bör." I princip fungerar räddningsverken ändå inte administrativt under inrikesministeriet. Inrikesministeriet har rätt till information för skötseln av bland annat sina riksfattande lednings-, styrnings- och tillsynsuppgifter som gäller räddningsväsendet och som nämns i 23 § i räddningslagen. I detta syfte behöver ministeriet information om lägesbilden i realtid i fråga om en pågående olycka. Inrikesministeriet svarar ändå inte för räddningsväsendets nödcentralsverksamhet och bestämmer således inte ändamålet med behandlingen av personuppgifter inom nödcentralsverksamheten för räddningsväsendets del. Inrikesministeriet kan således inte vara personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information med anknytning till räddningsväsendet.

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter inom räddningsväsendet är mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av uppdrag i enlighet med räddningsväsendets anvisningar till räddningsväsendets myndigheter eller en avtalsbrandkår som sköter dess uppgifter. Enligt 33 § räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralsverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningarna ska också beaktas räddningsverkens samarbete enligt 44 § och bistånd enligt 45 §. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket område de är från. Räddningsverken ska sinsemellan och tillsammans med Nödcentralsverket samordna larmanvisningarna nationellt.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021) innehåller en ändring av räddningslagens 33 §. Enligt propositionen ska räddningsverket i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningen ska också beaktas sådant samarbete med stöd av avtal mellan räddningsverken som avses i 8 kap. i lagen om välfärdsområden och skyldigheten enligt 45 § för ett räddningsverk att bistå ett annat räddningsverk. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket välfärdsområde de är från. Enligt ändringen av räddningslagens 46 § är statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt. I detta syfte ska de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för statens olika verksamhetsområden och de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för välfärdsområdets, kommunens och samkommuners olika verksamhetsområden förbereda sig för och delta i räddningsverksamheten i enlighet med sina uppgiftsområden, sin inbördes uppgiftsfördelning och lagstiftningen om dem.

Eftersom välfärdsområdena och Helsingfors stad från ingången av 2023 ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet i sina områden, är de samtidigt personuppgiftsansvariga för den information som behandlas i räddningsväsendets räddningsverksamhet i det egna området. I nödcentrallagen kan ett samarbetsområde inte vara personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information, eftersom lagen om ordnande av räddningsväsendet inte möjliggör detta. För ordnandet av räddningsväsendet svarar de 21 välfärdsområdena och Helsingfors stad är gemensamt personuppgiftsansvariga för räddningsväsendets information, eftersom de bestämmer ändamålet med och metoderna för behandlingen av personuppgifter tillsammans för sitt verksamhetsområde.

Personuppgiftsansvarig för social- och hälsovårdens information

I nödcentralsverksamheten är ändamålet med behandlingen av personuppgifter i fråga om social- och hälsovårdens information mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelandet eller uppdraget i enlighet med social- och hälsovårdens anvisningar till socialjouren eller jouren inom hälso- och sjukvården. Från ingången av 2023 svarar välfärdsområdet, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för ordnandet av social- och hälsovården i sitt område. Dessa välfärdsområden, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen är gemensamt personuppgiftsansvariga, eftersom de bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter tillsammans för sitt verksamhetsområde.

Välfärdsområdena har möjlighet att avtala om social- och hälsovårdsuppgifter, som sammanförs i större helheter som ordnas av ett eller flera välfärdsområden, om det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänster eller andra åtgärder och tjänsternas eller åtgärdernas kvalitet eller tillgodoseendet av kundernas rättigheter därför att uppgifterna är krävande, aktualiseras sällan eller medför stora kostnader.

De fem samarbetsområdena för social- och hälsovården ska ingå ett samarbetsavtal där man ska avtala om bland annat socialjour och jour inom hälso- och sjukvården.

Om socialjouren och jouren inom hälso- och sjukvården genom välfärdsområdenas beslut skulle koncentreras till vissa välfärdsområden eller samarbetsområden, skulle det vara möjligt att dessa också skulle vara personuppgiftsansvariga. För närvarande är det inte möjligt att i nödcentralslagen föreskriva att samarbetsområdet ska vara personuppgiftsansvarig för social- och hälsovårdens information, eftersom välfärdsområdena i ett samarbetsområde avtalar om samarbete, men inte om överföring av ansvaret för ordnande av social- och hälsovården till samarbetsområdet.

Centralerna för prehospital akutsjukvård är inte juridiska personer, så de kan inte vara personuppgiftsansvariga för hälso- och sjukvårdsinformationen inom nödcentralsverksamheten.

Uppgifter enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

En alternativ handlingsväg skulle vara att föreskriva lagstadgad skyldighet för Nödcentralsverket att ta emot och förmedla anmälningar till Olycksutredningscentralen. Mottagande och förmedling av anmälningar till Olycksutredningscentralen hör dock inte till Nödcentralsverkets kärnuppgifter. Till Nödcentralsverkets kärnuppgifter hör bland annat att svara på samtal till det allmänna nödnumret 112 och att producera nödcentralstjänster. Eftersom Nödcentralsverket bör prioritera sina kärnuppgifter, är det ändamålsenligt att Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter inte utökas. Nödcentralsverket bör kunna bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar endast om det inte skadar skötseln av verkets huvudsakliga uppgifter.

6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Från och med december 2008 har man var som helst inom Europeiska unionen fått kontakt med alarmeringstjänsten genom att ringa numret 112. Parallellt med det alleuropeiska nödnumret används också nationella nummer. Nödcentralsarrangemangen på organisationsnivå varierar.

I Europeiska unionen svarar i regel hälso-, räddnings- eller polismyndigheten på det allmänna nödnumret 112. Av medlemsländerna är det bara Finland, Estland, Island och Litauen som har en självständig nödcentralsmyndighet. Av länderna utanför Europeiska unionen har Georgien genomfört en modell med en separat nödcentralsmyndighet. I dessa länder är nödcentralsverken självständiga statliga myndigheter, som efter att ha tagit emot nödsamtalet och gjort en riskbedömning larmar behövliga myndigheter.

I de länder där det inte finns en separat nödcentralsmyndighet är de som tar emot samtalen myndigheter med sina befogenheter. I Storbritannien och Irland svarar en teleoperatör eller ett kommersiellt företag på nödsamtalet varefter det överförs till myndighetens egen nödcentral för alarmering.

I Sverige sköts nödcentralsverksamheten av statens och kommunernas gemensamt ägda aktiebolag SOS Alarm, som tar emot nödsamtal till numret 112 i hela landet. Verksamheten bildar ett nätverk, dvs. samtalet kan tas emot av vilken som helst av de 15 nödcentralerna. Centralerna är indelade i tre produktionsområden och för den riksomfattande styrningen och ledningen av områdena svarar lägescentralen som finns i Stockholm. Via det allmänna nödnumret 112 fås brådskande hjälp i räddningsväsendets och hälsovårdens uppdrag, men i fråga om polisuppdrag styrs samtalet till polisens egen larmcentral för riskbedömning och alarmering. SOS Alarm tar också emot larm i form av textmeddelanden från hörselskadade och andra specialgrupper som har förhandsregistrerat sig i tjänsten. För närvarande finns det totalt 40 olika nöd- eller larmcentraler i Sverige som deltar i behandlingen av nödmeddelanden på olika sätt.

SOS Alarm producerar också icke brådska tjänster för olika myndigheter och sammanslutningar, beträffande vilka bolaget kan komma överens med berörda organisationer. I dess lokaler jourar bland annat barnmorskor, läkare, präster, olika yrkesutbildade personer inom hälso- vården, veterinärer m.fl. De berörda organisationerna står för alla kostnader. Sedan 2013 sköter SOS Alarm också den allmänna krisrådgivningen. Genom att ringa till numret 11313 har medborgarna möjlighet att få information om allvarliga trafik- och andra olyckor och rådgivning om naturkatastrofer och andra stora samhällskriser. Nödcentralen delar emellertid bara information som kommit från och bekräftats av myndigheterna, såsom kommunerna, länsstyrelserna, statliga riksomfattande eller motsvarande myndigheter. SOS Alarm sköter också jouren i fråga om EU:s tipstelefontjänst 116 000 som gäller försvunna barn, på samma sätt som Nödcentralverket i Finland.

I Norge har polisen, räddningsväsendet och sjuktransporten egna nödnummer. Det allmänna nödnumret 112 används av polisen och nödsamtal avsedda för andra myndigheter som kommer till numret överförs till behörig myndighet. Eftersom varje myndighet och område svarar för nödcentralverksamheten själv, finns det ett stort antal centraler och olika tekniska lösningar. I vissa områden har man börjat planera gemensamma nödcentraler så att de ansvariga myndigheterna ska arbeta i samma lokaler. Det finns ändå inga riksomfattande lösningar. I Norge finns det olika 65 olika nöd- och larmcentraler som deltar i behandlingen av nödmeddelanden.

I Danmark tar polisen emot samtal till det allmänna nödnumret 112 och överför de samtal som hör till andra myndigheter till dem. Varje myndighet har en egen nödcentral, från vilken larmen utgår. I Köpenhamn och dess omgivning har hälsovården det egna nödnumret 1813.

I Island arbetar räddningsväsendet, polisen och nödcentralen tillsammans.

Estlands nödcentralssystem liknar Nödcentralverket i Finland. Nödcentralverket i Estland (Häirekeskus) är en självständig myndighet som lyder under inrikesministeriet, som i fyra olika nödcentraler som bildar ett nätverk tar emot nödsamtal till numret 112, gör riskbedömningar och larmar behörig myndighet. Nödcentralverket betjänar brand- och räddningsväsendet, brådska sjuktransporter samt hela polisväsendet och sjöräddningen. Polisens verksamhet är dock separerad under en egen ledning, trots att dessa funktioner fysiskt finns i samma lokal som Häirekeskus. Jämfört med Finland har nödcentralverket i Estland också andra uppgifter, såsom ett servicenummer för staden Tallinns område samt rådgivning i miljöfrågor. Nödcentralverket har också ordnat ett servicenummer för kontakter från utlandet i situationer där nödläget finns i Estland. Utbildningssystemet för nödcentralsjourhavande liknar mycket det finländska.

Det finns ingen officiell information nödcentralernas informationsbehandling och dataskydd eller personuppgiftsansvariga för personuppgifter i de olika länderna. Av denna orsak är det inte möjligt att göra en jämförelse.

7 Remissvar

(Remissvaren kommer här.)

8 Specialmotivering

8.1 Lagen om nödcentralverksamhet

1 §. Tillämpningsområde. Enligt propositionen slopas paragrafen med lagens syfte och lagen inleds med en paragraf om tillämpningsområde. Bestämmelser om målsättning är problematiska, eftersom de inte är förpliktande. Enligt propositionen ska lagen i motsvarighet till den

gällande 2 § tillämpas på Nödcentralsverkets verksamhet samt på räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens nödcentraltjänster. Till tillämpningsområdet läggs Gränsbevakningsväsendet, nödcentralsverksamheten samt behandlingen av personuppgifter i nödcentralsdatasystemet.

Nödcentralsverket ombesörjer anmälningar som förutsätter räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens omedelbara åtgärder, förmedlingen av ett uppdrag eller en anmälan samt alarmering och stödtjänster för den myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten på grund av situationen. Nödcentralsverket kan också larma Gränsbevakningsväsendets enheter när de larmas i egenskap av polisens, social- och hälsovårdens eller räddningsväsendets enheter till dessa verksamhetsområdens uppdrag enligt den lagstiftning som gäller de berörda myndigheterna. Nödcentralsverket och Gränsbevakningsväsendet kan med stöd av avtal precisera förfarandena eller formerna för samarbetet. Nödcentralsverket kontaktas också i situationer som inte är nödsituationer och brådskande situationer och som hör till andra myndigheter.

Enligt 2 mom. finns bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgifter med anknytning till sjöräddningstjänsten dessutom i sjöräddningslagen (1145/2001). Bestämmelsen motsvarar den gällande lagens 2 a §, men det föreslås att saken överförs till paragrafen om tillämpningsområde. Nödcentralsverket och Gränsbevakningsväsendet samarbetar nära kring sjöräddningstjänsten. Varje år överförs cirka 300—400 meddelanden som gäller nödsituationer till sjöss från nödcentralerna till sjöbevakningens ledningscentraler.

Enligt 4 § i sjöräddningslagen hör Nödcentralsverket till övriga myndigheter och är utöver Gränsbevakningsväsendet skyldigt att utan ersättning delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i dess verksamhetsområde eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarlig den farliga situationen är eller dess särskilda karaktär, och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar Nödcentralsverkets utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift. Enligt bestämmelsen deltar Nödcentralsverket, enligt vad som avtalas separat, i alarmeringen av efterspanings- och räddningsenheter och av personal som deltar i uppgifter inom sjöräddningstjänsten. De närmare detaljerna i deltagandet har fastställts i samarbetsavtalet mellan Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket.

Enligt 3 mom. finns bestämmelser om mottagande och förmedling av varningsmeddelanden samt om bistånd vid översättning av varningsmeddelanden till det andra nationalspråket i lagen om räddningsmeddelanden (466/2012). Innehållsmässigt motsvarar saken den gällande lagens 4 a §, men eftersom tillämpningsområdet klarläggs föreslås det att också förmedlingen och översättandet av varningsmeddelanden överförs till paragrafen om tillämpningsområde.

2 §. Definitioner. Paragrafen innehåller lagens definitioner. Definitionerna av nödmeddelande och nödcentraltjänster motsvarar definitionerna i den gällande lagens 4 §. Definitionerna utökas dessutom med definitioner av brådskande stödtjänster och andra stödtjänster. I den gällande lagens 4 § definieras endast stödtjänster allmänt och i statsrådets förordning om nödcentralsverkssamhet definieras brådskande stödtjänster och andra stödtjänster. Att de olika stödtjänsterna definieras på lagnivå klarlägger Nödcentralsverkets uppgifter och stödtjänstbegreppen.

En ny definition som fogas till lagen gäller nödcentralsverksamhet. Definitionen av nödcentralsverksamhet förtydligar lagens tillämpningsområde, eftersom nödcentralsverksamhet inte definieras i lagen för närvarande. Detta har lett till olika tolkningar av vad som avses med nödcentralsverksamhet. Med nödcentralsverksamhet avses enligt propositionen nödcentraltjänster och därtill anslutet utförande av uppgifter som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet. Nödcentralsverket stödjer de myndigheter som sköter nödcentralsuppgifter också genom att

producera brådskande och andra stödtjänster vid sidan av nödcentralstjänster. Definitionen motsvarar nuläget beträffande vad nödcentralsverksamheten i praktiken och faktiskt är.

Det föreslås att indelningen i brådskande och andra stödtjänster bibehålls ungefär som nu. Att brådskande stödtjänster separeras från andra stödtjänster klarlägger att Nödcentralsverkets kärnuppgifter ska prioriteras. De brådskande stödtjänsterna hänför sig till stödjande av nödcentralsverksamheten och de ska tillhandahållas utan dröjsmål, eftersom den information som fås i form av en stödtjänst kan påverka till exempel bedömningen av myndigheternas resursbehov och det taktiska och tekniska utförandet av uppgifterna. Också andra stödtjänster ska tillhandahållas när en myndighet till exempel inte kan producera dem själv och de inte medför uppenbar olägenhet för skötseln av nödcentralstjänster och brådskande stödtjänster. Innehållsmässigt motsvarar brådskande stödtjänster och andra stödtjänster bestämmelserna och praxis i den gällande statsrådsförordningen.

Definitionsparagrafen innehåller också en ny definition av uppdrag på eget initiativ. Med uppdrag på eget initiativ avses uppdrag som räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet inleder på eget initiativ utan Nödcentralsverkets åtgärder och myndighetens resurser för nödcentralsverksamhet som finns i nödcentralsdatasystemet används. Nödcentralsverket ska för utförandet av uppdragen inneha information om tillgängliga resurser inom de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten, om principerna för alarmering och användning av resurserna, om sakkunniga samt om ledningsarrangemangen. Dessutom ska verket inneha information om beredskapen när det gäller de ovan uppräknade resurserna. I synnerhet polisen har uppdrag på eget initiativ. Uppdragen kan vara till exempel att hämta en person till förhör, att en patrull deltar i säkrandet av domstolens sammanträde, hastighetsövervakning eller skolbesök. Dessa enheter kan till exempel vid behov larmas till ett brådskande uppdrag på grund av ett nödmeddelande.

I fråga om ett polisuppdrag lagrar polisen ett uppdrag på eget initiativ i nödcentralsdatasystemet, eftersom polisuppdraget kan vara förenat med arbetarskyddsrisiker, det kan komma en anmälan från allmänheten om uppdraget eller uppdraget på eget initiativ tar bort en polispatrull på obestämmd tid från larmberedskapen och nödcentralens tillgängliga resurser. Dessutom ska ett uppdrag på eget initiativ meddelas och lagras, om utredningsorsaker eller andra vägande orsaker, till exempel polisens rättsskydd eller rättsskyddet för polisens målperson, förutsätter att uppdraget lagras.

Ett uppdrag på eget initiativ kan också ha omfattande inverkan på verksamheten för andra myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten. Ett sådant uppdrag kan vara till exempel en trafikdirigerings- och eskortuppdrag i samband med statsbesök, där huvudtrafikleder är stängda för annan trafik. Stängningen av huvudtrafikleder kan inverka på till exempel den prehospitala akutsjukvårdens och räddningsväsendets verksamhet.

Uppdrag på eget initiativ inverkar inte på skötseln av brådskande larmuppdrag. Polisen ska föra den dubbelriktad diskussion med nödcentralen om skötseln av uppdrag på eget initiativ, så att larmuppdragen sköts i skyndsamhetsordning. Detta har också uppmärksammats i den praktiska laglighetsövervakningen.

Det föreslås att nödcentralsdatasystemet definieras i lagen. Genom definitionen av nödcentralsdatasystemet klarläggs skillnaden mellan systemet och det personuppgiftsregister som består av personuppgifter.

2 a §. Samarbete med gränsbevakningsväsendet. Det föreslås att paragrafen upphävs och att innehållet överförs till lagens 1 §.

3 §. Nödcentralverket och dess styrning. I 1 mom. föreslås att den finska benämningen ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö” och att språkdräkten ändras. Dessutom ändras inrikesministeriets styrning och övervakning av Nödcentralverket till formen den allmänna styrningen och övervakningen, varmed avses ministeriets legislativa och funktionella styrning och laglighetsövervakning.

4 §. Nödcentralverkets uppgifter. I 1 mom. föreskrivs det om Nödcentralverkets huvudsakliga uppgifter. Nödcentralverkets uppgifter motsvarar det faktiska nuläget, men paragrafen uppdateras, eftersom definitionerna av nödmeddelande, nödcentralstjänster och stödtjänster föreslås bli överförda till den nya definitionsparagrafen.

Nödcentralverkets uppgifter utökas med underhåll och utveckling av nödcentralsdatasystemet. Bestämmelserna motsvarar nuläget. Detta tillägg förtydligar emellertid Nödcentralverkets roll och ansvar för att underhålla nödcentralsdatasystemet, eftersom det samtidigt föreslås att bestämmelserna om personuppgiftsansvarig för personuppgifter ändras. Ändringen av den personuppgiftsansvariga ändrar inte Nödcentralverkets uppgifter att underhålla och utveckla informationssystemet. Underhåll av nödcentralsdatasystemet inbegriper utredande och åtgärdande av störningar i informationssystemet eller förbindelserna, liksom för närvarande. Nödcentralverkets uppgifter utökas också med utbildning med anknytning till nödcentralstjänster.

Paragrafens 2 mom. motsvarar delvis den gällande paragrafens 3 mom. Enligt propositionen kan Nödcentralverket också i fortsättningen i syfte att upprätthålla och främja säkerheten utgöra sådana övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015), om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det.

I 3 mom. föreskrivs det om Nödcentralens andra uppgifter och bistånd till myndigheter. Enligt propositionen fogas till ett gällande bestämmelserna att andra uppgifter och bistånd till myndigheter ska lämpa sig för att tillhandahållas inom Nödcentralverket. Ett ytterligare krav är att andra uppgifter och bistånd till myndigheter inte får medföra olägenheter för Nödcentralverkets huvudsakliga uppgifter enligt 1 mom.

Närmare bestämmelser om brådskande stödtjänster och andra stödtjänster samt andra uppgifter som lämpar sig för Nödcentralverkets verksamhetsområde och om bistånd till myndigheter ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Samtidigt ändras statsrådets förordning om nödcentralverksamhet och definieras de andra uppgifter och biståndsuppgifter som Nödcentralverket kan sköta. I den gällande förordningen definieras inte Nödcentralverkets andra uppgifter. Eftersom det ska föreskrivas i lag eller förordningen om myndigheternas uppgifter, bör det i fortsättningen föreskrivas om Nödcentralverkets nya andra uppgifter i lag eller förordning innan uppgifterna inleds.

4 a §. Förmedling och översättning av varningsmeddelanden. Det föreslås att paragrafen upphävs och att den gällande paragrafens innehåll överförs till 1 § 3 mom.

5 §. Nödcentralverkets ämbetsområde och enheter. Paragrafens 1 mom. preciseras så att med Nödcentralverkets ämbetsområde avses det administrativa ämbetsområdet. I praktiken utvidgas ämbetsområdet funktionellt jämfört med nuläget, dvs. i enlighet med bestämmelsen ska det vara möjligt att ta emot anmälningar också från andra ställen än Finland. Dessutom behöver paragrafen preciseras, eftersom det enligt förslaget till 4 § 3 mom., lagen om konsulära tjänster samt statsrådets förordning om nödcentralverksamhet ska vara möjligt för Nödcentralverket att bistå utrikesförvaltningen i kundtjänstuppgifter. Nödcentralerna ska kunna ta emot samtal från utlandet och ge kundtjänstrådgivning.

Paragrafens 2 mom. ändras så att inrikesministeriet ska inte längre besluta om placeringsorten för Nödcentralsverkets enhet som sköter stabsfunktioner. Enligt propositionen ska Nödcentralsverket i fortsättningen i sin arbetsordning kunna föreskriva om inrättande och indragning av verkets andra enheter, också stabsenheten, och om deras placeringsorter. Detta gör det möjligt att sköta Nödcentralsverkets administrativa verksamhet, interna utveckling samt ledning under ledning av Nödcentralsverkets nuvarande direkt, enligt propositionen överdirektör.

6 §. Nödcentralsverkets ledning. Enligt propositionen ändras Nödcentralsverkets direktör till överdirektör. I självständiga statliga ämbetsverk och inrättningar som motsvarar Nödcentralsverket svarar överdirektörer och generaldirektörer för ledningen. Beteckningen på Nödcentralsverkets direktör ändras till överdirektör för att motsvara uppgiftens ställning. Ändringen av beteckningen skiljer överdirektören från Nödcentralsverkets avdelningschefer vilkas uppgiftsbeteckning är direktör. I övrigt motsvarar paragrafen de gällande bestämmelserna.

7 §. Avgörande av ärenden. Enligt propositionen ändras Nödcentralsverkets direktör till överdirektör. I övrigt motsvarar paragrafen de gällande bestämmelserna.

8 §. Utnämning och behörighetsvillkor. Enligt propositionen ändras Nödcentralsverkets direktör till överdirektör. I övrigt motsvarar paragrafen de gällande bestämmelserna.

9 §. Arbetsordning. Enligt propositionen ändras Nödcentralsverkets direktör till överdirektör. I övrigt motsvarar paragrafen de gällande bestämmelserna.

12 §. Jourpersonalens uppgifter. I 1 mom. görs tekniska och grammatikaliska ändringar av formuleringen. Till den jourhavandes uppgifter fogas att svara på det allmänna nödnumret 112, eftersom tillgänglighetsdirektivet ställer vissa tillgänglighetskrav uttryckligen när det gäller att svara på det allmänna nödnumret 112. I 278 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs det om skyldighet för teleföretag att för sin del se till att användarna per telefon, textmeddelande och på andra sätt som anges i lagen om nödcentralsverksamhet avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112. Den nu föreslagna bestämmelsen om den jourhavandes uppgift att svara på det allmänna nödnumret 112 omfattar alla olika kontaktsätt på vilka nödcentralerna tar emot nödmeddelanden.

På grund av tillgänglighetsdirektivet måste man i fortsättningen kunna kontakta det allmänna nödnumret 112 åtminstone med realtidstal och realtidstext. Nödcentralsverket ska säkerställa att den jourhavande också svarar på kontakter till det allmänna nödnumret 112 med användning av samma kommunikationssätt som nödnumret kontaktats med. Också andra slags kontaktsätt kan tillhandahållas. Tillgänglighetskraven när det gäller att svara på det allmänna nödnumret 112 genomförs genom en separat ändring av nödcentralslagen (RP xxx/2022 rd), och lagändringarna avses träda i kraft den 28 juni 2025. Tidigare har det inte föreskrivits på lag- eller förordningsnivå vem som ska svara på numret.

I praktiken förmedlar den jourhavande inte själva nödmeddelandet, utan det uppdrag som behövs på grund av anmälan, till den behöriga myndigheten. Därför ändras 1 mom. 3 punkten så att den börjar motsvara nuläget, dvs. jourpersonalens uppgift är att förmedla uppdrag på basis av informationen i nödmeddelandena till den behöriga myndigheten och vid behov i anslutning till förmedlade uppdrag ge brådskande stödtjänster i enlighet med 4 punkten. Det tillfogas också bestämmelser om att verksamhet enligt 3 punkten ska genomföras i enlighet med anvisningar från de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten. Enligt den gällande lagens 14 och 14 a § ger de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten Nödcentralsverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar för behandling och förmedling av uppdrag samt för

andra meddelanden och uppdrag och enligt 4 § förmedlas nödmeddelandena i enlighet med dessa anvisningar. Bestämmelserna motsvarar således de nuvarande.

Stödtjänsterna i 1 mom. 4 punkten preciseras att avse brådskanie och andra stödtjänster och punkten utökas med Gränsbevakningsväsendet. Nödcentralsverket producerar stödtjänster inom nödcentralsverksamheten även för Gränsbevakningsväsendet.

Paragrafens 1 mom. 5 punkt preciseras så att den jourhavande ska besluta att ett nödmeddelande inte kräver alarmering eller förmedling av uppdrag. Bestämmelsens innehåll motsvarar den nuvarande bestämmelsen och nuläget. Den jourhavande ska även i fortsättningen fatta beslut i enlighet med myndighetens anvisningar.

Formuleringen i 1 mom. 6 punkten förtydligas så att den jourhavande ska avbryta eller avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om det inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter. Bestämmelsens innehåll motsvarar den nuvarande bestämmelsen och nuläget.

Paragrafens 2 mom. motsvarar de gällande bestämmelserna.

I 3 mom. stryks hänvisningen till 14 a §, eftersom det föreslås att 14 a § upphävs och att sakinnehållet överförs till 14 §. Formuleringen förtydligas så att den jourhavande ska utföra uppdrag enligt 1 mom. i enlighet med myndigheternas anvisningar. Detta motsvarar det faktiska nuläget och att den personuppgiftsansvariga bestämmer ändamålen med behandlingen av personuppgifter och personuppgiftsbiträdet behandlar uppgifterna i enlighet med den personuppgiftsansvarigas anvisningar.

Paragrafens 5 mom. motsvarar 5 mom. i den gällande lagbestämmelsen.

Varje myndighet som deltar i skötseln av en nödsituation underhåller sin egen lägesuppfattning via nödcentralsdatasystemet eller sina fältledningssystem och svarar för lägesledningen. Detta förutsätter ingen granskning av enskild uppgiftsinformation eller behandling av personuppgifter i anslutning till uppdragen i Nödcentralsverket.

Enligt 8 § 3 mom. i nödcentralslagen avses med jourpersonal de tjänstemän vid Nödcentralsverket som utför uppgifter enligt 12 §. Av jourhavande krävs dessutom utbildning enligt statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet. Jourpersonalen sköter med andra ord uppgifter enligt 12 § medan Nödcentralsverket beslutar om andra uppgifter för Nödcentralsverkets personal. Till exempel i Nödcentralsverkets ledningscentral sköts bland annat Nödcentralsverkets andra uppgifter och uppgifter för att bistå andra myndigheter. Eftersom de andra uppgifterna och biståndet till myndigheter inte är uppgifter som hör till de jourhavandes uppgifter, kan Nödcentralsverket bestämma också andra anställda än de som uppfyller kraven på jourpersonal ska sköta dem. Den personal som sköter andra uppgifter och uppgifter för att bistå myndigheter är inte jourpersonal om de inte sköter också jouruppdrag enligt denna paragraf och har den behörighet som krävs i lagens 8 § och i 5 § i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet. Behörighetsvillkoret för jourpersonal är i enlighet med förordningen examen för jourhavande vid nödcentraler eller motsvarande tidigare examen eller grundexamen för polis eller motsvarande tidigare examen.

14 §. Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen. Paragrafens 1 mom. motsvarar de gällande bestämmelserna.

Det föreslås att 2 mom. preciseras så att räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet ska vara skyldiga att ge Nödcentralsverket till

sina verksamhetsområdena knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Detta gör det samtidigt möjligt att upphäva 14 a §, eftersom det föreskrivs om Gränsbevakningsväsendets anvisningar och planer i samma sammanhang.

Med anvisningar och planer som är knutna till Gränsbevakningsväsendets verksamhetsområde avses anvisningar med anknytning till behandlingen av sjöräddningstjänstens uppdrag enligt 4 § i sjöräddningslagen, såsom utförande och överföring av inledande åtgärder till Gränsbevakningsväsendet för behandling. Anvisningarna och planerna innehåller bland annat responsförslag om de enheter som ska larmas för inledande åtgärder. Nödcentralsverket gör för sin del en riskbedömning av sjöräddningsuppdrag. Som inledande åtgärd kan uppdraget också förmedlas till enheter hos en myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten, till exempel polisen, räddningsväsendet samt social- och hälsovården i det skede då meddelandet överförs till Gränsbevakningsväsendet och läget och Gränsbevakningsväsendets alarmeringsanvisningar förutsätter det.

Till Gränsbevakningsväsendets uppgifter hör mottagande av anmälningar som gäller sjöräddningstjänsten och alarmering av behövliga enheter samt ledning av sjöräddningsuppdrag. För nödsituationer har sjöräddningen det egna larmnumret 0294 1000, men kontakt tas också med numret 112. Enligt 4 § 2 mom. 1 punkten i sjöräddningslagen är Nödcentralsverket skyldigt att delta i alarmeringen av efterspanings- och räddningsenheter och av personal som deltar i uppgifter inom sjöräddningstjänsten. Också Gränsbevakningsväsendet är skyldigt att ge anvisningar för dessa situationer. Enligt 3 § i sjöräddningslagen är Gränsbevakningsväsendet ledande sjöräddningsmyndighet och svarar för organisering av sjöräddningstjänsten. I detta syfte ska gränsbevakningsväsendet sköta planeringen, utvecklingen och övervakningen av sjöräddningstjänsten, liksom också samordningen av verksamhet som bedrivs av myndigheter och frivilliga som deltar i sjöräddningstjänsten. Anvisningarna och planerna jämte responsförslagen ska även i fortsättningen utarbetas under Gränsbevakningsväsendets ledning i samarbete med polisen, räddningsväsendet samt social- och hälsovården.

Andra anmälningar som hör till Gränsbevakningsväsendet än sådana som gäller sjöräddningstjänsten ska även i fortsättningen överföras till Gränsbevakningsväsendet för behandling i enlighet med Gränsbevakningsväsendets anvisningar och planer till Nödcentralsverket. Till Nödcentralsverkets uppgifter hör ändå inte att för Gränsbevakningsväsendets del utifrån anmälningarna bedöma de resurser som situationen kräver, på det sätt som görs i fråga om anmälningar till räddningsväsendet, polisen samt social- och hälsovården. Anmälningarna kan ha att göra med bland annat upprätthållandet av gränssäkerheten. En anmälan överförs direkt till Gränsbevakningsväsendet, om den inte hör till någon annan myndighets, till exempel polisens, verksamhetsområde. Enligt 12 § 1 mom. 6 punkten i lagen om nödcentralsverksamhet har jourpersonalen rätt att avbryta och avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om ärendet till sin karaktär inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter eller om det inte är fråga om ett nödmeddelande. Om man identifierar ett meddelande som hör till Gränsbevakningsväsendet görs en överföring. 96 procent av befolkningen känner till det allmänna nödnumret 112 som kopplas till Nödcentralsverket. Kontakt tas med numret också i sådana andra situationer än nödsituationer eller brådskande situationer som hör till andra myndigheter. Nödcentralsverket ombesörjer meddelanden som förutsätter räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens omedelbara åtgärder (nödmeddelanden) och förmedling av uppdraget eller meddelanden samt alarmering och stödtjänster för de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten till följd av situationen.

14 a §. *Lagring av samarbetsmyndigheternas anvisningar.* Det föreslås att paragrafens namn och innehåll ändras, eftersom bestämmelserna i paragrafen i enlighet med propositionen överförs till 14 §.

Enligt förslaget till 1 mom. ska räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet i nödcentralsdatasystemet lagra i 14 § 2 mom. avsedda planer och anvisningar jämte förslag till respons, vilka innehåller information om enheter eller aktörer som utför uppdrag för räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet. I 18 § i den gällande lagen föreskrivs om lagring av myndigheternas anvisningar och planer i nödcentralsdatasystemet. Innehållet i den nuvarande 18 § överförs till 17 §, där det föreskrivs om de uppgifter som ska lagras i informationssystemet.

Enligt 2 mom. kan Nödcentralsverket lagra planer och anvisningar jämte förslag till respons på myndigheternas begäran. En sådan situation kan komma i fråga till exempel när en myndighet inte kan lagra information själv på grund av ett tekniskt problem.

15 §. *Bestämmelser om kommunikationsnät.* Det föreslås att 1 mom. preciseras så att för allmänt nödnummer används uttrycket det allmänna nödnumret 112 och samtidigt korrigeras hänvisningen till den upphävda informationssamhällsbalken till en hänvisning till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014). Enligt 278 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation är teleföretag skyldiga att för sin del se till att användarna per telefon, textmeddelande och på andra sätt som anges i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska teleföretagen vidare utan dröjsmål till nödcentralen, sjöräddningscentralen och sjöräddningsundercentralen anmäla sådana fel och störningar i kommunikationsnäten, nättjänsterna och kommunikationstjänsterna som är av betydelse för förmedlingen av sådana nödmeddelanden som avses i 1 mom. Enligt 3 mom. får Transport- och kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om tekniska åtgärder som är nödvändiga för att skyldigheten enligt 1 mom. ska kunna fullgöras.

I enlighet med lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation övervakar Traficom teleoperatörernas verksamhet också när det gäller det allmänna nödnumret 112:s funktion.

4 kap. Behandling av personuppgifter

16 §. *Behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten.* Paragrafen föreskrivs det om laglighetskravet på behandlingen av personuppgifter. Enligt paragrafens 1 mom. får myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behandla personuppgifter bara om det behövs för att utföra nödcentralsverksamhet och uppgifter som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag. Enligt artikel 4.1 i dataskyddsförordningen avses med personuppgifter varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. Enligt artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen ska personuppgifter vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

Den centrala ansvariga aktören för behandlingen av personuppgifter är personuppgiftsbiträdet. Behandling av personuppgifter och personuppgiftsbiträde definieras i artikel 4 i dataskyddsförordningen. Med personuppgiftsbiträde avses en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Personuppgiftsbiträdet kan utföra vilken åtgärd för behandling av personuppgifter som helst, såsom insamling, registrering, bearbetning eller utlämning av uppgifter. Till skillnad från den personuppgiftsansvariga bestämmer personuppgiftsbiträdet inte ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns

i artikel 28 i allmänna dataskyddsförordningen och i 17 § i dataskyddslagen för brottmål. Om ett personuppgiftsbiträde använder personuppgifter för något annat ändamål än för den personuppgiftsansvarigas räkning blir personuppgiftsbiträdet personuppgiftsansvarig.

Uppfyllandet av myndigheternas lagstadgade förpliktelser och nödcentralsverksamheten innebär ledning av och underhåll av lägesbilden för de myndigheter som deltar i den operativa verksamheten inom nödcentralsverksamheten samt underhåll av den egna beredskapen och lägesbilden för de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten. Nödcentralsverkets operativa ledning skiljer sig från den operativa ledningen hos andra myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten. Exempelvis polisen måste kunna behandla information med anknytning till nödcentralsverksamheten i samband med den operativa ledningen av polisuppdrag och underhåll av lägesbilden. Nödcentralsverkets ledning av den operativa verksamheten äger i praktiken rum i lednings- och lägescentralen. Nödcentralsverkets ledning av den operativa verksamheten innebär till exempel att Nödcentralsverket följer hur många nödmeddelanden som kommer in i området, för att uppdragen i en belastningssituation ska kunna fördelas på olika nödcentraler eller kommer det överlappande meddelanden om samma situation så att man kan undvika att samma uppdrag förmedlas flera gånger. Nödcentralsverket sammanställer och delar inte andra myndigheters lägesbild.

Också information om uppdrag på eget initiativ måste kunna behandlas i nödcentralsverksamheten. Uppdrag på eget initiativ, dvs. uppdrag som inverkar på resurserna för nödcentralsverksamheten, lagras i nödcentralsdatasystemet för underhåll av lägesbilden. När Nödcentralsverket gör riskbedömningen beaktar det också enheter som tagit emot uppdrag på eget initiativ och förmedlar brådskande uppdrag till dem på ändamålsenligt sätt. I enlighet med 3 § i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet hör det till Nödcentralsverkets uppgifter bland annat att registrera uppgifter, information och prestationer samt att tillhandahålla brådskande stödtjänster oberoende av om informationen om en situation som kräver omedelbara åtgärder av myndigheterna förmedlas via Nödcentralsverket eller om det är fråga om ett myndighetsuppdrag som sker på eget initiativ. Registreringen av uppdrag på eget initiativ gäller ändå inte Gränsbevakningsväsendet. Nödcentralsverket har inte till alla delar information om huruvida Gränsbevakningsväsendets enheter är fast i andra uppdrag. Gränsbevakningsväsendet skiljer sig från de andra myndigheterna så till vida att det är Gränsbevakningsväsendets ledningscentral som i sista hand fattar beslut om en enhet vid Gränsbevakningsväsendet ska användas även för ett uppdrag som kommit från Nödcentralsverket.

Personuppgifter ska kunna behandlas för skötseln av de uppgifter som föreskrivs för Nödcentralsverket i lagen. Personuppgifter ska således behandlas för såväl mottagandet av nödmeddelanden, produktionen av nödcentralstjänster som utförandet av övervaknings- och larmuppdrag samt för utförandet av Nödcentralsverkets andra uppgifter och bistånd till andra myndigheter. Noggrant avgränsade bestämmelser som Nödcentralsverkets andra uppgifter och bistånd till andra myndigheter ska ingå i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet.

Personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personbeteckningar får enligt paragrafens 2 mom. behandlas endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Exempelvis personbeteckningen kan vara en nödvändig uppgift för att behandla en sjukdomsattack men inte när grannen göra anmälan om en eldsvåda. Till särskilda kategorier av personuppgifter hör också information som behövs för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet, exempelvis om objektets eller personens farlighet eller ooberäknelighet, personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett brott, information om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller

information om socialvårdsåtgärder. Dessa uppgifter får dock behandlas i nödcentralsverksamheten endast till den del som är nödvändig för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet.

16 a §. Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen. Paragrafen är ny och i den föreskrivs om de personuppgiftsansvariga för de register som personuppgifterna bildar och om ansvaret för informationshanteringen. Personuppgifter får i enlighet med vad som föreskrivs i 16 § behandlas bara om det behövs för att utföra nödcentralsverksamhet och uppgifter som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag. Enligt artikel 4.6 i dataskyddsförordningen avses med register en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig enligt särskilda kriterier. Genom den föreslagna bestämmelsen klarläggs skillnaden mellan datatekniska informationssystem och personuppgiftsregister samt mellan personuppgiftsbiträde och personuppgiftsansvarig.

Enligt artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning ska den personuppgiftsansvarige ansvara för och kunna visa att principerna för behandling av personuppgifter i artikel 5 i dataskyddsförordningen efterlevs. Enligt artikeln ska behandlingen av personuppgifter vara laglig, korrekt och öppen, vid behandlingen av uppgifter ska ändamålsbegränsning iakttas, uppgiftsminimering ska iakttas, behandlingen ska vara korrekt, lagringen av uppgifter ska minimeras och integritet och konfidentialitet ska ombesörjas. Den personuppgiftsansvariga svarar också för de registrerades rättigheter enligt kapitel III i EU:s dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvariga ska bland annat tillhandahålla den registrerade de personuppgifter som nämns i artikel 14 på begäran, rätta uppgifter enligt artikel 16 och radera uppgifter enligt artikel 17. I artikel 24 i kapitel IV i EU:s dataskyddsförordning föreskrivs om den personuppgiftsansvarigas ansvar. Till detta ansvar hör bland annat att den personuppgiftsansvariga ska genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen och att dessa åtgärder ska ses över och uppdateras vid behov.

Personuppgifter behandlas i nödcentralsverksamheten för skötsel av respektive verksamhetsområdes lagstadgade uppgifter och verksamhetsområdena bestämmer behovet av behandling av personuppgifter. Sålunda är personuppgiftsansvaret fördelat enligt verksamhetsområde.

Personuppgiftsansvarig för polisens information är Polisstyrelsen, vilket motsvarar den gällande lagstiftningen och situationen. I nödcentralsdatasystemet lagras också varnings- och arbetarskyddsinformation samt arbetarskyddsinformation från polisens eget PATJA-system som säkerhetsinformation i anslutning till meddelandet. Varnings- och arbetarskyddsinformation spelar en viktig roll för polisens och andra myndigheters arbetarskydd. Polisen lagrar och underhåller varnings- och säkerhetsinformation i nödcentralsdatasystemet. När en anmälan kommit från till exempel hälsovården för polisen in varnings- och arbetarskyddsinformation i registret utifrån sin egen prövning. Av denna orsak är polisen också personuppgiftsansvarig för varnings- och arbetarskyddsinformationen. Andra myndigheter ansöker om användarrättigheter till varnings- och arbetarskyddsinformation via polisen.

Personuppgiftsansvariga för räddningsväsendets och social- och hälsovårdsväsendets personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten är välfärdsområdena samt för Nylands del Helsingfors och HUS-sammanslutningen, som ansvarar för ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Av denna orsak uppdateras genom propositionen de personuppgiftsansvariga för nödcentralsdatasystemet så att de börjar motsvarar den gällande situationen och dataskyddsförordningen. Om inte något annat föreskrivs genom lag, får välfärdsområdet producera de tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar självt eller i samarbete med andra välfärdsområden eller enligt avtal skaffa dem av andra tjänsteproducenter. Välfärdsområden kan sköta sina uppgifter tillsammans med stöd av avtal.

För social- och hälsovårdens del är välfärdsområdena gemensamt personuppgiftsansvariga när de bestämmer ändamålen med behandlingen av social- och hälsovårdens personuppgifter tillsammans. Detta gör det möjligt för välfärdsområdena att bestämma att något eller några välfärdsområden ska vara personuppgiftsansvariga om de så vill. Välfärdsområdena är motsvarande sätt gemensamt personuppgiftsansvariga för räddningsväsendets del.

Gränsbevakningsväsendets stab är personuppgiftsansvarig för Gränsbevakningsväsendets information.

Respektive verksamhetsområdes information innehåller både information om verksamhetsområdets resurser, såsom uppgifter om personal, fordon och teleförbindelser, och annan information i anslutning till myndighetens nödcentralsverksamhet, såsom verksamhetsområdets anvisningar eller myndighetens uppgiftsinformation. Med uppgiftsinformation avses bland annat information utifrån vilken myndigheten i fråga larmas med anledning av ett nödmeddelande och information om ett uppdrag där myndigheten i fråga ansvarar för ledningen. Också information om ett uppdrag som myndigheten inlett på eget initiativ är den myndighetens egen information. En myndighets uppgiftsinformation är alla nödmeddelanden som förmedlas till den myndigheten. Nödcentralsverksamheten inbegriper nödcentraltjänster, dvs. mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag samt utförande av uppdrag som förutsätter till dem anknutet utförande av uppdrag som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens myndigheter samt Gränsbevakningsväsendet i samarbete med Nödcentralsverket. I enlighet med detta svarar således varje i 1 mom. nämnd personuppgiftsansvarig också för nödmeddelanden och upptagningar för den egna uppgiftsinformationens del.

Sådan uppgiftsinformation som omfattas av myndigheternas registerföring är också sådana nödmeddelanden där uppdraget hör till verksamhetsområdet i fråga, men nödmeddelandet enligt verksamhetsområdets anvisningar inte förmedlas till myndigheten. Exempelvis ett meddelande som hör till polisens uppgifter men som inte förutsätter ett akut alarmeringsbehov är uppgiftsinformation som hör till polisen. Sådana uppdrag indelas tekniskt i N- och H-uppdrag. Med N-uppdrag avses uppdrag som hör till verksamhetsområdet och som en tjänsteman som sköter jouruppgifter vid Nödcentralsverket har definierat som hörande till verksamhetsområdets uppdrag, och beträffande vilket den jourhavande enligt kriterierna i verksamhetsområdets anvisningar kan låta bli att larma en enhet från verksamhetsområdet. Med H-uppdrag avses ett uppdrag som hör till ett visst verksamhetsområde och som det inte har gått att fastställa en exakt uppgiftsklass för.

Ett H-uppdrag innebär rådgivning och handledning utifrån tips och samtal till nödcentralen samt Nödcentralens eller verksamhetsområdets åtgärder som inte är avsedda att förmedlas till verksamhetsområdets enheter. Sådana är till exempel nödpositioneringsåtgärder och statistik som hänför sig till verksamhetsområdet. N- och H-uppdrag är av betydelse för verksamhetsområdets verksamhet och rättssäkerheten i anslutning därtill samt för utredningen av ansvarsfrågor i efterhand. Med hjälp av information kan man utreda vem som har genomfört en åtgärd och på vilken grund. Eftersom N- och H-uppdrag hänför sig direkt till verksamhetsområdets uppgifter, omfattas informationen om N- och H-uppdrag också av verksamhetsområdets registerföring.

Nödcentralsverket är personuppgiftsbiträde för personuppgifter som omfattas av de andra myndigheternas registerföring. Nödcentralsverket är till denna del personuppgiftsbiträde för den behöriga personuppgiftsansvarigas räkning när verket tar emot nödmeddelanden, bedömer dem och förmedlar uppdrag till de behöriga myndigheterna utifrån deras anvisningar. I praktiken genomför Nödcentralsverket på den personuppgiftsansvarigas begäran och i enlighet med dennas anvisningar bland annat lagring, förvaring och bearbetning av uppgifter, sökning efter

uppgifter och utlämnande av uppgifter, på samma sätt som för närvarande, samt genomför tekniska och organisatoriska åtgärder som omfattas av den personuppgiftsansvarigas ansvar, såsom tekniskt tillgodoseende av den registrerades rätt till insyn samt rättelse och radering av uppgifter.

Nödcentralsverksamheten inbegriper ofta uppdrag som berör flera myndigheter, varvid alla enheter som larmats till ett uppdrag kan vara personuppgiftsansvariga för till exempel en nödsamtalsupptagning eller uppgiftsinformation. I fråga om utomstående begäranden om information måste skyddsintressen beaktas och varje personuppgiftsansvarig ansvarar för begäranden om information i fråga om information som omfattas av den egna registerföringen. Detta förutsätter diskussion och vid behov överenskommelse mellan myndigheterna, så att det kan säkerställas att en myndighet inte lämnar ut en annan myndighets registeruppgifter utan behörighet.

Enligt 2 mom. är Nödcentralsverket personuppgiftsansvarig för den information som gäller övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter. Nödcentralsverket är dessutom personuppgiftsansvarig för den information som anknyter till andra uppgifter som lämpar sig för Nödcentralsverkets verksamhetsområde och bistånd till myndigheter och som det föreskrivs närmare om genom förordning av statsrådet. Nödcentralsverket är dessutom personuppgiftsansvarig för kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna. Sådana kontakter är till exempel samtal som har ringts i misstag, kontakter som inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter och som kan avslutas med stöd av 12 § 1 mom. 6 punkten samt störningar och missbruk som den jourhavande har rätt att begränsa med stöd av 13 §. Om det framgår senare, till exempel efter en ny kontakt att det skulle ha varit fråga om ett uppdrag för en myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten eller det begärs att ett uppdrag ska förmedlas till en viss myndighet, ska den myndigheten vara personuppgiftsansvarig. Också till exempel i samband med biträdande kundtjänsteuppgifter enligt lagen om konsulära tjänster kan det framkomma information som föranleder ett polisuppdrag. Denna information omfattas av Polisstyrelsen registerföring. Dessutom är Nödcentralsverket personuppgiftsansvarig för den information som i enlighet med myndigheternas anvisningar inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter samt för störningar i informationssystemet och nättrafiken. Till Nödcentralsverkets uppgifter hör inte sådana uppgifter som inte har någon anknytning till verkets lagstadgade uppgifter.

Enligt paragrafens 3 mom. ska Nödcentralsverket svara för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen är en allmän lag, där det läggs en grund till gemensamma förfaranden för den offentliga förvaltningens behandling av information som den innehar. För att klarlägga ansvaret behöver det emellertid fogas till Nödcentralslagen att Nödcentralsverket bär i enlighet med lagen om informationshantering ansvar för att ansvaren och rollerna när det gäller informationshanteringen har definierats och att det har ordnats tillräcklig tillsyn över att den lagstiftning samt den föreskrifter och anvisningar som hänför sig till informationshanteringen efterlevs.

17 §. Personuppgifter som ska behandlas i nödcentralsverksamheten. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras. I paragrafen ska det föreskrivas om behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten i stället för att det definieras i vilket informationssystem information ska lagras. Bestämmelserna motsvarar den allmänna utvecklingstrenden att behandlingen av personuppgifter inte knyts till ett informationssystem eller register utan till ändamålet med användningen av personuppgifter.

Enligt 1 mom. får räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket i nödcentralsverksamheten samt produktionen av

nödcentralstjänster och brådsökande och andra stödtjänster behandla information som behövs för myndigheternas lagstadgade uppgifter. I paragrafen uppräknas på ett uttömmande och noga avgränsat sätt den information som kan behandlas i nödcentralsverksamheten och i de tjänster som Nödcentralsverket producerar. Förteckningen motsvarar de gällande bestämmelserna om vad som för närvarande får lagras i nödcentralsdatasystemet.

I 1 mom. 1 och 6 punkten stryks de uppräkningslistor som nämns som exempel. Den information som uppräknas i 1 mom. 1 punkten i anslutning till de myndighetsenheter som utför nödcentralsverksamhet, såsom beredskap, teleförbindelser, anrop, ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområden, storlek och sammansättning, är exempel, så paragrafen blir tydligare om de placeras i motiveringen. På motsvarande sätt innehåller informationen om uppdrag och åtgärder i 1 mom. 6 punkten i den gällande lagbestämmelsen en exempelförteckning, som mera har karaktären av motiveringstext. Också i fortsättningen avses med information om uppdrag och åtgärder exempelvis händelse- och åtgärdsrapporter, information om tidpunkter, platser, uppdragens skyndsamhetsklass och farlighet, information om de personer som deltar och har deltagit i uppdrag, om tele- och radiokommunikationen mellan Nödcentralsverket och den myndighet eller aktör som utför uppdraget.

I 1 mom. 4 punkten ändras formuleringen ”när detta skett” till formen ”den tidpunkt då anmälan tagits emot”.

Informationen om larmanläggningar i 1 mom. 5 punkten överförs till en ny 8 punkt. Samtidigt preciseras det att i nödcentralsdatasystemet lagras objektinformation, lokaliseringssuppgift och geografisk information om brand-, släcknings- och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer.

Det föreslås att den gällande paragrafens 2 mom. upphävs. Bestämmelser om personuppgiftsbiträden finns i artikel 28 i EU:s dataskyddsförordning. Personuppgiftsbiträden bland annat utför behandlingen av personuppgifter med stöd av avtal eller annan lagstadgad rätt, de är bundna av tystnadsplikt med stöd av avtal eller lagstiftning och de vidtar säkerhetsåtgärder enligt artikel 32. Om ett personuppgiftsbiträde använder personuppgifter för något annat ändamål än för den personuppgiftsansvariges räkning blir personuppgiftsbiträdet personuppgiftsansvarig för dessa uppgifter.

De nuvarande dubbla bestämmelserna stryks på grund av lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Med andra ord behöver det på grund av de allmänna bestämmelserna i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen inte längre föreskrivas särskilt om hur information lagras i eller överförs till nödcentralsdatasystemet. Till följd av EU:s allmänna dataskyddsförordning svarar den personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträdet för att behandlingen är lagenlig, och då behöver det inte konstateras i den nationella lagstiftningen. Också bemyndigandet att utfärda förordning om den information som ska lagras stryks, eftersom det föreskrivs genom lag om behandlingen av personuppgifter och den information som ska lagras i informationssystemet.

Det föreslås att den gällande paragrafens 3 mom., där det föreskrivs om avförande av information ur personregistret, överförs till en egen 18 §.

Den gällande paragrafens 4 mom., där det föreskrivs om den registrerades rätt att ta del av information som polisen lagrat, överförs till 23 §, där det föreskrivs om den registrerades rättigheter.

18 §. Radering av personuppgifter. Det föreslås att paragrafens rubrik och innehåll ändras. I 1 mom. föreskrivs det om radering av personuppgifter som behandlas i personuppgiftsdatasystemet. Personuppgifter kan behöva bevaras i upp till 5 års tid till exempel för att kontrollera omständigheter som kommer fram senare i laglighetsövervakningen. Bestämmelsernas innehåll motsvarar bestämmelserna i den gällande 17 §. I förslaget upprepas ändå inte den skyldighet att begränsa förvaringen av personuppgifter som följer direkt av artikel 5.1 e i EU:s allmänna dataskyddsförordning, dvs. personuppgifterna ska raderas när de inte längre behövs.

Paragrafens 2 mom. motsvarar bestämmelserna i det gällande 17 § 3 mom. när det gäller information som hänför sig till den personliga säkerheten eller arbetarskyddet och längre förvaring av den.

19 §. Nödcentralsverkets rätt att få information ur registren. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den börjar motsvara paragrafens innehåll bättre.

Det föreslås att utformningen av paragrafen förtydligas genom att förteckningen i 1 mom. korrigeras så att de punkter som upphävts tidigare samt de rättigheter att få information som blivit onödiga raderas och numreringen av förteckningen uppdateras. Nödcentralsverket behöver inte längre få information ur Tullens eller Skatteförvaltningens datasystem, Ålands fartygsregister eller företags- och organisationsdatasystemet. I praktiken har till exempel Skatteförvaltningens information behövts tidigare för polisen och Gränsbevakningsväsendet, men denna myndigheter har redan i flera års tid fått den information de behöver direkt från Skatteförvaltningens datasystem med hjälp av teknisk anslutning. Av denna orsak föreslås det att den gällande paragrafens 1 mom. 5, 7, 14 och 15 punkten upphävs. Hänvisningen till informationssamhällsbalken i det gällande momentets 10 punkt, dvs. den föreslagna 1 mom. 9 punkten, korrigeras också till en hänvisning till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

På grund av uppdateringen av förteckningen i 1 mom. uppdateras också hänvisningarna i 2 mom. till punkter i 1 mom. så att de börjar motsvara ändringen av 1 mom. Dessutom föreslås det att bestämmelserna om utlämnande av information med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt i 2 mom. stryks, eftersom det föreskrivs om saken i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. I 22 § i informationshanteringslagen föreskrivs det om bland annat informationsöverföring via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. I 23 § i den lagen föreskrivs det om öppnande av en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. I 24 § i den lagen föreskrivs det om överföring av informationsmaterial via tekniska gränssnitt till andra än myndigheter.

20 §. Myndigheters rätt att få information. Det föreslås att paragrafens namn ändras, eftersom det i paragrafen föreslås bestämmelser om inrikesministeriets, social- och hälsovårdsministeriets och regionförvaltningsverkens rätt att få information och om rättigheter att få information mellan de personuppgiftsansvariga enligt propositionen. I fråga om rättigheterna att få information hänvisas inte särskilt till nödvändiga uppgifter, eftersom EU:s allmänna dataskyddsförordning ska iakttas vid all behandling av personuppgifter och enligt artikel 5.1 c i förordningen är ett krav på personuppgifter att de ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. I paragrafen föreskrivs det uttömmande om förutsättningen för varje mottagares rätt att få information och den ska vara bunden till de uppgifter som behövs för det aktuella ändamålet i enlighet med ändamålsbegränsningen.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet trots sekretessbestämmelserna ska ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för ledning, styrning och övervakning av det egna verksamhetsområdet. Den gällande paragrafen ger Nödcentralsverket prövningsrätt vid utlämnandet av information. Det är inte möjligt att sköta ministeriernas ovannämnda uppgifter, om ministeriet inte har rätt att få den information som behövs för att sköta uppgiften. Exempelvis inrikesministeriet kan inte genomföra sin riksomfattande uppgift enligt 23 § i räddningslagen att leda, styra och utöva tillsyn över räddningsväsendet utan en realtida lägesbild och information om en pågående olyckssituation. Inrikesministeriet kan inte heller de facto genomföra styrning och laglighetsövervakning enligt nödcentralslagen av Nödcentralsverket, om tillsynsobjektet har möjlighet att vägra att lämna ut information med stöd av sin prövningsrätt.

På motsvarande sätt ska regionförvaltningsverket trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för verkets övervakningsuppgifter inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet. Den del som gäller regionförvaltningsverken överförs dock till ett nytt 2 mom. Innehållet i det gällande 2 mom., som gäller Nödcentralsverkets rätt att lämna ut information efter prövning, överförs till 21 §, till den som det behövs i fråga om de personuppgiftsansvariga enligt propositionen.

Det föreslås att den gällande paragrafens 3 mom. upphävs, eftersom enligt propositionen ska varje verksamhetsområde vara personuppgiftsansvarig för den egna uppgiftsinformationen. Enligt propositionen föreskrivs det i det nya 3 mom. om rätt för Nödcentralsverket att trots sekretessbestämmelserna ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för Nödcentralsverkets interna laglighetsövervakning och tillgodoseendet av arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt. Den aktuella laglighetsövervakningssituationen eller arbetslednings- eller övervakningssituationen ska vara förenad med nödvändighet.

Arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt kallas också direktionsrätt. Arbetsledningsrätt innebär att arbetsgivaren har ensidig rätt att bestämma om åtminstone arbetets innehåll, sättet att utföra arbetet, arbetstiden och den plats där arbetet utförs. Arbetsgivaren har också rätt att övervaka arbetstagaren under arbetstiden. I praktiken kan arbetstagaren också arbeta mycket självständigt och övervakningen kan ordnas genom att följa resultaten av arbetet. Nödcentralsverket måste i rollen som arbetsgivare ha möjlighet att genomföra också arbetsgivarens direktionsrätt och att övervaka och bedöma den jourhavandes verksamhet när denna tar emot nödmeddelanden, bedömer dem och förmedlar uppdrag eller utför stödtjänster. I detta syfte kan arbetsgivaren till exempel lyssna på nödmeddelandeupptagningar och bedöma om den anställda har agerat i enlighet med Nödcentralsverkets och den behöriga myndighetens anvisningar. Man kan komma överens om tillvägagångssätten med den personuppgiftsansvariga så att den personuppgiftsansvariga ger personuppgiftsbiträdet till exempel rätt att lyssna på en nödmeddelandeupptagning utan särskild begäran.

Enligt propositionen föreskrivs det i 4 mom. om rätt för polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt ur nödcentralsdatasystemet få information om uppdrag och åtgärder för att utföra sina uppgifter, i 17 § 1 mom. 7 punkten avsedd information som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet samt information om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag från Nödcentralsverket, polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet.

Det föreslås att den informativa hänvisningsbestämmelsen till 14 § i sjöräddningslagen och till 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) i den gällande paragrafens 4 mom. upphävs. Hänvisningsbestämmelserna är inte nödvändiga så dessa

hänvisningar stryks. I 14 § sjöräddningslagen föreskrivs det om Gränsbevakningsväsendets rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt av övriga sjöräddningsmyndigheter få sådana uppgifter för planeringen av sjöräddningstjänsten som gäller de ifrågavarande myndigheternas aktionsberedskap och placering samt beredskaps-, identifierings- och kontaktuppgifter i fråga om personalen. Gränsbevakningsväsendet har rätt att få motsvarande uppgifter av leverantörer av fartygstrafikservice och av leverantörer av flygtrafikledningstjänster samt rätt att lämna ut uppgifter till leverantörer av fartygstrafikservice och till leverantörer av flygtrafikledningstjänster. Dessutom har Gränsbevakningsväsendet rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för planeringen av sjöräddningstjänstens beredskap samt i kritiska lägen för att utföra uppgifter inom sjöräddningstjänsten få bland annat uppgifter ur nödcentralsdatasystemet, inbegripet polisens uppdragsregister, uppgifter om nödmeddelanden och kritiska lägen, uppgifter för garanterande av en persons egen säkerhet eller säkerheten i arbetet samt beredskaps- och positionsuppgifter om de myndighetsenheter som är verksamma till havs.

Enligt 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet har Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna för utförandet av sina uppgifter rätt få uppgifter också ur nödcentralsdatasystemet för att garantera en persons egen säkerhet eller säkerheten i arbetet för Gränsbevakningsväsendets tjänstemän i samband med att Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter utförs.

Enligt 5 mom. ska Tullen ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information för att trygga någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet för tjänstemän vid Tullen i samband med utförandet av Tullens lagstadgade uppdrag. Med stöd av 20 § i den gällande lagen har bara de myndigheter som Nödcentralsverket larmat till ett uppdrag rätt till denna information i nödcentralsdatasystemet. Nödcentralsverket larmar inte Tullen till brådskande uppdrag som avses i nödcentralslagen och Tullen har rätt att få denna information bara från polisen och Gränsbevakningsväsendet med stöd av den gällande lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen. Nödcentralsverket får i enskilda fall lämna ut information som är nödvändig för skyddande av liv eller hälsa eller för undvikande av omfattande miljö- eller egendomsskador. Med stöd av den nuvarande lagstiftningen har Tullen alltså inte rätt att få information ur nödcentralsdatasystemet annat än i ovannämnda enskilda fall.

Propositionen gör det möjligt för Tullen att få läsa arbetarskyddsinformation som kommer till fältledningssystemet (KEJO) från nödcentralssystemet när Tullen sköter sina lagstadgade uppgifter som kommer också från andra myndigheter än bara polisen och Gränsbevakningsväsendet. Tullens lagstadgade uppgifter omfattar också situationer där Tullen ger en annan myndighet handräckning. Tullens behov av att få arbetarskyddsuppgifter gäller i första hand huruvida objektet är farligt eller inte. Patruller som utför Tullens övervakningsarbete har emellertid inte tillgång till denna information för närvarande. KEJO fungerar på så vis att systemet kontrollerar automatiskt informationen om objektet för uppdraget och informationen visas automatiskt för den patrull som beordrats eller ansluter sig till uppdraget. Samtidigt ser också andra patruller ett uppdrag som inbegriper varningsinformation som en symbol på kartan. Då vet också de andra patrullerna att en patrull har ett sådant uppdrag som för hand bedömts som farligt.

Enligt 6 mom. har Institutet för hälsa och välfärd rätt att ur nödcentralsdatasystemet få i 17 § avsedd information om social- och hälsovården i enlighet med 5 § 1 mom. 6 punkten i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008). Avsikten är att samtidigt ändra lagen om Institutet för välfärd och hälsa så att Institutet för hälsa och välfärd får rätt till social- och hälsovårdens information och rätt att behandla uppgifter enligt 17 § i lagen om nödcentralsverksamhet. Propositionen gör det möjligt att lämna ut social- och hälsovårdens information direkt ur nödcentralsdatasystemet till Institutet för hälsa och välfärd bland annat för att följa den prehospitala akutsjukvårdens effektivitet och insatstiderna.

Bestämmelser om rätt att få information finns också på andra ställen i lagen stiftningen. Enligt 4 kap. 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter (812/2000) är bland annat statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, sammanslutningar och verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet samt yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården skyldiga att på begäran av en socialvårdsmyndighet avgiftsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna till denna sådana uppgifter och utredningar som de förfogar över och som i väsentlig grad inverkar på en klientrelation inom socialvården och som är nödvändiga för myndigheten på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda klientens behov av socialvård, för att ordna socialvård och genomföra därtill anknutna åtgärder samt för att kontrollera uppgifter som lämnats till myndigheten. Enligt lagens 22 § har en socialvårdsmyndighet rätt att av andra myndigheter få den handräckning som den behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter. Den som ger handräckning ska utan hinder av skyldigheten att iaktta sekretess röja för socialvårdsmyndigheten de uppgifter som skötseln av handräckningsuppdraget.

21 §. Utlämnande av information mellan personuppgiftsansvariga. Det föreslås att paragrafens rubrik och innehåll ändras. I paragrafen ska det inte längre föreskrivas om behandling av utlämnad information, eftersom enligt artikel 5.1 b i EU:s allmänna dataskyddsförordning får personuppgifter inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med de ändamål för vilka uppgifterna uttryckligen har insamlats. Bestämmelser om tystnadsplikt för mottagaren finns i 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I samband med utlämnandet av information hänvisas det inte till nödvändiga uppgifter, eftersom man vid all behandling av personuppgifter måste iaktta EU:s allmänna dataskyddsförordningen och i artikel 5.1 c i förordningen krävs att personuppgifter ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

I den föreslagna paragrafens 1 mom. ingår information som Nödcentralsverket har fått ur andra register med stöd av 19 § och som verket får lämna ut trots sekretessbestämmelserna. Förteckningen motsvarar gällande 20 § 2 och 5 mom. till den del som bestämmelserna behövs med tanke på de föreslagna personuppgiftsansvariga. Eftersom varje myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten är personuppgiftsansvarig för sin egen uppgiftsinformation, utlämnar Nödcentralsverket inte längre i juridisk meningen den personuppgiftsansvarigas egen information till den personuppgiftsansvariga. I praktiken kan Nödcentralsverket konkret när verket är personuppgiftsbiträde för den personuppgiftsansvarigas räkning söka efter och lämna ut information till den personuppgiftsansvariga. Dessutom uppdateras hänvisningarna till punkterna i lagens 19 § 1 mom. så att de börjar motsvara de uppdateringar och ändringar som gjorts i den paragrafen och dessutom förtydligas formuleringarna.

I 2 mom. föreskrivs det om möjligheten att lämna ut information mellan personuppgiftsansvariga. Enligt propositionen ska de registeransvariga ha möjlighet att efter prövning lämna ut information till varandra, men endast för de ändamål som föreskrivs i paragrafen. Erhållandet av information för laglighetsövervakning, planering och utveckling begränsas som sådant till information, som den som begär att få informationen själv har anknytning till (t.ex. ett prehospitalt akutvårdsuppdrag som har anknytning till ett polisuppdrag). Information kan således inte utlämnas eller begäras i anslutning till andra uppdrag. Om information utlämnas till exempel för en annan personuppgiftsansvarigs laglighetsövervakning, får den mottagaren inte lämna informationen vidare som sådan. När det är fråga om en utredning som gjorts för laglighetsövervakning måste man tillsammans med den som lämnar ut informationen bedöma till vilken del den erhållna informationen kan intas som offentlig information till exempel i ett beslut på ett klagomål och till vilken del informationen ska hemlighållas.

Nödmeddelanden och upptagningar av sådana utnyttjas ofta i utbildningen. I meddelanden som utlämnas för utbildningsändamål ska enligt propositionen döljas all sådan information gör att en enskild person kan identifieras. Härigenom skyddas personuppgifterna för både den som tar kontakt och den jourhavande.

Det är möjligt att lämna ut information mellan personuppgiftsansvariga också om det i ett enskilt fall är nödvändigt att lämna ut information för att skydda liv eller hälsa, för att undvika omfattande miljö- eller egendomsskador eller om det är skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld. Till denna del motsvarar bestämmelserna den gällande lagens 20 § 4 mom., men det blir möjligt att lämna ut information mellan alla personuppgiftsansvariga.

Bestämmelserna om de berörda myndigheternas rätt att få information finns också i annan lagstiftning. Enligt 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) har, utöver vad som föreskrivs annanstans i lag, Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna för utförandet av sina uppgifter rätt få uppgifter bland annat ur nödcentralsdatasystemet för att garantera en persons egen säkerhet eller säkerheten i arbetet för Gränsbevakningsväsendets tjänstemän i samband med att Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter utförs. Enligt 89 § i räddningslagen har räddningsmyndigheten för att kunna utföra sina lagstadgade uppgifter rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som behövs vid planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten och vid skötseln av för räddningsväsendet föreskrivna tillsynsuppgifter, bland annat i 17 § 1 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet avsedda arbetarskyddsuppgifter ur nödcentralsdatasystemet. Enligt 89 a § i räddningslagen har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor rätt att få bland annat uppgifter om nödmeddelanden om skadan eller olyckan och uppgifter om farliga situationer ur nödcentralsdatasystemet. Enligt 17 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) får enligt avtal med den personuppgiftsansvarige om tillvägagångssättet till polisens personregister genom en direkt anslutning eller för registrering som en datamängd bland annat nödcentralsmyndigheterna lämna ut uppgifter om en person som har registrerats i nödcentralsdatasystemet, med tanke på den registrerades egen säkerhet eller säkerheten i arbetet.

22 §. *Behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet.* Enligt propositionen ska det inte längre föreskrivas om något användarregister i paragrafen. I 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen föreskrivs det om kontroll av användarrättigheter för informationssystem. Denna bestämmelse tillämpas också på nödcentralsdatasystemet och det behöver inte föreskrivas separat om användarregistret i nödcentralslagen.

Genom bestämmelsen i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen säkerställs att endast de har tillgång till informationssystem som har rätt att behandla informationssystemets informationsmaterial och endast till den del som respektive användares användningsbehov förutsätter. Bestämmelserna i paragrafen i den lagen är riktade till myndigheten, men i praktiken ger informationshanteringsenheterna anvisningar för kontroll av användarrättigheterna samt genomför kontroll av användarrättigheterna på organisationsnivå. Nödcentralsverket är informationshanteringsenhet för nödcentralsdatasystemet.

I informationssystemet ska den ansvariga myndigheten, dvs. Nödcentralsverket definiera användarrättigheterna för nödcentralsdatasystemet. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade behov. Användarrättigheterna ska definieras på förhand för varje användare. Användarrättigheterna ska definieras utifrån användarens typiska arbetsuppgifter. Användarrättigheterna ska också uppdateras, så att tillgången till information kan säkerställas i relevanta situationer och å andra sidan tillgången till information med stöd av

föråldrade användarrättigheter i större utsträckning än vad användarens uppgifter förutsätter kan förhindras. Nödcentralsverket ska definiera användarrättigheterna i egenskap av ansvarig myndighet för informationssystemet, men den myndighet som använder informationssystemet ska ansvara för att användarrättigheterna är ajour.

Enligt propositionen föreskrivs det i 1 mom. om sekundär användning av information. Den personuppgiftsansvariga får trots sekretessbestämmelserna behandla personuppgifter i nödcentralsdatasystemet endast för de ändamål som föreskrivs i 1 mom.

I 2 mom. hänvisas det till polisens rätt att behandla information för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 13 § 1 och 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

I 3 mom. hänvisas till Gränsbevakningsväsendets rätt att behandla information för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 16 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

23 §. Den registrerades rättigheter. Det föreslås att paragrafens rubrik och innehåll ändras. Enligt propositionen ska det inte längre föreskrivas om användning av användarregistrets information i paragrafen. Bestämmelser om kontroll av användarrättigheter för informationssystem finns i 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Genom den bestämmelsen säkerställs att endast de har tillgång till informationssystem som har rätt att behandla informationssystemets informationsmaterial och endast till den del som respektive användares användningsbehov förutsätter. Bestämmelserna i paragrafen är riktade till myndigheten, men i praktiken ger informationshanteringsenheterna anvisningar för kontroll av användarrättigheterna samt genomför kontroll av användarrättigheterna på organisationsnivå. I informationssystemet ska den ansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystemet. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade behov. Användarrättigheterna ska definieras på förhand för varje användare. Användarrättigheterna ska definieras utifrån användarens typiska arbetsuppgifter. Användarrättigheterna ska också uppdateras, så att tillgången till information kan säkerställas i relevanta situationer och å andra sidan tillgången till information med stöd av föråldrade användarrättigheter i större utsträckning än vad användarens uppgifter förutsätter kan förhindras. Underhållet av informationssystemet och ansvaret i anslutning därtill ska definieras i informationshanteringsmodeller. Således framgår det också av dem vem som ansvarar för att definiera och underhålla användarrättigheterna. Den myndighet som ansvarar för informationssystemet underhåller inte nödvändigtvis användarrättigheterna, utan den myndighet som använder informationssystemet kan ansvara för att uppdatera användarrättigheterna. Ansvaret för användarrättigheterna för dylika informationssystem fördelas vanligtvis i informationssystem som bildar nät och som används gemensamt av flera myndigheter, till exempel nödcentralsdatasystemet. Således definierar Nödcentralsverket användarrättigheterna som ansvarig myndighet för informationssystemet, men den myndighet som använder informationssystemet ansvarar för att användarrättigheterna är ajour.

I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs om ett undantag från EU:s allmänna dataskyddsförordning. Enligt propositionen ska den registrerade inte ha rätt att begränsa behandlingen av personuppgifter när personuppgifter behandlas i ett syfte som föreskrivs i nödcentralslagen.

Paragrafens 2 mom. utökas med hänvisningar till lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållande av den nationella säkerheten (1054/2018), lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

24 §. Loggregister. Enligt 1 mom. ska Nödcentralsverket vara ansvarig myndighet för insamling av logginformation. Detta motsvarar den gällande regleringen. I paragrafen hänvisas dock för tydlighetens skull till lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen och överlappande bestämmelser stryks till denna del.

I 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen föreskrivs det om insamling av logginformation. Enligt 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen ska logginformation insamlas om användningen av informationssystem förutsätter identifiering eller annan registrering. Logginformation bör således insamlas om användning av nödcentralsdatasystemet och om utlämnande av information, eftersom sekretessbelagd information och personuppgifter behandlas i systemet. Om sekretessbelagd information eller personuppgifter utlämnas ur informationssystemet via ett gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, ska utlämningslogginformation insamlas i det utlämnande systemet för att säkerställa att det har funnits en laglig grund för utlämnandet av informationen.

Det finns ett behov av att samla in användningslogginformation på den grunden att informationen behövs för utredning av fel eller för att tillgodose individens intressen, rättigheter och skyldigheter samt rättsskydd eller för att påvisa tjänsteansvar. Behovet av användningslogginformation bygger också på att i nödcentralsdatasystemet behandlas information som kan vara av betydelse för tillgodoseendet av individens rättsskydd. Också i den allmänna dataskyddsförordningen finns bestämmelser om krav på tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda personuppgifter.

Insamlingen av logginformation baserar sig i enlighet med 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen på behov som definieras av den myndighet som ansvarar för informationssystemet. Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemet, för underhåll och utveckling av det. Också i fortsättningen får i nödcentralsdatasystemet lagras följande information: 1) identifieringsuppgifter om den organisation i vars namn behandlingen sker, 2) användarens identifieringsuppgifter, 3) namnet på den tillämpning, det program eller den tekniskt självständiga del av en tillämpning eller ett program som använts eller någon annan uppgift som identifierar dessa, 4) uppgifter om tidpunkter för behandlingen, och 5) de uppgifter eller grupper av data i systemet som behandlats eller varit föremål för behandling.

Logginformation är i huvudsak personuppgifter, och i bestämmelserna om dem ska beaktas de allmänna bestämmelserna om dataskydd. Logginformation är en del av skyddsarrangemangen för myndigheternas informationssystem, så utifrån den etablerade tolkning som framförts i rättspraxis (HFD 2014:69 och HFD 27.5.2015 l. 1419) är de sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 7 punkten i offentlighetslagen, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte äventyrar genomförandet av syftet med skyddsarrangemangen.

För behandlingen av logginformation svarar i första hand de huvudanvändare som utsetts till uppdraget. För att säkerställa övervakningsmöjlighet bör enskilda huvudanvändare inte ha rätt att bearbeta information i det centraliserade systemet för logghantering. Behandlingen av logginformation förutsätter noggrant avvägd åtkomstkontroll. Logginformation och dess registreringstjänster kan bäst skyddas från obehörig användning med en loggmiljö som är separat från den övriga produktionsmiljön, och vars integritet, dvs. oföränderlighet, har säkerställts.

Enligt 2 mom. ska räddnings-, polis- och social- och hälsovårdsmyndigheterna samt Gränsbevakningsväsendet ha rätt att avgiftsfritt få det egna verksamhetsområdets logginformation för uppföljning och övervakning av verksamheten inom verksamhetsområdet. Bestämmelserna behövs eftersom det inte förskrivs om rätt att få logginformation i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen, utan detta avgörs med stöd av offentlighetslagen eller

speciallagar. De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten och som använder nödcentralsdatasystemet och är personuppgiftsansvarig för den egna information, ska ha faktisk möjlighet att övervaka och följa de egna personuppgiftsbiträdenas verksamhet via loggregistret. Alla personuppgiftsansvariga måste kunna försäkra sig om att det har funnits en laglig grund för utlämnande av information som gäller deras verksamhetsområde och att informationen behövs för verksamhetsområdets egna felutredningar eller för att tillgodose individens intressen, rättigheter och skyldigheter samt rättsskydd eller för att påvisa tjänsteansvar.

25 §. Användning av information i loggregistret. Det föreslås att paragrafen upphävs, eftersom ändamålet med användningen av logginformation definieras i 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Loggregistret är ett register som beskriver informationssystemens och användarnas verksamhet och som i huvudsak innehåller personuppgifter. Syftet med och grunden för insamlingen av logginformation är att genomföra informationssäkerhet i fråga om myndigheternas informationssystem så att man utifrån logginformationen kan utreda felsituationer och övervaka användningen av informationssystemen bland annat för att tillgodose rättsskydd och påvisa tjänsteansvar. Ett syfte med logginformationen är också att dokumentera utlämnanden ur informationssystemen och samtidigt säkerställa att det har funnits en laglig grund för utlämnandena. Dessa ger upphov till informationssystemens användningsloggar och utlämningsloggar. Loggregistret är ett register som beskriver informationssystemens och användarnas verksamhet och som i regel innehåller personuppgifter. Logginformation insamlas om användning, ändring, radering och visning av informationssystem samt andra åtgärder som riktas mot informationen.

I praktiken har Nödcentralsverket enligt de gällande bestämmelserna använt och kommer även i fortsättningen att använda information i loggregistret för att 1) följa och övervaka behandlingen av information i nödcentralsdatasystemet och för att upprätthålla informationssäkerheten, 2) klarlägga i vilken utsträckning information i nödcentralsdatasystemet används samt för att klarlägga uppföljningen och fördelningen av kostnaderna och sköta faktureringen, 3) utreda om informationen i nödcentralsdatasystemet är tillförlitlig och aktuell, och 4) säkerställa och förbättra nödcentralsdatasystemets funktionsduglighet och utreda problem vid användningen av informationen.

Förvaringstiden för logginformation är i typfallet vanligen minst fem år, på grund av de straffrättsliga preskriptionstider som tillämpas i myndighetsverksamhet. I speciallagstiftning kan det föreskrivas särskilt om förvaringstiderna för logginformation, i synnerhet i sådana fall då logginformation förvaras under en längre tid än behövt för att fullgöra myndighetens skyldigheter. I nödcentralsdatasystemet behöver logginformation förvaras fem år, så det behöver inte föreskrivas särskilt om det i nödcentralslagen.

26 §. Alarmering. I den finska paragrafen föreslås det att ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö”.

27 §. Tjänstedräkt. I 2 mom. föreslås det att ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö”.

8.2 Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

16 §. Anmälningsskyldighet. Det föreslås att 1 mom. utökas med att Nödcentralsverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar. Mottagandet av anmälningar inbegriper bland annat att svara på Olycksutredningscentralens journummer eller motsvarande, förmedling av anmälningar till Olycksutredningscentralen samt registrering av information om anmälan i Olycksutredningscentralens informationssystem. Genom bestämmelsen ges inte

Nödcentralsverket prövningsrätt att inleda säkerhetsutredning, utan beslut i ärendet fattas alltid av Olycksutredningscentralen. Genom arrangemanget förbättras informationssäkerheten i fråga om anmälningar per telefon samt verksamhetens kvalitet. Olycksutredningscentralen ser till att det ordnas behövlig utbildning om mottagande och förmedling av anmälningar.

Paragrafen utökas med ett nytt 3 mom. med bemyndigande att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgift att bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar. Genom förordning av statsrådet föreskrivs det att Olycksutredningscentralen och Nödcentralsverket avtalar särskilt om hur uppgiften ska skötas.

8.3 Lagen om konsulära tjänster

9 §. Ordlandet av konsulära tjänster i utrikesförhandlingen. Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 4 mom. Enligt det kan Nödcentralsverket bistå utrikesministeriet med sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralsverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga. I praktiken ingår utrikesministeriet och Nödcentralsverket ett avtal om biträdande uppgifter, dock så att uppgifter kan innefatta endast de tjänster som det ingår noggrant avgränsade bestämmelser i statsrådets förordning.

8.4 Räddningslagen

91 §. Åtgärdsregister. Hänvisningarna i 1 mom. uppdateras så att de börjar motsvara ändringarna i lagen om nödcentralsverksamhet.

9 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet

Den föreslagna regleringshelheten kompletteras genom att statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet ändras. Bemyndigande att utfärda förordning av statsrådet ingår i det gällande 4 § 4 mom. i nödcentralslagen, och motsvarande bemyndigande att utfärda förordning ingår i förslaget till 4 § 3 mom. i nödcentralslagen. Dessutom ingår bemyndigande att utfärda förordning av statsrådet om Nödcentralsverkets uppgifter att bistå dessa myndigheter i 16 § 3 mom. i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser och i 9 § 4 mom. i lagen om konsulära tjänster, vilka ingår i propositionen. Avsikten är att utfärda statsrådets förordning så att den träder i kraft samtidigt som de föreslagna lagändringarna.

Bestämmelserna om Nödcentralsverkets stödtjänster uppdateras så att de börjar motsvara nuläget. De brådskande stödtjänsterna utökas med uppgifter i samband med den operativa tele- och radiokommunikationen, prov i samband med test av systemens funktionsduglighet och deltagande i brådskande positionering som baserar sig på beslut av behörig myndighet.

Enligt förordningen ska Nödcentralsverket kunna sköta de andra uppgifter som uppräknas på ett uttömmande sätt i paragrafen. Test av larmanläggningar med stöd av avtal som ingåtts med anläggningens innehavare, tipstelefontjänst som gäller försvunna barn, verksamhet som internationell kontaktpunkt för nödcentralsverksamheten, telefontjänst för anmälningar från utlandet som gäller nödsituationer i Finland och arbetspraktik för Räddningsinstitutet i samband med utbildningen av nödcentralsjourhavande sköts redan nu i Nödcentralsverkets ledningscentral. Eftersom en del av uppgifterna handlar om mottagande av anmälningar som kan jämföras med

nödmeddelanden och skötsel av offentliga förvaltningsuppgifter, bör det föreskrivas om dem åtminstone på förordningsnivå i enlighet med kraven i grundlagen.

Enligt förordningen kan Nödcentralsverket bistå utrikesministeriet i sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralsverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga. Nödcentralsverket kan bistå utrikesministeriet endast i sådana biträdande uppgifter som definieras noggrant i momentet och som avtalats med utrikesministeriet. Dessutom kan Nödcentralsverket bistå Olycksutredningscentralen vid mottagande av olycksanmälningar enligt 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2001).

Nödcentralsverkets direktör ändras till formen Nödcentralsverkets överdirektör, för att motsvara den ändring av beteckningen Nödcentralsverkets direktör till Nödcentralsverkets överdirektör som föreslås i nödcentralslagen.

10 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid ingången av 2023. Det föreslås dock att 16, 16 a och 20—22 § i lagen om nödcentralsverksamhet ska träda i kraft den 1 januari 2024.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Genomförande av tillgänglighetsdirektivet

EU:s tillgänglighetsdirektiv kräver att myndigheter och den privata sektorn gör vissa tjänster och tjänster tillgängliga. Tillgänglighetsdirektivet tillämpas också när nödmeddelanden till det europeiska nödnumret ”112” besvaras. Direktivet ska genomföras nationellt i samtliga EU-länder senast den 28 juni 2022. Social- och hälsovårdsministeriet har berett ett utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av direktivet om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster. Utkastet till propositionen innehåller förslag till ändringar i nödcentralslagen vilka beretts vid inrikesministeriet.

Enligt utkastet till proposition ska Nödcentralsverket svara på sådana nödmeddelanden till det allmänna nödnumret 112 som består av realtidstal eller realtidstext. Nödcentralsverket kan också svara på nödmeddelanden som sänts på något annat sätt som möjliggör kontakt interaktion mellan den som sänder meddelandet och Nödcentralsverket. Detta gör det möjligt att använda olika kontaktsätt i framtiden när tekniken utvecklas. Nödcentralsverket ska på det allmänna nödnumret 112 svara med användning av samma kommunikationssätt som nödnumret kontaktats med. Om Nödcentralsverket möjliggör att ett nödmeddelande sänds med videobild, ska Nödcentralsverket svara på meddelandet med talkommunikation, text och video som synkroniseras i en totalkonversation. Närmare bestämmelser om svaren på det allmänna nödnumret får utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt propositionen får Nödcentralsverket vidare genomföra de tillgänglighetskrav som gäller besvarandet av nödnumret 112 på det sätt som lämpar sig bäst för Nödcentralsverket. Med det avses att de åtgärder som avser tillgängligheten för mottagandet av nödkommunikation bör antas utan att det påverkar organisationen av alarmeringstjänsterna, vilket fortsatt omfattas av medlemsstaternas exklusiva befogenheter. Inrikesministeriet övervakar att de tillgänglighetskrav för svar på det allmänna nödnumret 112 iakttas. Genom propositionen upphävs dessutom bestämmelserna om nödtextmeddelande och användarregistret för nödtextmeddelande. Nödtextmeddelande ska fortfarande kunna användas, men

skyldigheten att registrera sig på förhand upphör. Detta möjliggör likabehandling av och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och dessutom slutanvändare med funktionsnedsättning som reser i Finland kan anlita nödtjänster på samma villkor som andra finländska slutanvändare.

Utkastet till regeringens proposition har varit på remiss till den 1 februari 2022. De lagar och förordningar som ska utfärdas med stöd av tillgänglighetsdirektivet ska antas senast den 28 juni 2022 och bestämmelserna ska börja tillämpas den 28 juni 2025. Ändringen av lagen om nödcentralsverksamhet föreslås träda i kraft den 28 juni 2025, men besvarandet av det allmänna nödnumret ska börja överensstämma med lagen före utgången av 2025.

Reform av räddningslagen

Inrikesministeriet tillsatte den 31 augusti 2021 ett projekt för revidering av räddningslagen för tiden 1.9.2021—30.9.2022. I den pågående reformen av räddningslagen (SM019:00/2021) innehåller 89 § ett förslag om räddningsmyndighetens rätt att av Nödcentralsverket få uppgifter om brandlarm och om anläggningar vars brandlarm har anslutits till nödcentralerna. För att kunna sköta sina lagfästa uppgifter behöver räddningsmyndigheterna uppgifter bland annat om anläggningens innehavare, läge och kontaktpersoner, uppgifter om byggnadens position samt identifikations- och kontaktuppgifter, anläggningens typ och innehavare samt de kontaktpersoner som kan nås i larmsituationer. Räddningsmyndigheten kan behöva kontaktuppgifterna till anläggningens innehavare också för fakturering av falska brandlarm.

Avsikten är att regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av räddningslagen och av lagen om Räddningsinstitutet ska överlämnas till riksdagen för behandling 2023. Ändringarna av räddningslagen avses träda i kraft den 1 januari 2024.

Lagen om Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriets utkast till regeringens proposition med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och till vissa lagar som har samband med den har varit ute på remiss våren 2022. Lagens syfte är att förenhetliga behandlingen av kunduppgifter i samband med ordnandet och produktionen av hälso- och sjukvård och socialtjänster och vid användningen av kunduppgifter för andra ändamål.

I samband med den proposition som gäller kunduppgifter inom social- och hälsovården ändras också lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008). Avsikten är att precisera propositionen utifrån remissvaren så att det görs möjligt att dessutom utlämna uppgifter om social- och hälsovården som behandlas i nödcentralsverksamheten, också andra än klient- och patientuppgifter, till Institutet för hälsa och välfärd. Avsikten är att ändra lagen om Institutet för hälsa och välfärd så att det säkerställs att Institutet för hälsa och välfärd har rätt att få social- och hälsovårdens information enligt 17 § i lagen om nödcentralsverksamhet samt rätt att behandla dessa uppgifter.

Avsikten är att regeringens proposition med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och till vissa lagar som har samband med den ska överlämnas till riksdagen för behandling i september 2022. Avsikten är att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2023.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2023 och avses bli behandlad i samband med den. Anslagsbehoven behandlas i samband med planen för de offentliga finanserna 2023—2026.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Grundlagsbestämmelser om är viktiga med tanke på förslaget

Stärkande av de grundläggande fri- och rättigheterna

I 22 § i grundlagen föreskrivs det om skyldighet för det allmänna att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Förslaget bidrar till att fullgöra skyldigheten, eftersom ett mål är att klarlägga och stärka Nödcentralsverkets grundläggande uppgifter och därmed främja befolkningens säkerhet, organisera produktionen av nödcentralstjänster och förbättra tillgången till och kvaliteten på tjänsterna.

De bestämmelserna som föreslås i propositionen är av konstitutionell betydelse, särskilt med avseende på skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter i 10 § i grundlagen. I nödcentralsdatasystemet behandlas personuppgifter som kan vara känsliga eller annars mycket personliga och tränga djupt in i den privata sfären. Propositionens syfte är att uppdatera nödcentralslagstiftningen så att den börjar motsvara kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning samt det faktiska nuläget.

Grundlagsutskottet har i sin etablerade praxis ansett att med tanke på skyddet för personuppgifter är det viktigt att reglera åtminstone syftet med registreringen av uppgifterna, uppgifternas innehåll, det tillåtna användningsändamålet inklusive rätten att överlåta registrerade uppgifter, den tid uppgifterna finns kvar i registret och den registrerades rättsskydd. Dessutom ska regleringen av dessa faktorer på lagnivå vara heltäckande och detaljerad (GrUU 14/2018 rd s. 2, GrUU 25/1998 rd s. 2).

Grundlagsutskottet har (GrUU 14/2018 rd) i sin praxis ansett att det inte finns något hinder för att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet för personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en allmän unionsförordning eller genom en allmän nationell lag. I princip räcker det med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen. Enligt grundlagsutskottet bör skyddet för personuppgifter i framtiden i första hand garanteras med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och nationell allmän lagstiftning. Således är det inte längre av konstitutionella skäl nödvändigt att speciallagstiftningen inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskriver om behandling av personuppgifter. Nationell speciallagstiftning bör reserveras för situationer då den är dels tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter. (GrUU 14/2018 rd s. 3—4, GrUU 2/2018 vp, s. 4—8). På myndigheternas behandling av personuppgifter tillämpas som allmän lag också lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen). Av betydelse vid behandlingen av personuppgifter är i synnerhet offentlighetslagens bestämmelser om sekretess. Med stöd av offentlighetslagen bestäms också en parts rätt att ta del av en handling.

Grundlagsutskottet hade inget (GrUU 7/2019) att anmärka på förslaget att personuppgiftslagen för migrationsförvaltningen skulle grunda sig på en regleringsmodell där behandlingen är

knuten till ändamålet (se också GrUU 62/2018 rd, s. 4). Den föreslagna personuppgiftslagen för migrationsförvaltningen antogs i riksdagen och den tillämpas på behandlingen av personuppgifter inom förvaltningsområdet för migration. Lagens tillämpningsområde är inte knutet till något register eller informationssystem utan till de ändamål för vilka personuppgifter behandlas.

Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande GrUU 62/2018 rd i fråga om propositionen (RP 224/2018 rd) med förslag till lag om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen och till vissa lagar som har samband med den att bland annat en precisering av bestämmelserna om gemensamt personuppgiftsansvar och därmed sammanhängande rätt att få information var en förutsättning för vanlig lagstiftningsordning. Utskottet fäste särskild uppmärksamhet vid bestämmelsernas tydlighet, vissa motiveringar som är problematiska med tanke på bestämmelsen om tjänsteansvar i 118 § i grundlagen och förhållandet mellan den sekretessbestämmelse som då föreslogs och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen). Regeringens proposition förföll med anledning av att riksmötet avslutades och av att riksdagsval skulle förrättas (RSk 56/2018 rd).

Nödcentralslagen uppdateras så att den börjar motsvara dataskyddsförordningen vad gäller skyddet för personuppgifter och behandlingen i anslutning därtill. Skyddet för personuppgifter knyts till behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten och vid utförandet av Nödcentralsverkets andra uppgifter i stället för till informationssystem. De bestämmelser som föreslås i nödcentralslagen är tillåtna med avseende på dataskyddsförordningen och också nödvändiga för att skyddet för personuppgifter ska kunna säkerställas i nödcentralsverksamheten, där flera myndigheter deltar som i huvudsak behandlar uppgifterna i ett gemensamt informationssystem.

Propositionen uppfyller kraven på noggrann avgränsning och exakthet när det gäller de personuppgiftsansvariga, ansvarsfördelningen mellan dem, deras rätt att få information, utlämnandet av information samt sekundär användning av informationen. Rättigheterna att få information ersätter bestämmelserna om utlämnande av information och information får utlämnas för sekundär användning endast för lagstadgade ändamål. Skyddet för personuppgifter för medborgare som behöver nödcentralstjänster och som tar kontakt med nödcentralen förtydligas och stärks när det i propositionen klarläggs vem som faktiskt svarar för den personuppgiftsansvarigas skyldigheter mot den registrerade.

Genom propositionen förenhetligas nödcentralslagen och undanröjs överlappande bestämmelser med informationshanteringslagen. Även dessa bestämmelser stärker skyddet för medborgarnas privatliv.

Bestämmelserna innehåller inga begränsningar av skyddet för privatlivet.

Bestämmelser om offentliga förvaltningsuppgifter

I 2 § 3 mom. i grundlagen (731/1999) föreskrivs det att all utövning av offentlig makt ska bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Vid sidan av offentliga förvaltningsuppgifter som innebär utövning av offentlig makt kan också tillhandahållandet av offentliga tjänster betraktas som sådan skötsel av offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepaxis ansett att trots att det inte är fråga om uppgifter som innebär fattandet av förvaltningsbeslut, utan i första hand om teknisk och operativ verksamhet, är det ändå fråga om verksamhet som ska betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift (GrUU 16/2002 rd och GrUU 47/2005 rd.). Utförandet av offentliga förvaltningsuppgifter förutsätter befogenheter som det föreskrivs om i lag och delvis också i förordning.

I riksdagens justitieombudsmans avgörande (EOA 1806/2/05) konstateras det att det ska föreskrivas om offentliga förvaltningsuppgifter genom lag. Om lagen tillåter kan en rådgivningsuppgift läggas ut. Riksdagens justitieombudsman har konstaterat att Fordonsförvaltningscentralen är en i fordonsskattelagen angiven myndighet om ska ombesörja skatteuppbörd och andra åtgärder i samband med beskattningen. Enligt 8 § 1 mom. i förvaltningslagen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. Riksdagens justitieombudsman ansåg att Fordonsförvaltningscentralens rådgivningsskyldighet i egenskap av skattemyndighet är en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen.

Juris doktor, professorn i förvaltningsrätt Olli Mäenpää har gett ett utlåtande om utläggning av rådgivning enligt handikappservicelagen (20.5.2005). Rådgivning enligt handikappservicelagen innebär att svara på frågor och förfrågningar som gäller handikappservicelagen samt utträttandet av ärenden. Rådgivningen innebär inte att fatta beslut om service för enskilda kunder. Mäenpää anser att rådgivningstjänsten är en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen, men inte betydande utövning av offentlig makt. Sålunda är det möjligt att överföra servicen också på en privat aktör, men det borde föreskrivas om saken genom lag.

I propositionen föreslås det att lagen om konsulära tjänster och lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser samt statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet ändras, för att offentliga förvaltningsuppgifter som hör till utrikesförvaltningen och Olycksutredningscentralen ska kunna skötas vid Nödcentralsverket. Propositionen är till denna del förenlig med kraven i 124 § i grundlagen och det föreskrivs uttömmande, exakt och noga avgränsat om Nödcentralsverkets andra uppgifter och bistående av myndigheter. Nödcentralsverket kan inte åta sig andra uppgifter som med stöd av lag hör till en annan myndighet eller som innebär utövning av offentlig makt eller offentlig förvaltningsuppgifter.

Sammanfattning av bedömningen

Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna inte problematiska med avseende på 10 § i grundlagen, när man som helhet beaktar att bestämmelserna är noggrant avgränsade och exakta, de är nödvändiga för individernas säkerhet och den allmänna säkerheten och de är förenliga med EU:s allmänna dataskyddsförordning. Den gällande nödcentralslagen tillåter redan nu att de personuppgifter som det föreskrivs om i lagen behandlas i nödcentralsverksamheten. Detta är nödvändigt för att få hjälp och således motiverat. Genom propositionen inrättas inte något nytt informationssystem eller register och lagens tillämpningsområde är inte knutet till något register eller informationssystem utan till de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas.

Den risk som behandlingen av personuppgifter utgör för den enskildes rättigheter och friheter när de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behandlar uppgifter i syfte att säkra nödcentralsverksamheten skiljer sig inte väsentligt från varandra. Varje myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten har som syfte att utföra sina egna lagstadgade uppgifter, så att den som behöver brådskande hjälp får korrekt hjälp så snabbt som möjligt med beaktande av en effektiv användning av myndigheternas resurser. En regleringslösning där samtliga ovan nämnda myndigheter är personuppgiftsansvariga är således motiverad och de föreslagna bestämmelserna är förenliga med dataskyddsförordningen.

Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna inte problematiska med avseende på det som föreskrivs i 124 § i grundlagen. Nödcentralsverkets andra uppgifter och

uppgifter för att bistå myndigheterna möjliggörs i lagen om konsulära tjänster och lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser samt i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet. Enligt propositionen föreskrivs det i enlighet med kraven i 124 § i grundlagen noga avgränsat och exakt i lag och förordning om Nödcentralsverkets andra uppgifter och bistående av myndigheter.

Det lagförslag som ingår i propositionen kan enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

FÖRSLAG

1.

Lag

om ändring av lagen om nödcentralsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) 2 a, 4 a och 25 §, sådana de lyder, 2 a § i lag 1172/2016, 4 a § i lag 467/2012 och 25 § delvis ändrad i lag 1172/2016,
ändras 1 kap., 3—9 §, 12 §, 14—15 §, rubriken för 4 kap., 16—24 § samt 26 och 27 §, av dem 1 kap. samt 4 a, 12, 16, 18 och 23 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1172/2016, 8 § sådan den lyder i lag 285/2015, 15 och 21 § sådana de lyder i lag 1172/2016, 17 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 621/2019, 19 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1165/2019 och 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 646/2019, samt
fogas till lagen en ny 16 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på Nödcentralsverkets verksamhet samt på räddningsväsendets, polisens, social- och hälsovårdens och Gränsbevakningsväsendets nödcentralstjänster och nödcentralsverksamhet. Denna lag tillämpas dessutom på behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten när personuppgifterna bildar ett personregister.

Bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgifter med anknytning till sjöräddningstjänsten finns dessutom i sjöräddningslagen (1145/2001).

Bestämmelser om mottagande och förmedling av varningsmeddelande samt om bistånd vid översättning av varningsmeddelanden till det andra nationalspråket finns i lagen om räddningsmeddelanden (466/2012).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *nödmeddelande* meddelanden som gäller nödsituationer och andra motsvarande meddelanden som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet,

2) *nödcentralstjänster* mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag i enlighet med räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets anvisningar till berörda myndighet eller till den som enligt avtal sköter myndighetens uppgifter,

3) *nödcentralsverksamhet* nödcentralstjänster och därtill anslutet utförande av uppgifter som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet med Nödcentralsverkets stöd,

4) *brådskande stödtjänster* direkt stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets brådskande verksamhet i samband med produktionen av nödcentralstjänster på grundval av den berörda myndighetens föreskrift eller anvisning,

5) *andra stödtjänster* Nödcentralverkets åtgärder i samband med stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter, om myndigheten av funktionella orsaker inte kan producera dem genom egna åtgärder och skötseln av stödtjänsterna inte medför uppenbar olägenhet för skötseln av nödcentralstjänster och brådskande stödtjänster,

6) *uppdrag på eget initiativ* uppdrag som räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter eller Gränsbevakningsväsendet inleder på eget initiativ utan Nödcentralverkets åtgärder och myndighetens resurser för nödcentralverksamhet som finns i nödcentralsdatasystemet används,

7) *nödcentralsdatasystemet* ett övergripande arrangemang som består av databehandlingsapparater, programvara och annan databehandling och som är avsett att användas för elektronisk behandling av personuppgifter samt lagring och underhåll av kundhandlingar för att möjliggöra, genomföra och trygga nödcentralverksamheten.

3 §

Nödcentralverket och dess styrning

Nödcentralstjänsterna produceras av Nödcentralverket, som lyder under inrikesministeriet. Den allmänna styrningen och övervakningen av Nödcentralverket hör till inrikesministeriet.

Inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet svarar gemensamt för den funktionella styrningen av Nödcentralverket.

Bestämmelser om den funktionella styrningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Nödcentralverkets uppgifter

Nödcentralverket har till uppgift att

- 1) producera nödcentralstjänster,
- 2) producera brådskande stödtjänster och andra stödtjänster med anknytning till produktionen av nödcentralstjänster,
- 3) underhålla och utveckla nödcentralsdatasystemet, samt
- 4) utveckla, utbilda i och övervaka uppgifter och rutiner med anknytning till nödcentralstjänster.

Nödcentralverket kan i syfte att upprätthålla och främja säkerheten utföra sådana övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter, om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det.

Nödcentralverket kan sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt bistå myndigheter i sådana tjänster som lämpar sig för att tillhandahållas inom Nödcentralverket, om de inte medför olägenheten för skötseln av de uppgifter som föreskrivs i 1 mom. Närmare bestämmelser om brådskande stödtjänster och andra stödtjänster samt andra uppgifter som lämpar sig för Nödcentralverkets verksamhetsområde och om bistånd till myndigheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Nödcentralverkets ämbetsområde och enheter

Nödcentralverkets administrativa ämbetsområde är hela landet utom landskapet Åland. För att nödcentraltjänsterna och myndighetssamarbetet ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt kan statsrådet besluta att det administrativa ämbetsområdet ska delas in i samarbetsområden. Nödcentralverkets behörighet bestäms inte utifrån indelningen i samarbetsområden.

Nödcentralverket omfattar nödcentraler och vid behov andra enheter. Inrikesministeriet beslutar om inrättande och indragning av nödcentraler samt om placeringsorterna för nödcentralerna. I Nödcentralverkets arbetsordning föreskrivs om inrättande och indragning av verkets andra enheter och om deras placeringsorter.

6 §

Nödcentralverkets ledning

Nödcentralverket leds av dess överdirektör.

Nödcentralverkets överdirektör svarar för verksamhetens resultat och för att verkets målsättningar uppnås. Överdirektören företräder staten och bevakar statens rätt och fördel hos andra myndigheter och inför domstol, om inte något annat föreskrivs i Nödcentralverkets arbetsordning.

Närmare bestämmelser om överdirektörens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Avgörande av ärenden

Ärenden som ankommer på Nödcentralverket avgörs av verkets överdirektör eller av någon annan tjänsteman vid verket som enligt arbetsordningen har sådan behörighet. Nödcentralverkets överdirektör kan i enskilda fall förbehålla sig avgörandet av ärenden som en tjänsteman vid verket annars avgör.

8 §

Utnämning och behörighetsvillkor

Nödcentralverkets överdirektör utnämns av statsrådet. Nödcentralverkets övriga personal utnämns av överdirektören, om inte något annat föreskrivs i arbetsordningen.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om behörighetsvillkoren för jourpersonalen.

Med jourpersonal avses de tjänstemän vid Nödcentralverket som utför uppgifter enligt 12 §.

9 §

Arbetsordning

I Nödcentralverkets arbetsordning föreskrivs det närmare om organisering av Nödcentralverkets förvaltning och funktioner samt om verkets organisation och personalens uppgifter. I arbetsordningen föreskrivs det också om vikariat, om handläggning och avgörande av ärenden och om utnämning av personalen.

Nödcentralverkets överdirektör beslutar om verkets arbetsordning.

12 §

Jourpersonalens uppgifter

Jourpersonalen vid Nödcentralsverket har till uppgift att

- 1) svara på det allmänna nödnumret 112 och ta emot nödmeddelanden,
- 2) på basis av nödmeddelandena bedöma hur skyndsamma uppdragen är och vilka resurser situationen kräver,
- 3) förmedla uppdrag på basis av informationen i meddelandena samt att vidta andra direkta åtgärder i anslutning därtill,
- 4) i anslutning till förmedlade uppdrag ge brådskanie och andra stödtjänster till de enheter som sköter räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendets myndighetsuppgifter och Räddningsväsendets uppgifter eller aktörer som alarmerats och andra enheter som nämns i respektive myndighets anvisningar,
- 5) besluta att ett nödmeddelande inte kräver alarmering eller förmedling av uppdrag,
- 6) avbryta eller avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om det inte är fråga om ett nödmeddelande,
- 7) i mån av möjligheter vid behandlingen av nödmeddelandet ge anmälaren råd och anvisningar i anslutning till nödsituationen.

I sådana fall som avses i 1 mom. 5 punkten och när en kontakt avbryts eller avslutas enligt 6 punkten ska något separat beslut inte fattas. Anmälaren ska underrättas om avbrytandet eller avslutandet och om beslutet att inte förmedla ett meddelande eller uppdrag.

Uppdrag och åtgärder enligt 1 mom. utförs i enlighet med de i 14 § 2 mom. avsedda anvisningar som berörda myndigheter har gett.

På uppdrag och åtgärder som avses i 1 mom. i denna paragraf ska 8 § i förvaltningslagen (434/2003) inte tillämpas.

14 §

Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen

Inrikesministeriet tillsätter en landsomfattande samarbetsgrupp för Nödcentralsverket i syfte att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och serviceproducenterna.

De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten ska ge Nödcentralsverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Landsomfattande planer och anvisningar ska innan de tas i bruk behandlas och samordnas i Nödcentralsverkets landsomfattande samarbetsgrupp.

Närmare bestämmelser om den landsomfattande samarbetsgruppens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 a §

Lagring av samarbetsmyndigheternas anvisningar

Räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet ska i nödcentralsdatasystemet lagra i 14 § 2 mom. avsedda planer och anvisningar jämte förslag till respons, vilka innehåller information om enheter och aktörer som utför uppdrag för räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet.

Nödcentralsverket kan lagra planer och anvisningar jämte förslag till respons på myndigheternas begäran.

15 §

Bestämmelser om kommunikationsnät

Bestämmelser om det allmänna nödnumret 112 och kontakt med nödnumret, teleföretags utlämnande av uppgifter, rätten för myndigheter som tar emot nödmeddelanden att få information, teleföretags skyldighet att biträda myndigheter och förmedla riktade myndighetsmeddelanden samt frågor som gäller lokaliseringssuppgifter finns i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

4 kap.

Behandling av personuppgifter

16 §

Behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten

Myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten får behandla personuppgifter bara om det behövs för att utföra nödcentralsverksamhet och uppgifter som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag.

Personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personbeteckningar får behandlas endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

16 a §

Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen

Personuppgiftsansvariga för de personuppgifter som avses i denna lag är för polisens information Polisstyrelsen, för social- och hälsovårdens information välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, för räddningsväsendets uppgiftsinformation välfärdsområdena och Helsingfors stad och för Gränsbevakningsväsendets information staben för Gränsbevakningsväsendet.

Nödcentralsverket är personuppgiftsansvarig för den information som är avsedd för utförandet av Nödcentralsverkets uppgifter enligt 4 § 2 och 3 mom. Nödcentralsverket är dessutom personuppgiftsansvarig för den information som i enlighet med myndigheternas anvisningar inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter och som gäller kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna samt störningar av informationssystemen eller nätrafiken.

Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

17 §

Personuppgifter som ska behandlas i nödcentralsverksamheten

Räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket får i nödcentralsverksamheten samt produktionen av nödcentralstjänster och brådskande och andra stödtjänster behandla följande information som behövs för myndigheternas lagstadgade uppgifter:

1) information som gäller enheter som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet samt enheter inom Gränsbevakningsväsendet,

2) information om när och hur anmälan har gjorts och meddelandenas innehåll inklusive telefonidentifikations- och adressuppgifter och geografisk information samt inspelningar, audiovisuella upptagningar och motsvarande tekniska eller andra upptagningar av meddelanden,

3) identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringsuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som en anmälan har gjorts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringsuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för anmälan,

4) namn på dem som tagit emot och registrerat meddelanden, uppdrag och åtgärder och den enhet som tagit emot meddelandena, uppdragen och åtgärderna samt den tidpunkt då anmälan tagits emot,

5) av uppgifterna om identiteten hos en person som har samband med meddelanden, uppdrag och åtgärder, namn, personbeteckning eller födelsetid samt information om kön, modersmål, medborgarskap, hemort, adress och telefonnummer och annan motsvarande information samt om samband med ärendet och identifieringsuppgifter om objektet inklusive lokaliseringsuppgift eller geografisk information,

6) information om uppdrag och åtgärder,

7) information som behövs för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet, exempelvis om objektets eller personens farlighet eller oberäknelighet samt personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett brott, information om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller information om socialvårdsåtgärder får dock lagras endast i den mån som det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet.

8) objektinformation, lokaliseringsuppgift och geografisk information om brand-, släcknings- och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer.

18 §

Radering av personuppgifter

Personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten ska raderas senast fem år efter det att den senaste informationen lagrades.

Personuppgifter som enligt 1 mom. 7 punkten hänförs till den personliga säkerheten eller arbetarskyddet ska dock inte raderas, om det inom fem år från det att uppgifterna lagrades eller från det en fortsatt lagring av uppgifterna senast konstaterades vara behövlig har konstaterats att fortsatt lagring av uppgifterna behövs med tanke på deras användningsändamål. En anteckning ska göras om att uppgifterna har konstaterats vara behövliga.

19 §

Nödcentralsverkets rätt att få information ur registren

Nödcentralsverket och dess anställda har enligt vad som överenskommits med den personuppgiftsansvariga och trots sekretessbestämmelserna, för att kunna sköta Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter, rätt att avgiftsfritt få information som behövs för att säkerställa förberedande åtgärder i samband med uppdrag eller säkerheten i arbetet eller för att stödja myndigheten eller enheten i fråga. I detta syfte har Nödcentralsverket och dess anställda rätt att

1) få sådana uppgifter ur polisens informationssystem som avses i 5, 6, 11 och 12 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet samt information ur det i 3 § 3 punkten i den lagen avsedda nationella systemet inom Schengens informationssystem,

2) få information ur utrikesministeriets datasystem angående beslut om visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,

3) få information ur Migrationsverkets datasystem, om informationen behövs för behandling av ärenden enligt utlänningslagen (301/2004) och för tillsynen över att utlänningslagen iakttas,

4) få sådan information ur trafik- och transportregistret enligt lagen om transportservice (320/2017) som är nödvändig för utförande av Nödcentralsverkets lagstadgade uppdrag,

5) få information om alarmering av räddningsenheter från det lokala räddningsväsendet, ur det lokala räddningsväsendets register om åtgärder som vidtagits av räddningsenheterna samt ur det lokala räddningsväsendets register över övervakning och kontroll av brandsäkerheten,

6) få information enligt 13—17 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009),

7) få identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringsuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som ett nödmeddelande har sänts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringsuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet, med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation,

8) få information enligt 33 § 1 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019),

9) från Lantmäteriverket få information om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Rätten att få information ur de register som avses i 1 mom. 1—4 och 8 punkten är i fråga om datainnehållet och användningsändamålet begränsad enligt vad som föreskrivs om polismäns rätt att få och använda uppgifter, dock så att man också för räddningsväsendets enheter har rätt att ur det i 4 punkten avsedda registret få behövlig information om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon. På motsvarande sätt gäller rätten att få information ur en räddningsmyndighets datasystem endast uppgifter som är nödvändiga för alarmering och bistående av räddningsenheter.

20 §

Myndigheters rätt att få information

Inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för ledning, styrning och övervakning av det egna verksamhetsområdet samt för planerings- och utvecklingsuppgifter.

Regionförvaltningsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för verkets övervakningsuppgifter inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet.

Nödcentralsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för Nödcentralsverkets interna laglighetsövervakning och tillgodoseendet av arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt.

Polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet och andra aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som är nödvändig för utförandet av deras uppgifter eller som gäller åtgärder, i 17 § 1 mom. 7 punkten avsedd information som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet samt information om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag.

Tullen har rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information för att trygga någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet för tjänstemän vid Tullen i samband med utförandet av Tullens lagstadgade uppdrag.

Institutet för hälsa och välfärd har rätt att ur nödcentralsdatasystemet få social- och hälsovårdsinformation som avses i 17 § i enlighet med 5 § 1 mom. 6 punkten i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008).

21 §

Utlämnande av information mellan personuppgiftsansvariga

Nödcentralsverket får trots sekretessbestämmelserna ur sina register lämna ut uppgifter som avses i 19 § till enheter inom polisväsendet, räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till Gränsbevakningsväsendet samt till andra enheter och aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats. Information som Nödcentralsverket har fått med stöd av 19 § 1 mom. 1—4 och 8 punkten får dock lämnas ut endast till polisens verksamhetsenheter eller tjänstemän vid Gränsbevakningsväsendet och information som fått med stöd av 19 § 1 mom. 5 punkten får lämnas ut endast till enheter inom räddningsväsendet. Information om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon som Nödcentralsverket har fått ur trafik- och transportregistret med stöd av 19 § 1 mom. 4 punkten får lämnas ut även till räddningsväsendets enheter.

Nödcentralsverket, polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet samt Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna ur sina register lämna ut behövlig information till varandra

- 1) för laglighetsövervakning, planering och utveckling,
- 2) för utbildning, dock så att personuppgifter inte kan kopplas till en viss registrerad utan att använda ytterligare information,
- 3) om det i ett enskilt fall är nödvändigt att lämna ut information för att skydda liv eller hälsa, för att undvika omfattande miljö- eller egendomsskador eller om det är skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

22 §

Behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet

Den personuppgiftsansvariga får trots sekretessbestämmelserna behandla information i nödcentralsdatasystemet också som följer:

- 1) för laglighetsövervakning och kvalitetskontroll,
- 2) för planering och utveckling,
- 3) för utbildning, dock så att personuppgifter inte kan kopplas till en viss registrerad utan att använda ytterligare information.

Polisen får behandla polisens information som avses i 16 § 1 mom. 1 punkten för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 13 § 1 och 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

Gränsbevakningsväsendet får behandla i 16 § 1 mom. 1 punkten avsedd information i Gränsbevakningsväsendets registerföring för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 16 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019).

23 §

Den registrerades rättigheter

Vad som i artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av

sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) föreskrivs om den registrerades rätt till begränsning av behandling ska inte tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som avses i denna lag.

På framställande av en begäran som gäller tillgodoseende av den registrerades rätt till insyn enligt 23 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) och den registrerades rätt till tillgång till uppgifter enligt artikel 15 i allmänna dataskyddsförordningen tillämpas 41 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, när begäran gäller information i polisens registerföring, och 50 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet när begäran gäller information i Gränsbevakningsväsendets registerföring.

24 §

Loggregister

Nödcentralsverket är ansvarig myndighet för insamling av nödcentralsdatasystemets logginformation i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Den personuppgiftsansvariga har rätt att avgiftsfritt få det egna verksamhetsområdets logginformation för uppföljning och övervakning av verksamheten inom verksamhetsområdet.

26 §

Alarmering

Bestämmelser om tekniska system och metoder som kan användas för förmedling av meddelanden eller uppdrag eller alarmering får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

27 §

Tjänstedräkt

Nödcentralsverkets personal är skyldig att i tjänsten bära tjänstedräkt, om Nödcentralsverket inte beslutar något annat med beaktande av tjänsteuppgifternas art eller karaktär.

Bestämmelser om tjänstedräkten och gradbeteckningarna får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 16, 16 a och 20—22 § träder dock i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011) 16 §,
sådan den lyder delvis ändrad i lag 584/2018 och delvis ändrad i lag 187/2019, som följer:

16 §

Anmälningssplikt

En myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats ska utan dröjsmål underrätta Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt myndighetens bedömning kan bli föremål för utredning enligt denna lag. Nödcentralsverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar. Om det i anmälan saknas information som behövs vid bedömningen av behovet av utredning ska ovan avsedda myndighet uppdatera anmälan genast när den information som saknas blir tillgänglig.

Anmälningsspliktiga är även

- 1) Transport- och kommunikationsverket,
- 2) Trafikledsverket,
- 3) regionförvaltningsverken,
- 4) andra säkerhetsövervakande myndigheter inom myndighetens eget verksamhetsområde,
- 5) den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud,
- 6) en juridisk person som är inblandad i en olycka eller ett tillbud som har inträffat i sådan trafik som avses i 2 § 1 mom. 2—4 punkten eller som uppenbart lider skada av en sådan olycka,
- 7) en juridisk person som sörjer för tillhandahållandet av trafikstyrnings- och trafikledningstjänster i enlighet med I avd. 1 kap. 2 § 10 punkten i lagen om transportservice (320/2017).

En domstol som har tagit emot en sådan anmälan av en fartygsbefälhavare om sjöförklaring som avses i 18 kap. 7 § 2 mom. i sjölagen (674/1994) ska utan dröjsmål förmedla anmälan till Olycksutredningscentralen och ge centralen tillfälle att delta i sjöförklaringssammanträdet och att där ställa frågor.

Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgift att bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om konsulära tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om konsulära tjänster (498/1999) 9 §, sådan den lyder i lag 970/2014,
som följer:

9 §

Ordnandet av konsulära tjänster i utrikesförvaltningen

Konsulära tjänster enligt denna lag och annan lagstiftning tillhandahålls av ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer. Genom förordning av republikens president kan det föreskrivas att de konsulära tjänster som tillhandahålls av en viss beskickning eller en del av dessa ska tillhandahållas av en annan beskickning än den som annars är behörig att tillhandahålla tjänsten. Tjänster till nödställda och andra motsvarande konsulära tjänster tillhandahålls dock av den beskickning som på grund av situationens allvar och bråds-kande natur förutsätts tillhandahålla tjänsterna.

Om en konsulär tjänst behövs i ett land som inte hör till någon beskicknings verksamhetsområde, bestämmer utrikesministeriet hur den konsulära tjänsten ska tillhandahållas.

Utrikesministeriet kan tillhandahålla sådana konsulära tjänster som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i landet i fråga och som även i övrigt lämpligen kan tillhandahållas av ministeriet. Närmare bestämmelser om konsulära tjänster som tillhandahålls av utrikesministeriet får utfärdas genom förordning av republikens president.

Nödcentralsverket kan bistå utrikesministeriet med sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralsverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga. Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets biträdande uppgifter i samband med konsulära tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 91 § i räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i räddningslagen (379/2011) 91 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1171/2016,
som följer:

91 §

Åtgärdsregister

För uppföljning och utveckling av räddningsväsendet får räddningsverket föra ett personregister. I registret får sådana uppgifter införas som registreras i nödcentralsdatasystemet enligt lagen om nödcentralsverksamhet och som nödcentralen med stöd av 20 och 21 § i den lagen har lämnat ut till räddningsmyndighetens ansvariga personuppgiftsansvariga. Räddningsinstitutet är registrets tekniska administratör.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin

Inrikesminister Krista Mikkonen

FÖRSLAG

1.

Lag

om ändring av lagen om nödcentralsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) 2 a, 4 a och 25 §, sådana de lyder, 2 a § i lag 1172/2016, 4 a § i lag 467/2012 och 25 § delvis ändrad i lag 1172/2016,
ändras 1 kap., 3—9 §, 12 §, 14—15 §, rubriken för 4 kap., 16—24 § samt 26 och 27 §, av dem 1 kap. samt 4 a, 12, 16, 18 och 23 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1172/2016, 8 § sådan den lyder i lag 285/2015, 15 och 21 § sådana de lyder i lag 1172/2016, 17 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 621/2019, 19 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1165/2019 och 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 646/2019, samt
fogas till lagen en ny 16 a § som följer:

Gällande lydelse

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja befolkningens säkerhet, organisera produktionen av nödcentralstjänster och förbättra tillgången till och kvaliteten på tjänsterna.

[se 2 a §]

[se 4 a §]

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på Nödcentralsverkets verksamhet samt på räddningsväsendets, polisens, social- och hälsovårdens *och Gränsbevakningsväsendets nödcentralstjänster och nödcentralsverksamhet*. Denna lag tillämpas dessutom på behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten när personuppgifterna bildar ett personregister.

Bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgifter med anknytning till sjöräddningstjänsten finns dessutom i sjöräddningslagen (1145/2001).

Bestämmelser om mottagande och förmedling av varningsmeddelande samt om bistånd vid översättning av varningsmeddelanden till det andra nationalspråket finns i lagen om räddningsmeddelanden (466/2012).

Gällande lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens nödcentraltjänster samt på Nödcentralverket.

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

[se 1 § 1 mom.]

I denna lag avses med

1) *nödmeddelande* meddelanden som gäller nödsituationer och andra motsvarande meddelanden som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet,

2) *nödcentraltjänster* mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag i enlighet med räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets anvisningar till berörda myndighet eller till den som enligt avtal sköter myndighetens uppgifter,

3) ***nödcentralverksamhet*** *nödcentraltjänster och därtill anslutet utförande av uppgifter som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet med Nödcentralverkets stöd,*

4) *brådskande stödtjänster* direkt stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets brådskande verksamhet i samband med produktionen av nödcentraltjänster på grundval av den berörda myndighetens föreskrift eller anvisning,

5) *andra stödtjänster* Nödcentralverkets åtgärder i samband med stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter, om myndigheten av funktionella orsaker inte kan producera dem genom egna åtgärder och skötseln av stödtjänsterna inte medför uppenbar olägenhet för skötseln av nödcentraltjänster och brådskande stödtjänster,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6) **uppdrag på eget initiativ** uppdrag som räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter eller Gränsbevakningsväsendet inleder på eget initiativ utan Nödcentralssverkets åtgärder och myndighetens resurser för nödcentralssverksamhet som finns i nödcentralssdatasystemet används,

7) **nödcentralssdatasystemet** ett övergripande arrangemang som består av databehandlingsapparater, programvara och annan databehandling och som är avsett att användas för elektronisk behandling av personuppgifter samt lagring och underhåll av kundhandlingar för att möjliggöra, genomföra och trygga nödcentralssverksamheten.

2 a §

(upphävs)

Samarbete med gränsbevakningsväsendet

Bestämmelser om samarbetet mellan Nödcentralssverket och gränsbevakningsväsendet finns i denna lag och i sjöräddningslagen (1145/2001).

[se 1 § 2 mom.]

3 §

3 §

Nödcentralssverket och dess styrning

Nödcentralssverket och dess styrning

Nödcentralstjänsterna produceras av Nödcentralssverket, som lyder under inrikesministeriet. Nödcentralssverket styrs och övervakas av inrikesministeriet.

Inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet svarar gemensamt för den funktionella styrningen av Nödcentralssverket.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas om den funktionella styrningen.

Nödcentralstjänsterna produceras av Nödcentralssverket, som lyder under inrikesministeriet. Den allmänna styrningen och övervakningen av Nödcentralssverket hör till inrikesministeriet.

Inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet svarar gemensamt för den funktionella styrningen av Nödcentralssverket.

Bestämmelser om den funktionella styrningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4§

4 §

Nödcentralssverkets uppgifter

Nödcentralssverkets uppgifter

Nödcentralssverket har till uppgift att
1) producera nödcentralstjänster,

Nödcentralssverket har till uppgift att
1) producera nödcentralstjänster,

Gällande lydelse

2) i anslutning till produktionen av nödcentralstjänster stödja räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters verksamhet, såsom åtgärder i samband med förmedling av meddelanden och uppdrag, sambandscentralsuppgifter, åtgärder i syfte att varna befolkningen i plötsliga farosituationer och andra sådana uppgifter i anslutning till stödjande av myndigheternas verksamhet som det är ändamålsenligt att Nödcentralsverket utför (stödjtjänster), och

3) utveckla och övervaka uppgifter och rutiner i samband med nödcentralstjänsterna.

Med nödcentralstjänster avses i denna lag mottagande och bedömning av nödmeddelanden och andra motsvarande meddelanden som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens myndigheter (nödmeddelanden) samt förmedling av meddelanden och uppdrag i enlighet med myndighetsanvisningar till berörda myndighet eller till den som enligt avtal sköter myndighetens uppgifter.

Utöver samarbetet mellan Nödcentralsverket och gränsbevakningsväsendet kan Nödcentralsverket i syfte att upprätthålla och främja säkerheten sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt på annat sätt bistå myndigheter. Nödcentralsverket får dock endast om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det utföra sådana övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om stödjtjänster och Nödcentralsverkets övriga uppgifter samt om bistående av myndigheter.

Föreslagen lydelse

2) producera brådskande stödjtjänster och andra stödjtjänster med anknytning till produktionen av nödcentralstjänster,

3) underhålla och utveckla nödcentralsdatasystemet, samt

4) utveckla, utbilda i och övervaka uppgifter och rutiner med anknytning till nödcentralstjänster.

Nödcentralsverket kan i syfte att upprätthålla och främja säkerheten utföra sådana övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter, om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det.

Nödcentralsverket kan sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt bistå myndigheter i sådana tjänster som lämpar sig för att tillhandahållas inom Nödcentralsverket, om de inte medför olägenheten för skötseln av de uppgifter som föreskrivs i 1 mom. Närmare bestämmelser om brådskande stödjtjänster och andra stödjtjänster samt andra uppgifter som lämpar sig för Nödcentralsverkets verksamhetsområde och om bistånd till myndigheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 a §

Förmedling och översättning av varningsmeddelanden

(upphävs)

[se 1 § 3 mom.]

Nödcentralsverket tar emot och förmedlar varningsmeddelanden samt bistår vid översättningen av varningsmeddelanden till det

Gällande lydelse

andra nationalspråket i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om varningsmeddelanden (466/2012).

5 §

Nödcentralsverkets ämbetsområde och enheter

Nödcentralsverkets ämbetsområde är hela landet utom landskapet Åland. För att nödcentraltjänsterna och myndighetssamarbetet ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt kan statsrådet besluta att ämbetsområdet ska delas in i samarbetsområden. Nödcentralsverkets behörighet bestäms inte utifrån indelningen i samarbetsområden.

Nödcentralsverket omfattar nödcentraler, *enhet som sköter stabsfunktionerna* och vid behov andra enheter. Inrikesministeriet beslutar om inrättande och indragning av nödcentraler samt om placeringsorterna för nödcentralerna *och enheten som sköter stabsfunktionerna*. I Nödcentralsverkets arbetsordning föreskrivs om inrättande och indragning av verkets andra enheter och om deras placeringsorter.

6 §

Nödcentralsverkets ledning

Nödcentralsverket leds av dess *direktör*.

Nödcentralsverkets direktör svarar för verksamhetens resultat och för att verkets målsättningar uppnås. *Direktören* företräder staten och bevakar statens rätt och fördel hos andra myndigheter och inför domstol, om inte något annat föreskrivs i Nödcentralsverkets arbetsordning.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om *direktörens* uppgifter.

Föreslagen lydelse

5 §

Nödcentralsverkets ämbetsområde och enheter

Nödcentralsverkets *administrativa* ämbetsområde är hela landet utom landskapet Åland. För att nödcentraltjänsterna och myndighetssamarbetet ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt kan statsrådet besluta att *det administrativa* ämbetsområdet ska delas in i samarbetsområden. Nödcentralsverkets behörighet bestäms inte utifrån indelningen i samarbetsområden.

Nödcentralsverket omfattar nödcentraler och vid behov andra enheter. Inrikesministeriet beslutar om inrättande och indragning av nödcentraler samt om placeringsorterna för nödcentralerna. I Nödcentralsverkets arbetsordning föreskrivs om inrättande och indragning av verkets andra enheter och om deras placeringsorter.

6 §

Nödcentralverkets ledning

Nödcentralsverket leds av dess *överdirektör*.

Nödcentralsverkets *överdirektör* svarar för verksamhetens resultat och för att verkets målsättningar uppnås. *Överdirektören* företräder staten och bevakar statens rätt och fördel hos andra myndigheter och inför domstol, om inte något annat föreskrivs i Nödcentralsverkets arbetsordning.

Närmare bestämmelser om *överdirektörens* uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Gällande lydelse

7 §

Avgörande av ärenden

Ärenden som ankommer på Nödcentralsverket avgörs av verkets *direktör* eller av någon annan tjänsteman vid verket som enligt arbetsordningen har sådan behörighet. Nödcentralsverkets *direktör* kan i enskilda fall förbehålla sig avgörandet av ärenden som en tjänsteman vid verket annars avgör.

8 §

Utnämning och behörighetsvillkor

Nödcentralsverkets *direktör* utnämns av statsrådet. Nödcentralsverkets övriga personal utnämns av *direktören*, om inte något annat föreskrivs i arbetsordningen.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om behörighetsvillkoren för jourpersonalen.

Med jourpersonal avses de tjänstemän vid Nödcentralsverket som utför uppgifter enligt 12 §.

9 §

Arbetsordning

I Nödcentralsverkets arbetsordning föreskrivs det närmare om organisering av Nödcentralsverkets förvaltning och funktioner samt om verkets organisation och personalens uppgifter. I arbetsordningen föreskrivs det också om vikariat, om handläggning och avgörande av ärenden och om utnämning av personalen.

Nödcentralsverkets *direktör* beslutar om verkets arbetsordning.

12 §

Jourpersonalens uppgifter

Jourpersonalen vid Nödcentralsverket har till uppgift att

- 1) ta emot nödmeddelanden,

Föreslagen lydelse

7 §

Avgörande av ärenden

Ärenden som ankommer på Nödcentralsverket avgörs av verkets *överdirektör* eller av någon annan tjänsteman vid verket som enligt arbetsordningen har sådan behörighet. Nödcentralsverkets *överdirektör* kan i enskilda fall förbehålla sig avgörandet av ärenden som en tjänsteman vid verket annars avgör.

8 §

Utnämning och behörighetsvillkor

Nödcentralsverkets *överdirektör* utnämns av statsrådet. Nödcentralsverkets övriga personal utnämns av *överdirektören*, om inte något annat föreskrivs i arbetsordningen.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om behörighetsvillkoren för jourpersonalen.

Med jourpersonal avses de tjänstemän vid Nödcentralsverket som utför uppgifter enligt 12 §.

9 §

Arbetsordning

I Nödcentralsverkets arbetsordning föreskrivs det närmare om organisering av Nödcentralsverkets förvaltning och funktioner samt om verkets organisation och personalens uppgifter. I arbetsordningen föreskrivs det också om vikariat, om handläggning och avgörande av ärenden och om utnämning av personalen.

Nödcentralsverkets *överdirektör* beslutar om verkets arbetsordning.

12 §

Jourpersonalens uppgifter

Jourpersonalen vid Nödcentralsverket har till uppgift att

- 1) svara på det allmänna nödnumret 112 och ta emot nödmeddelanden,

Gällande lydelse

2) på basis av nödmeddelandena bedöma hur skyndsamma uppdragen är och vilka resurser situationen kräver,

3) förmedla *meddelanden* och uppdrag på basis av tillgänglig information samt att vidta andra direkta åtgärder i anslutning därtill,

4) i anslutning till förmedlade *meddelanden* eller uppdrag ge stödtjänster till de enheter som sköter räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendets myndighetsuppgifter eller aktörer som alarmerats och andra som nämns i respektive myndighets anvisningar, *exempelvis till enheter inom gränsbevakningsväsendet*,

5) besluta att *inte förmedla ett meddelande eller uppdrag*, när meddelandet eller uppdraget *inte kräver alarmering eller annan förmedling*,

6) avbryta eller avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, *om ärendet till sin karaktär inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter eller om det inte är fråga om ett nödmeddelande*,

7) i mån av möjligheter vid behandlingen av nödmeddelandet ge anmälaren råd och anvisningar i anslutning till nödsituationen, *och*

8) *sköta Nödcentralsverkets övriga brådskande uppgifter.*

I sådana fall som avses i 1 mom. 5 punkten och när en kontakt avbryts eller avslutas enligt 6 punkten ska något separat beslut inte fattas. Anmälaren ska underrättas om avbrytandet eller avslutandet och om beslutet att inte förmedla ett meddelande eller uppdrag.

I samband med uppdrag och åtgärder enligt 1 mom. ska de i 14 § 2 mom. *och 14 a §* avsedda anvisningar beaktas som *vederbörande myndigheter har gett Nödcentralsverket.*

På uppdrag och åtgärder som avses i 1 mom. i denna paragraf ska 8 § i förvaltningslagen (434/2003) inte tillämpas.

14 §

Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen

Inrikesministeriet tillsätter en landsomfattande samarbetsgrupp för Nödcentralsverket i

Föreslagen lydelse

2) på basis av nödmeddelandena bedöma hur skyndsamma uppdragen är och vilka resurser situationen kräver,

3) förmedla uppdrag på basis av informationen i meddelandena samt att vidta andra direkta åtgärder i anslutning därtill,

4) i anslutning till förmedlade uppdrag ge *brådskande och andra stödtjänster* till de enheter som sköter räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendets myndighetsuppgifter *och Räddningsväsendets uppgifter* eller aktörer som alarmerats och andra enheter som nämns i respektive myndighets anvisningar,

5) besluta att *ett nödmeddelande inte kräver alarmering eller förmedling av uppdrag*,

6) avbryta eller avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om det inte är fråga om ett nödmeddelande,

7) i mån av möjligheter vid behandlingen av nödmeddelandet ge anmälaren råd och anvisningar i anslutning till nödsituationen.

I sådana fall som avses i 1 mom. 5 punkten och när en kontakt avbryts eller avslutas enligt 6 punkten ska något separat beslut inte fattas. Anmälaren ska underrättas om avbrytandet eller avslutandet och om beslutet att inte förmedla ett meddelande eller uppdrag.

Uppdrag och åtgärder enligt 1 mom. utförs i enlighet med de i 14 § 2 mom. avsedda anvisningar som *berörda myndigheter har gett.*

På uppdrag och åtgärder som avses i 1 mom. i denna paragraf ska 8 § i förvaltningslagen (434/2003) inte tillämpas.

14 §

Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen

Inrikesministeriet tillsätter en landsomfattande samarbetsgrupp för Nödcentralsverket i

Gällande lydelse

syfte att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och serviceproducenterna.

De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten ska ge Nödcentralsverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Landsomfattande planer och anvisningar ska innan de tas i bruk behandlas och samordnas i Nödcentralsverkets landsomfattande samarbetsgrupp.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas närmare om den landsomfattande samarbetsgruppens uppgifter.

14 a §

Gränsbevakningsväsendets anvisningar

När det gäller sådana uppgifter inom sjöräddningstjänsten som avses i 4 § i sjöräddningslagen ger gränsbevakningsväsendet Nödcentralsverket anvisningar och planer om utförande av förberedande åtgärder och överföring av dem till gränsbevakningsväsendet för behandling.

Andra meddelanden som hör till gränsbevakningsväsendet än sådana som gäller sjöräddningstjänsten överförs till gränsbevakningsväsendet för behandling enligt de anvisningar och planer som gränsbevakningsväsendet gett Nödcentralsverket, om meddelandena kräver omedelbara åtgärder.

[se 18 § 1 mom.]

Föreslagen lydelse

syfte att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och serviceproducenterna.

De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten ska ge Nödcentralsverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Landsomfattande planer och anvisningar ska innan de tas i bruk behandlas och samordnas i Nödcentralsverkets landsomfattande samarbetsgrupp.

Närmare bestämmelser om den landsomfattande samarbetsgruppens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 a §

Lagring av samarbetsmyndigheternas anvisningar

Räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet ska i nödcentralsdatasystemet lagra i 14 § 2 mom. avsedda planer och anvisningar jämte förslag till respons, vilka innehåller information om enheter och aktörer som utför uppdrag för räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet.

Nödcentralsverket kan lagra planer och anvisningar jämte förslag till respons på myndigheternas begäran.

Gällande lydelse

15 §

Bestämmelser om kommunikationsnät

Bestämmelser om allmänt nödnummer och kontakt med nödnumret, teleföretags utlämnande av uppgifter, rätten för myndigheter som tar emot nödmeddelanden att få information, teleföretags skyldighet att biträda myndigheter och förmedla riktade myndighetsmeddelanden samt frågor som gäller lokaliseringssuppgifter finns i *informationssamhällsbalken*.

4 kap

Register

16 §

Nödcentralsdatasystemet

Nödcentralsdatasystemet är ett permanent riksomfattande adb-baserat datasystem som är avsett för räddningsmyndigheterna, polismyndigheterna, social- och hälsovårdsmyndigheterna och Nödcentralsverket. Gränsbevakningsväsendet har rätt att använda nödcentralsdatasystemet och att där lagra information om sitt eget ansvarsområde i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Nödcentralsverket är huvudansvarig registerförare för nödcentralsdatasystemet. För polisens del är Polisstyrelsen registeransvarig för nödcentralsdatasystemet.

Nödcentralsverket övervakar att bestämmelserna om behandling av personuppgifter iakttas och sköter skyddet av informationen i nödcentralsdatasystemet. De registeransvariga ansvarar för att den information som de lagrar i registret är korrekt samt för att informationen behandlas enligt lag i samband med de egna arbetsuppgifterna. Övriga användare av nödcentralsdatasystemet svarar dessutom för sin del för att informationen behandlas enligt lag i samband med de egna arbetsuppgifterna.

Föreslagen lydelse

15 §

Bestämmelser om kommunikationsnät

Bestämmelser om det allmänna nödnumret 112 och kontakt med nödnumret, teleföretags utlämnande av uppgifter, rätten för myndigheter som tar emot nödmeddelanden att få information, teleföretags skyldighet att biträda myndigheter och förmedla riktade myndighetsmeddelanden samt frågor som gäller lokaliseringssuppgifter finns i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

4 kap.

Behandling av personuppgifter

16 §

Behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten

Myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten får behandla personuppgifter bara om det behövs för att utföra nödcentralsverksamhet och uppgifter som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag.

Personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personbeteckningar får behandlas endast som behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Gällande lydelse

(ny)

Föreslagen lydelse

16 a §

Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen

Personuppgiftsansvariga för de personuppgifter som avses i denna lag är lag för polisens information Polisstyrelsen, för social- och hälsovårdens information välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, för räddningsväsendets uppgiftsinformation välfärdsområdena och Helsingfors stad och för Gränsbevakningsväsendets information staben för Gränsbevakningsväsendet.

Nödcentralsverket är personuppgiftsansvarig för den information som är avsedd för utförandet av Nödcentralsverkets uppgifter enligt 4 § 2 och 3 mom. Nödcentralsverket är dessutom personuppgiftsansvarig för den information som i enlighet med myndigheternas anvisningar inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter och som gäller kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna samt störningar av informationssystemen eller nätrafiken.

Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

17 §

Information som ska lagras i nödcentralsdatasystemet

I nödcentralsdatasystemet får samlas in och lagras information som behövs för utförande av sådana uppgifter som föreskrivs i 4 § enligt följande:

1) information som gäller enheter som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet samt enheter inom gränsbevakningsväsendet, *exempelvis om beredskap, teleförbindelser, anrop,*

17 §

Personuppgifter som ska behandlas i nödcentralsverksamheten

Räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket får i nödcentralsverksamheten samt produktionen av nödcentralstjänster och brådskande och andra stödtjänster behandla följande information som behövs för myndigheternas lagstadgade uppgifter:

1) information som gäller enheter som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet samt enheter inom Gränsbevakningsväsendet,

Gällande lydelse

ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområden, enheternas storlek och sammansättning samt annan motsvarande information,

2) information om när och hur anmälan har gjorts och meddelandenas innehåll inklusive telefonidentifikations- och adressuppgifter och geografisk information samt inspelningar, audiovisuella upptagningar och motsvarande tekniska eller andra upptagningar av meddelanden,

3) identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringssuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som en anmälan har gjorts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installationsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringssuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för anmälan,

4) namn på dem som tagit emot och registrerat meddelanden, uppdrag och åtgärder och den enhet som tagit emot meddelandena, uppdragen och åtgärderna samt *när detta skett,*

5) av uppgifterna om identiteten hos en person som har samband med meddelanden, uppdrag och åtgärder, namn, personbeteckning eller födelsetid samt information om kön, modersmål, medborgarskap, hemort, adress och telefonnummer och annan motsvarande information samt om samband med ärendet, identifieringsuppgifter om objektet inklusive lokaliseringssuppgift eller geografisk information *och objektinformation om larmanordningar inklusive lokaliseringssuppgift eller geografisk information,*

6) information om uppdrag och åtgärder, *exempelvis händelse- och åtgärdsrapporter, information om tidpunkter, platser, uppdragens skyndsamhetsklass och farlighet, information om de personer som deltar och har deltagit i uppdrag, om tele- och radiokommunikationen mellan Nödcentralsverket och den myndighet eller aktör som utför uppdraget samt annan behövlig information om enskilda uppdrag,*

7) information som behövs för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet, exempelvis om objektets eller personens

Föreslagen lydelse

2) information om när och hur anmälan har gjorts och meddelandenas innehåll inklusive telefonidentifikations- och adressuppgifter och geografisk information samt inspelningar, audiovisuella upptagningar och motsvarande tekniska eller andra upptagningar av meddelanden,

3) identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringssuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som en anmälan har gjorts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installationsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringssuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för anmälan,

4) namn på dem som tagit emot och registrerat meddelanden, uppdrag och åtgärder och den enhet som tagit emot meddelandena, uppdragen och åtgärderna samt *den tidpunkt då anmälan tagits emot,*

5) av uppgifterna om identiteten hos en person som har samband med meddelanden, uppdrag och åtgärder, namn, personbeteckning eller födelsetid samt information om kön, modersmål, medborgarskap, hemort, adress och telefonnummer och annan motsvarande information samt om samband med ärendet och identifieringsuppgifter om objektet inklusive lokaliseringssuppgift eller geografisk information,

6) information om uppdrag och åtgärder,

7) information som behövs för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet, exempelvis om objektets eller personens

farlighet eller oberäknelighet; personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett brott, information om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller information om socialvårdsåtgärder får dock lagras endast i den mån som det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet.

Personer som är anställda hos registerförande myndigheter och myndigheter som använder registret har rätt att med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt få tillgång till och behandla information och uppdrag inom sitt eget verksamhetsområde endast inom ramen för sina befogenheter och enligt överenskommelse med Nödcentralsverket. Information som avses i 1 mom. 7 punkten får räddningsväsendets, polisväsendets samt social- och hälsovårdsväsendets myndigheter samt enheter som sköter uppgifter för och personer som är anställda hos sådana myndigheter behandla endast i anslutning till uppgifter inom det egna ansvarsområdet, om det behövs för ett enskilt uppdrag. De som använder och behandlar information omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Information ska avföras ur personregistret när den inte längre är behövs med tanke på ändamålet med registret, dock senast fem år efter det att meddelandet togs emot. Information som enligt 1 mom. 7 punkten hänförs sig till den personliga säkerheten eller arbetarskyddet ska dock inte avföras, om det inom fem år från det att informationen lagrades eller från det en fortsatt lagring av informationen senast konstaterades vara behövlig har konstaterats att fortsatt lagring av informationen behövs med tanke på dess användningsändamål. En anteckning ska göras om att informationen har konstaterats vara behövlig.

Bestämmelser om de registrerades rätt att ta del av information som polisen lagrat i nödcentralsdatasystemet finns i 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) och i 6 kap. i lagen om

farlighet eller oberäknelighet *samt* personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett brott, information om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller information om socialvårdsåtgärder får dock lagras endast i den mån som det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet.

8) *objektinformation, lokaliseringssuppgift och geografisk information om brand-, släcknings- och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer.*

[se 18 § 1 mom.]

[se 18 § 2 mom.]

[se 23 §]

behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

18 §

Lagring av myndigheters anvisningar och planer i nödcentralsdatasystemet

Vederbörande myndigheter inom räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovården ska genom teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt och tillförlitligt sätt i nödcentralsdatasystemet lagra i 14 § 2 mom. avsedda planer och anvisningar inklusive förslag till respons innehållande information om enheter och aktörer som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet, exempelvis om beredskap, anrop, ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområden, storlek och sammansättning samt annan motsvarande information.

Gränsbevakningsväsendet ska genom teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt och tillförlitligt sätt i nödcentralsdatasystemet lagra information om enheter och aktörer inom gränsbevakningsväsendet, exempelvis om beredskap, anrop, ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområden, storlek och sammansättning samt annan motsvarande information samt i 14 a § avsedda anvisningar och planer.

Den som lagrar information svarar för dess tillförlitlighet och uppdatering.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas närmare om den information som ska lagras.

[se 17 § 3 mom.]

[se 17 § 3 mom.]

18 §

Radering av personuppgifter

[se 14 a § 1 mom.]

Personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten ska raderas senast fem år efter det att den senaste informationen lagrades.

Personuppgifter som enligt 1 mom. 7 punkten hänförs till den personliga säkerheten eller arbetarskyddet ska dock inte raderas, om det inom fem år från det att uppgifterna lagrades eller från det en fortsatt lagring av

Gällande lydelse

19 §

Rätt att få information ur registren

Nödcentralsverket och dess anställda har enligt vad som överenskommits med den personuppgiftsansvarige och trots sekretessbestämmelserna, för att kunna sköta Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter, rätt att avgiftsfritt få information som behövs för att säkerställa förberedande åtgärder i samband med uppdrag eller säkerheten i arbetet eller för att stödja myndigheten eller enheten i fråga. I detta syfte har Nödcentralsverket och dess anställda rätt att

1) få sådana uppgifter ur polisens informationssystem som avses i 5, 6, 11 och 12 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet samt information ur det i 3 § 3 punkten i den lagen avsedda nationella systemet inom Schengens informationssystem,

2) få information ur utrikesministeriets datasystem angående beslut om visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,

3) få information ur Migrationsverkets datasystem, om informationen behövs för behandling av ärenden enligt utlänningslagen (301/2004) och för tillsynen över att utlänningslagen iakttas,

5) få information ur Tullens datasystem för förebyggande och undersökning av brott eller för behandling av utlänningsärenden samt för övervakning av utlänningars inresor och utresor,

6) få sådan information ur trafik- och transportregistret enligt lagen om transportservice (320/2017) som är nödvändig för utförande av Nödcentralsverkets lagstadgade uppdrag,

7) få information ur Skatteförvaltningens datasystem om skattskyldigas inkomster och förmögenhet samt andra beskattningsuppgifter som enligt 2 a kap. 2 § i strafflagen

Föreslagen lydelse

uppgifterna senast konstaterades vara behövlig har konstaterats att fortsatt lagring av uppgifterna behövs med tanke på deras användningsändamål. En anteckning ska göras om att uppgifterna har konstaterats vara behövliga.

19 §

Nödcentralsverkets rätt att få information ur registren

Nödcentralsverket och dess anställda har enligt vad som överenskommits med den personuppgiftsansvariga och trots sekretessbestämmelserna, för att kunna sköta Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter, rätt att avgiftsfritt få information som behövs för att säkerställa förberedande åtgärder i samband med uppdrag eller säkerheten i arbetet eller för att stödja myndigheten eller enheten i fråga. I detta syfte har Nödcentralsverket och dess anställda rätt att

1) få sådana uppgifter ur polisens informationssystem som avses i 5, 6, 11 och 12 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet samt information ur det i 3 § 3 punkten i den lagen avsedda nationella systemet inom Schengens informationssystem,

2) få information ur utrikesministeriets datasystem angående beslut om visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,

3) få information ur Migrationsverkets datasystem, om informationen behövs för behandling av ärenden enligt utlänningslagen (301/2004) och för tillsynen över att utlänningslagen iakttas,

4) få sådan information ur trafik- och transportregistret enligt lagen om transportservice (320/2017) som är nödvändig för utförande av Nödcentralsverkets lagstadgade uppdrag,

(39/1889) behövs för bestämmande av dagsbetsbelopp,

8) få information om alarmering av räddningsenheter från det lokala räddningsväsendet, ur det lokala räddningsväsendets register om åtgärder som vidtagits av räddningsenheterna samt ur det lokala räddningsväsendets register över övervakning och kontroll av brand-säkerheten,

9) få information enligt 13–17 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009),

10) få identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringsuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som ett nödmeddelande har sänts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringsuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet, med iakttagande av vad som föreskrivs i informationssamhällsbalken,

12) få information enligt 33 § 1 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019),

14) få information ur det fartygsregister som förs av Statens ämbetsverk på Åland om de anteckningar som enligt 9 § i fartygsregisterlagen (512/1993) ska införas i registret,

15) få sådana identifikationsuppgifter i företags- och organisationsdatasystemet som avses i 4 § 1 mom. i företags- och organisationsdatalagen (244/2001),

16) från Lantmäteriverket få information om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Rätten att få information ur de register som avses i 1 mom. 1–7, 11 och 12 punkten är i fråga om datainnehållet och användningsändamålet begränsad enligt vad som föreskrivs om polismäns rätt att få och använda

5) få information om alarmering av räddningsenheter från det lokala räddningsväsendet, ur det lokala räddningsväsendets register om åtgärder som vidtagits av räddningsenheterna samt ur det lokala räddningsväsendets register över övervakning och kontroll av brand-säkerheten,

6) få information enligt 13–17 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009),

7) få identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringsuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som ett nödmeddelande har sänts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringsuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet, med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation,

8) få information enligt 33 § 1 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019),

9) från Lantmäteriverket få information om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Rätten att få information ur de register som avses i 1 mom. 1–4 och 8 punkten är i fråga om datainnehållet och användningsändamålet begränsad enligt vad som föreskrivs om polismäns rätt att få och använda uppgifter, dock så

Gällande lydelse

uppgifter, dock så att man också för räddningsväsendets enheter har rätt att ur det i 6 punkten avsedda registret få behövlig information om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon. På motsvarande sätt gäller rätten att få information ur en räddningsmyndighets datasystem endast uppgifter som behövs för alarmering och bistående av räddningsenheter. *Informationen får lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt.*

20 §

Utlämnande av information

Ur nödcentralsdatasystemet får till inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet, oberoende av vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs om sekretess, lämnas ut information som är nödvändig för planerings- och utvecklingsuppgifter inom deras verksamhet samt för deras övervakningsuppgifter. På motsvarande sätt får till regionförvaltningsverken lämnas ut information som är nödvändig för deras övervakningsuppgifter.

Nödcentralsverket får, trots sekretessplikten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet,

1) lämna ut information som avses i 17 § till enheter inom polisväsendet, räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till andra enheter och aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats i samband med en uppgift som avses i 4 § 1 mom. 2 punkten,

2) lämna ut information som avses i 19 § till enheter inom polisväsendet, räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till andra enheter och aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats i samband med en uppgift som avses i 4 § 1 mom. 2 punkten; information som Nödcentralsverket har

Föreslagen lydelse

att man också för räddningsväsendets enheter har rätt att ur det i 4 punkten avsedda registret få behövlig information om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon. På motsvarande sätt gäller rätten att få information ur en räddningsmyndighets datasystem endast uppgifter som är nödvändiga för alarmering och bistående av räddningsenheter.

20 §

Myndigheters rätt att få information

Inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för ledning, styrning och övervakning av det egna verksamhetsområdet samt för planerings- och utvecklingsuppgifter.

Regionförvaltningsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för verkets övervakningsuppgifter inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet.

Nödcentralsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som behövs för Nödcentralsverkets interna laglighetsövervakning och tillgodoseendet av arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt.

Polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet och andra aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information som är nödvändig för utförandet av deras uppgifter eller som gäller åtgärder, i 17 § 1 mom. 7 punkten avsedd information som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller

Gällande lydelse

fått med stöd av 19 § 1 mom. 1–7, 11 och 12 punkten får lämnas ut endast till polisens verksamhetsenheter eller tjänstemän vid gränsbevakningsväsendet; sådan information om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon som Nödcentralsverket har fått ur trafik- och transportregistret med stöd av 19 § 1 mom. 6 punkten får lämnas ut även till räddningsväsendets enheter och information som Nödcentralsverket har fått med stöd av 19 § 1 mom. 8 punkten får lämnas ut endast till räddningsväsendets enheter,

3) i samband med larm från Nödcentralsverket till samtliga larmade enheter dock lämna ut information om tid, plats och objekt för uppdraget eller åtgärderna, om uppdragets skyndsamhetsklass och om de omständigheter som avses i 17 § 1 mom. 7 punkten samt om de enheter som deltar i uppdraget.

Trots 2 mom. får den information om ett larmuppdrag som Nödcentralsverket fått från en verksamhetsenhet inom polisväsendet lämnas ut till den polismyndighet som ansvarar för personregistret i fråga. Likaså får information som tagits emot från en verksamhetsenhet inom räddningsväsendet lämnas ut till en räddningsmyndighets ansvariga registerförare, information i anslutning till social- och hälsovårdsväsendet som tagits emot från en verksamhetsenhet inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet får lämnas ut till en social- och hälsovårdsmyndighets ansvariga registerförare och information som tagits emot från en verksamhetsenhet inom gränsbevakningsväsendet får lämnas ut till gränsbevakningsväsendets ansvariga registerförare. Informationen får lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt.

Bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets rätt att få information ur nödcentralsdatasystemet finns utöver i denna lag i 14 § i sjöräddningslagen och i 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Trots sekretessen får det i enskilda fall lämnas ut information som är nödvändig för

Föreslagen lydelse

arbetarskyddet samt information om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag.

Tullen har rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få information för att trygga någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet för tjänstemän vid Tullen i samband med utförandet av Tullens lagstadgade uppdrag.

Institutet för hälsa och välfärd har rätt att ur nödcentralsdatasystemet få social- och hälsovårdsinformation som avses i 17 § i enlighet med 5 § 1 mom. 6 punkten i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008).

skyddande av liv eller hälsa eller för undvikande av omfattande miljö- eller egendoms-skador. Trots sekretessen har en anställd hos Nödcentralsverket även rätt att till polisen anmäla uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning, om han eller hon vid fullgörandet av sina uppgifter enligt denna lag har fått kännedom om omständigheter som ger skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld. Bestämmelser om informationsmottagarens tystnadsplikt finns i 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

21 §

Behandling av utlämnad information

Information som lämnats ut ur nödcentralsdatasystemet får behandlas endast för avsett ändamål.

[se 20 § 2 mom.]

21 §

Utlämnande av information mellan personuppgiftsansvariga

Nödcentralsverket får *trots sekretessbestämmelserna* ur sina register lämna ut uppgifter som avses i 19 § till enheter inom polisväsendet, räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till Gränsbevakningsväsendet samt till andra enheter och aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats. Information som Nödcentralsverket har fått med stöd av 19 § 1 mom. 1—4 och 8 punkten får dock lämnas ut endast till polisens verksamhetsenheter eller tjänstemän vid Gränsbevakningsväsendet och information som fås med stöd av 19 § 1 mom. 5 punkten får lämnas ut endast till enheter inom räddningsväsendet. Information om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon som Nödcentralsverket har fått ur trafik- och transportregistret med stöd av 19 § 1 mom. 4 punkten får lämnas ut även till räddningsväsendets enheter.

Nödcentralsverket, polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet samt Gränsbevakningsväsendet får trots

Gällande lydelse

22 §

Användarregister

Nödcentralsverket ska föra ett användarregister med hjälp av teknisk anslutning eller elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt över behandling av information i nödcentralsdatasystemet. I användarregistret får lagras följande information:

- 1) användarens fullständiga namn och personbeteckning,
- 2) uppgifter som specificerar åtkomsträtten,
- 3) uppgifter om åtkomsträttens innehåll och omfattning,
- 4) uppgifter om begränsad åtkomsträtt eller användningsförbud som en användare meddelats som påföljd för missbruk av systemets information,
- 5) uppgifter om den organisation som användaren företräder, och
- 6) uppgifter om beslut eller avgöranden som gäller åtkomsträtt.

Uppgifter som avses i 1 mom. 4 punkten får lagras i registret endast om påföljden för missbruk anges i beslutet eller avgörandet om åtkomsträtt och användaren är medveten om påföljden.

Nödcentralsverket ska förvara information som lagrats i användarregistret i minst två år efter det att åtkomsträtten har upphört. Informationen ska avföras senast tio år efter det att åtkomsträtten upphört. Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas närmare

Föreslagen lydelse

sekretessbestämmelserna ur sina register lämna ut behövlig information till varandra

1) för laglighetsövervakning, planering och utveckling,

2) för utbildning, dock så att personuppgifter inte kan kopplas till en viss registrerad utan att använda ytterligare information,

3) om det i ett enskilt fall är nödvändigt att lämna ut information för att skydda liv eller hälsa, för att undvika omfattande miljö- eller egendomsskador eller om det är skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

22 §

Behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet

Den personuppgiftsansvariga får trots sekretessbestämmelserna behandla information i nödcentralsdatasystemet också som följer:

1) för laglighetsövervakning och kvalitetskontroll,

2) för planering och utveckling,

3) för utbildning, dock så att personuppgifter inte kan kopplas till en viss registrerad utan att använda ytterligare information.

Polisen får behandla polisens information som avses i 16 § 1 mom. 1 punkten för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 13 § 1 och 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

Gränsbevakningsväsendet får behandla i 16 § 1 mom. 1 punkten avsedd information i Gränsbevakningsväsendets registerföring för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 16 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019).

föreskrifter om användarregistrets informationsinnehåll.

23 §

Användning av användarregistrets information

Nödcentralverket får använda information som lagrats i användarregistret för att

1) administrera, följa, övervaka och skydda behandlingen av nödcentraldatasystemets information,

2) klarlägga hur ofta och i vilken omfattning nödcentraldatasystemets information används och för att klarlägga uppföljningen och fördelningen av kostnaderna samt för faktureringen, och

3) säkerställa och förbättra nödcentraldatasystemets funktion och utreda problem vid användningen av informationen.

Sådana uppgifter om begränsad åtkomsträtt eller användningsförbud som avses i 22 § 1 mom. 4 punkten får användas endast för att administrera, följa, övervaka och skydda informationsbehandlingen.

Nödcentralverket får lämna ut sådan information inom respektive verksamhetsområde som lagrats i användarregistret till vederbörande myndighet inom räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till gränsbevakningsväsendet för uppföljning och övervakning av dess egen verksamhet. Innan uppgifter lämnas ut kan Nödcentralverket vid behov kräva en redogörelse för hur de utlämnade uppgifterna kommer att användas och skyddas.

24 §

Loggregister

Nödcentralverket ska med hjälp av teknisk anslutning eller elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt föra ett loggregister över behandlingen av information i

23 §

Den registrerades rättigheter

Vad som i artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) föreskrivs om den registrerades rätt till begränsning av behandling ska inte tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som avses i denna lag.

På framställande av en begäran som gäller tillgodosende av den registrerades rätt till insyn enligt 23 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) och den registrerades rätt till tillgång till uppgifter enligt artikel 15 i allmänna dataskyddsförordningen tillämpas 41 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, när begäran gäller information i polisens registerföring, och 50 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet när begäran gäller information i Gränsbevakningsväsendets registerföring.

24 §

Loggregister

Nödcentralverket är ansvarig myndighet för insamling av nödcentraldatasystemets loginformation i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Gällande lydelse

nödcentralsdatasystemet. I loggregistret får lagras följande information:

- 1) identifieringsuppgifter om den organisation i vars namn behandlingen sker,
- 2) användarens identifieringsuppgifter,
- 3) namnet på den tillämpning, det program eller den tekniskt självständiga del av en tillämpning eller ett program som använts eller någon annan uppgift som identifierar dessa,
- 4) uppgifter om tidpunkter för behandlingen, och
- 5) de uppgifter eller grupper av data i systemet som behandlats eller varit föremål för behandling.

Nödcentralsverket ska förvara den information som lagrats i loggregistret i minst två år från ingången av kalenderåret efter lagringstidpunkten. Informationen ska avföras senast fem år efter att den lagrats. Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas närmare bestämmelser om loggregistrets informationsinnehåll.

25 §

Användning av information i loggregistret

Nödcentralsverket får använda information i loggregistret för att

- 1) följa och övervaka behandlingen av information i nödcentralsdatasystemet och för att upprätthålla informationssäkerheten,
- 2) klarlägga i vilken utsträckning information i nödcentralsdatasystemet används samt för att klarlägga uppföljningen och fördelningen av kostnaderna och sköta faktureringen,
- 3) utreda om informationen i nödcentralsdatasystemet är tillförlitlig och aktuell, och
- 4) säkerställa och förbättra nödcentralsdatasystemets funktionsduglighet och utreda problem vid användningen av informationen.

Nödcentralsverket får lämna ut sådan information inom respektive verksamhetsområde som lagrats i loggregistret till vederbörande myndighet inom räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till gränsbevakningsväsendet för uppföljning och övervakning av dess egen

Föreslagen lydelse

Den personuppgiftsansvariga har rätt att avgiftsfritt få det egna verksamhetsområdets logginformation för uppföljning och övervakning av verksamheten inom verksamhetsområdet.

(upphävs)

Gällande lydelse

verksamhet. Innan uppgifter lämnas ut kan Nödcentralverket vid behov kräva en redogörelse för hur de utlämnade uppgifterna kommer att användas och skyddas.

26 §

Alarmering

Genom förordning av inrikesministeriet kan det föreskrivas om tekniska system och metoder som kan användas för förmedling av meddelanden eller uppdrag eller alarmering.

27 §

Tjänstedräkt

Nödcentralverkets personal är skyldig att i tjänsten bära tjänstedräkt, om Nödcentralverket inte beslutar något annat med beaktande av tjänsteuppgifternas art eller karaktär.

Genom förordning av inrikesministeriet kan det föreskrivas om tjänstedräkten och gradbeteckningarna.

Föreslagen lydelse

26 §

Alarmering

Bestämmelser om tekniska system och metoder som kan användas för förmedling av meddelanden eller uppdrag eller alarmering får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

27 §

Tjänstedräkt

Nödcentralverkets personal är skyldig att i tjänsten bära tjänstedräkt, om Nödcentralverket inte beslutar något annat med beaktande av tjänsteuppgifternas art eller karaktär.

Bestämmelser om tjänstedräkten och gradbeteckningarna får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 16, 16 a och 20—22 § träder dock i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011) 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 584/2018 och delvis ändrad i lag 187/2019, som följer:

Gällande lydelse

16 §

Anmälningssplikt

En myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats ska utan dröjsmål underrätta Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt myndighetens bedömning kan bli föremål för utredning enligt denna lag. Om det i anmälan saknas information som behövs vid bedömningen av behovet av utredning ska ovan avsedda myndighet uppdatera anmälan genast när den information som saknas blir tillgänglig.

Anmälningsspliktiga är även

- 1) Transport- och kommunikationsverket,
- 2) Trafikledsverket,
- 3) regionförvaltningsverken,
- 4) andra säkerhetsövervakande myndigheter inom myndighetens eget verksamhetsområde,
- 5) den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud,
- 6) en juridisk person som är inblandad i en olycka eller ett tillbud som har inträffat i sådan trafik som avses i 2 § 1 mom. 2–4 punkten eller som uppenbart lider skada av en sådan olycka,
- 7) en juridisk person som sörjer för tillhandahållandet av trafikstyrnings- och trafikledningstjänster i enlighet med I avd. 1 kap. 2 § 10 punkten i lagen om transportservice (320/2017).

En domstol som har tagit emot en sådan anmälan av en fartygsbefälhavare om

Föreslagen lydelse

16 §

Anmälningssplikt

En myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats ska utan dröjsmål underrätta Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt myndighetens bedömning kan bli föremål för utredning enligt denna lag. *Nödcentralverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar.* Om det i anmälan saknas information som behövs vid bedömningen av behovet av utredning ska ovan avsedda myndighet uppdatera anmälan genast när den information som saknas blir tillgänglig.

Anmälningsspliktiga är även

- 1) Transport- och kommunikationsverket,
- 2) Trafikledsverket,
- 3) regionförvaltningsverken,
- 4) andra säkerhetsövervakande myndigheter inom myndighetens eget verksamhetsområde,
- 5) den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud,
- 6) en juridisk person som är inblandad i en olycka eller ett tillbud som har inträffat i sådan trafik som avses i 2 § 1 mom. 2–4 punkten eller som uppenbart lider skada av en sådan olycka,
- 7) en juridisk person som sörjer för tillhandahållandet av trafikstyrnings- och trafikledningstjänster i enlighet med I avd. 1 kap. 2 § 10 punkten i lagen om transportservice (320/2017).

En domstol som har tagit emot en sådan anmälan av en fartygsbefälhavare om

Gällande lydelse

sjöförklaring som avses i 18 kap. 7 § 2 mom. i sjölagen (674/1994) ska utan dröjsmål förmedla anmälan till Olycksutredningscentralen och ge centralen tillfälle att delta i sjöförklaringsammansammanträdet och att där ställa frågor.

Föreslagen lydelse

sjöförklaring som avses i 18 kap. 7 § 2 mom. i sjölagen (674/1994) ska utan dröjsmål förmedla anmälan till Olycksutredningscentralen och ge centralen tillfälle att delta i sjöförklaringsammansammanträdet och att där ställa frågor.

Närmare bestämmelser om Nödcentralssverets uppgift att bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om konsulära tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om konsulära tjänster (498/1999) 9 §, sådan den lyder i lag 970/2014,
som följer:

Gällande lydelse

9 §

Ordnandet av konsulära tjänster i utrikesförvaltningen

Konsulära tjänster enligt denna lag och annan lagstiftning tillhandahålls av ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer. Genom förordning av republikens president kan det föreskrivas att de konsulära tjänster som tillhandahålls av en viss beskickning eller en del av dessa ska tillhandahållas av en annan beskickning än den som annars är behörig att tillhandahålla tjänsten. Tjänster till nödställda och andra motsvarande konsulära tjänster tillhandahålls dock av den beskickning som på grund av situationens allvar och brådskanie natur förutsätts tillhandahålla tjänsterna.

Om en konsulär tjänst behövs i ett land som inte hör till någon beskicknings verksamhetsområde, bestämmer utrikesministeriet hur den konsulära tjänsten ska tillhandahållas.

Utrikesministeriet kan tillhandahålla sådana konsulära tjänster som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i landet i fråga och som även i övrigt lämpligen kan tillhandahållas av ministeriet. Närmare bestämmelser om konsulära tjänster som tillhandahålls av utrikesministeriet kan utfärdas genom förordning av republikens president.

Föreslagen lydelse

9 §

Ordnandet av konsulära tjänster i utrikesförvaltningen

Konsulära tjänster enligt denna lag och annan lagstiftning tillhandahålls av ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer. Genom förordning av republikens president kan det föreskrivas att de konsulära tjänster som tillhandahålls av en viss beskickning eller en del av dessa ska tillhandahållas av en annan beskickning än den som annars är behörig att tillhandahålla tjänsten. Tjänster till nödställda och andra motsvarande konsulära tjänster tillhandahålls dock av den beskickning som på grund av situationens allvar och brådskanie natur förutsätts tillhandahålla tjänsterna.

Om en konsulär tjänst behövs i ett land som inte hör till någon beskicknings verksamhetsområde, bestämmer utrikesministeriet hur den konsulära tjänsten ska tillhandahållas.

Utrikesministeriet kan tillhandahålla sådana konsulära tjänster som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i landet i fråga och som även i övrigt lämpligen kan tillhandahållas av ministeriet. Närmare bestämmelser om konsulära tjänster som tillhandahålls av utrikesministeriet får utfärdas genom förordning av republikens president.

Nödcentralsverket kan bistå utrikesministeriet med sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralsverket och som inte förutsätter att tjänsten

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillhandahålls i staten i fråga. Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets biträdande uppgifter i samband med konsulära tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

FÖRSLAG

4.

Lag

om ändring av 91 § i räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i räddningslagen (379/2011) 91 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1171/2016,
som följer:

Gällande lydelse

91 §

Åtgärdsregister

För uppföljning och utveckling av räddningsväsendet får räddningsverket föra ett personregister. I registret får sådana uppgifter införas som registreras i nödcentralsdatasystemet enligt 16 § i lagen om nödcentralsverksamhet och som nödcentralen med stöd av 20 § i den lagen har lämnat ut till räddningsmyndighetens ansvariga registerförare. Räddningsinstitutet är registrets tekniska administratör.

Föreslagen lydelse

91 §

Åtgärdsregister

För uppföljning och utveckling av räddningsväsendet får räddningsverket föra ett personregister. I registret får sådana uppgifter införas som registreras i nödcentralsdatasystemet enligt lagen om nödcentralsverksamhet och som nödcentralen med stöd av 20 och 21 § i den lagen har lämnat ut till räddningsmyndighetens ansvariga personuppgiftsansvariga. Räddningsinstitutet är registrets tekniska administratör.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet

I enlighet med statsrådets beslut

ändras i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet (877/2010) 3 och 4 §, samt fogas till förordningen nya 3 a och 3 b §, som följer:

3 §

Nödcentralsverkets stödtjänster

Brådskande stödtjänster som hör till produktionen av nödcentralstjänster är

1) sökning av säkerhetsinformation som hänför sig till arbetarskyddet och utlämnande av informationen till räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdsväsendets myndigheter och Gränsbevakningsväsendet,

2) extra larm och ändring av larmrespons,

3) påkoppling av larmanordning för varning av befolkningen i farosituationer,

4) förmedling av varningsmeddelanden och operativa meddelanden,

5) utredning och förmedling av information till myndigheterna,

6) förmedling av begäran om handräckning och annan begäran om stöd,

7) förmedling av sådana förhandsmeddelanden som krävs i storolyckssituationer eller i situationer med många skadade till vårdinrättningarna och förmedling av brådskande operativ information till verksamhetsenheterna,

8) registerförfrågningar, informationssökning, utredning av kontaktuppgifter, förmedling av begäran om stöd och registrering av uppgifter, information och prestationer,

9) uppgifter i samband med den operativa tele- och radiokommunikationen,

10) prov i samband med test av systemens funktionsduglighet,

11) deltagande i brådskande positionering som baserar sig på beslut av behörig myndighet.

Andra stödtjänster som hör till produktionen av nödcentralstjänster är

1) registerförfrågningar och informationssökning,

2) utredning av kontaktuppgifter,

3) förmedling av begäran om stöd på begäran av den myndighet som leder verksamheten,

4) uppgifter i samband med den operativa tele- och radiokommunikationen,

5) prov i samband med test av systemens funktionsduglighet,

6) anteckning av uppgifter, information och prestationer,

7) deltagande i brådskande positionering som baserar sig på beslut av behörig myndighet.

De brådskande stödtjänster som avses i 1 mom. tillhandahålls oberoende av om informationen om en situation som kräver omedelbara åtgärder av myndigheterna förmedlas via Nödcentralsverket eller om det är fråga om ett myndighetsuppdrag som sker på eget initiativ.

3 a §

Nödcentralsverkets andra uppgifter

Nödcentralsverket kan sköta följande andra uppgifter:

1) test av larmanläggningar med stöd av avtal som ingåtts med anläggningens innehavare,

2) tipstelefontjänst som gäller försvunna barn,

- 3) verksamhet som internationell kontaktpunkt för nödcentralsverksamheten,
- 4) telefontjänst för anmälningar från utlandet som gäller nödsituationer i Finland,
- 5) arbetspraktik för Räddningsinstitutet i samband med utbildningen av nödcentralsjourhavande.

3 b §

Bistånd till andra myndigheter

Nödcentralsverket kan bistå utrikesministeriet i biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster. Nödcentralsverket och utrikesministeriet kan genom avtal komma överens om följande uppgifter:

a) mottagande av kundkontakter till utrikesministeriets konsulära tjänster, registrering av de uppgifter som kunderna lämnar i ett informationssystem som utrikesministeriet anvisar och administrerar samt förmedling av uppgifterna till utrikesministeriet och ansvarig tjänsteman vid Finlands beskickning i utlandet och andra finländska myndigheter dygnet runt i enlighet med utrikesministeriets anvisningar om verksamheten,

b) kundrådgivning i biträdande kundtjänstuppgifter av jourkaraktär i enlighet med utrikesministeriets anvisningar. Om ärendet kräver andra myndighetsåtgärder än rådgivning, överför Nödcentralsverket behandlingen av ärendet till den myndighet som anges i utrikesministeriets anvisningar,

c) Nödcentralsverket kan vid behov och i samförstånd med utrikesministeriets konsulära tjänster utveckla avtalsenligt serviceverksamhet, om verket anser att det är ett ändamålsenligt sätt att sköta de avtalsenliga uppgifterna.

Nödcentralsverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar enligt 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2001). Olycksutredningscentralen och Nödcentralsverket kan ingå avtal om mottagandet av anmälningar om olyckor.

4 §

Uppgifter för Nödcentralsverkets överdirektör

Nödcentralsverkets överdirektör ska svara för

- 1) ordnandet av Nödcentralsverkets förvaltning och verksamhet,
- 2) den allmänna styrningen av Nödcentralsverket,
- 3) de uppgifter som åläggs Nödcentralsverket i budgetlagstiftningen,
- 4) principiellt viktiga och vittsyftande frågor som gäller verksamhetsbetingelserna för Nödcentralsverket.

Denna förordning träder i kraft den 20 . _____